

**SZENT JÓZSEF KATOLIKUS SZAKISKOLA
ÉS SPECIÁLIS SZAKISKOLA**

HELYI TANTERVE

Normál értelmi képességű tagozat

**EGYHÁZASGERGE
2008.**

TARTALOMJEGYZÉK

1. NORMÁL ÉRTELMI KÉPESSÉGŰ TAGOZATON OKTATOTT TANTÁRGYAK ÁTTEKINTÉSE	3
2. AZ EGYES TANTÁRGYAK LEGFONTOSABB JELLEMZŐI	4
3. A NORMÁL ÉRTELMI KÉPESSÉGŰ TAGOZATON OKTATOTT TANTÁRGYAK ÉVFOLYAMONKÉNTI, HETI BEOSZTÁSA:	10
4. A NORMÁL ÉRTELMI KÉPESSÉGŰ TAGOZATON OKTATOTT TANTÁRGYAK HELYI TANTERVEI	11

1. Normál értelmi képességű tagozaton oktatott tantárgyak áttekintése

* **Minden évfolyam minden osztályában oktatott tantárgyak:**

- * Hittan
- * Osztályfőnöki
- * Testnevelés
- * Informatika
- * Angol nyelv

* **Normál értelmi képességű tagozaton oktatott tantárgyak:**

- * Magyar nyelv és irodalom 9-10. évf.
- * Történelem és társadalomismeret 9-10. évf.
- * Matematika 9-10. évf.
- * Fizika 9-10. évf.
- * Biológia, egészségtan 9-10. évf.
- * Természetismeret és környezeti tanulmányok – Földünk és környezetünk 9-10. évf.
- * Roma kultúra 9-10. évf.
- * Szakmai előkészítő ismeretek 9. évf.: Vásárlás, eladás, Vendéglátás
- * Szakmai alapozás, orientáció 10. évf.: Gasztronómiai alapszakok, Ismerkedés a vendéglátó üzletekkel, A vendéglátás dolgozói, a vendégek, Kommunikáció és viselkedéskultúra, Asztalos szakmai alapszakok
- * Szakképesítések szakmai tantárgyai 11-12. évf.

2. Az egyes tantárgyak legfontosabb jellemzői /áttekintés/

Hittan – Lelki élet

A katolikus iskola sajátos küldetésének megfelelően biztosítjuk, hogy a tanulók szilárd és kiegyensúlyozott hitbeli ismeretekhez jussanak a tanórai hitoktatásban.

Felvilágosítjuk őket a felelősségteljes emberi életvitel kialakításáról a keresztyén erkölcsi elvek alapján.

Elvezetjük őket az Isten megismerésére és szeretetére a hit, remény és a szeretet jegyében.

Bevezetjük fiataljainkat az egyház életébe: a szentségek használatába, a közös imádságba, a szertartásokba a keresztyén életvitelbe.

Oktató nevelő munkánk egyik fontos célja, hogy a hitélet területén iskolánk pedagógusai személyes jó példával járjanak el.

Fontos küldetésünknek tartjuk, hogy iskolánk diákjai megismerjék keresztyén hitünk értékeit és azokat mindennapi kapcsolataikban emberek közötti viszonyaikban, mindennapi cselekedeteikben gyakorolni tudják.

Osztályfőnöki

E tantárgyba integráljuk az önismeret, pályaorientáció, tanulás és médiaismeret, valamint egészségnevelés témaköröket.

Századunk betegsége, Camus szavával élve pestise: az elidegenedés. Az embert pusztító félelmet, szorongást, rettegést kizárólag a védettség tudata számolhatja föl. Az az Isten, aki sajátjának tekint, a legközelebb hozzánk másokon keresztül jut el. Az osztályközösségben ezt a védettséget, szeretetet kell megtapasztalni. Az osztályfőnöki órák kiemelt feladata a reális önismeret, önértékelés kialakítása. Aki nem értékeli, becsüli önmagát, aki nem tudja magát hibáival együtt elfogadni, az képtelen lesz a mások felé irányuló elfogadásra, megbocsátásra is. Az osztályfőnöki tantárgy szolgálja a személyiség harmonikus kibontakoztatását, a tanulók az osztályban formálódnak egyre inkább közösségi emberekké.

Örök életünk "törékeny cserépedényben", földi testünkben csírázik. Isten minden értéknek, testünknek is abszolút jövőt ígér. Az iskola mutassa be minden életkor szépségét, de becsületesen szóljon arról is, hogy az élet olyan, mint a kinyíló, és gyorsan elhervadó virág (vö. 103. zsoltár 15. vers). Új, már soha el nem múló életet csak halálunk után kapunk Krisztustól.

Ezzel az igaz és becsületes szemlélettel megóvjuk tanítványainkat a földi élethez való görcsös ragaszkodástól, és attól, hogy az egészség vagy a földi élet védelme, aggodalmas féltése pótvallásként megölje az igaz hitet.

Az egészséges életre nevelés, egészségvédelmet szolgáló tananyag minden osztály tantervében minimum 10 tanítási órát kapott.

Testnevelés és sport

Paradox módon a keresztény többre becsüli az emberi testet, mint a materialista. Hitünk szerint Isten már Ádám megformálásakor tudta, hogy egyszer majd Szent Fia ebben a testben fog megjelenni a Földön, így ezzel a szeretettel alkotta meg az emberi testet.

Ebben a korban jelenhet meg a testnevelés és sport oktatásában először a kognitív fejlesztési oldal figyelembevételével az alapvető az egészséggel és önismerettel kapcsolatos értékek elsajátítása.

A szakiskolai testnevelés célja, hogy az iskola egységes nevelő-oktató munkájának szerves részeként testnevelés kultúra eszközeinek (testgyakorlatok, mozgásos játékok, sportági tevékenységek és ezekhez kapcsolódó intellektuális ismeretek), valamint a természet egészségfejlesztő tényezőinek együttes hatásaival járuljon hozzá, hogy a tanulók életigenlő, az egészséget saját értékrendjükben kiemelt helyen kezelő személyiséggé váljanak.

Informatika

Az iskola feladata: felkészíteni a tanulókat a megfelelő információszerzési, -feldolgozási és átadási technikákra, valamint megismertetni velük az információkezelés jogi és etikai szabályait.

A számítástechnika – beleértve a multimédia- és az Internethasználatot is – a könyvtárhasználattal együtt alkotja az informatika tantárgy legfontosabb területeit.

A tantárgy célja a korábban megszerzett informatikai ismeretek rendszerezése, a tanulók érdeklődésének ébren tartása az informatika iránt, az informatika korábban megismert eszközeinek, módszereinek és fogalmainak stabilizálása, illetve bővítése, amelyek lehetővé teszik a tanulók helyes informatikai szemléletének kialakítását, tudásuk, alapkészségeik fejlesztését, készségeik alkalmazását más tantárgyakban és a mindennapi életben.

Ezen a gyorsan változó, fejlődő területen különösen fontos, hogy a tanulóknak kialakítsuk informatikai ismereteik folyamatos megújításának igényét.

Az eszközök közül sokoldalúságával kiemelkedik a számítógép, amely újszerű problémamegoldási lehetőségeket biztosít, hálózatba kapcsolva pedig újfajta kommunikációs lehetőségeket teremt, például web, csevegés e-mail.

A kerettantervre épülő helyi tantervnek és tanítási gyakorlatnak a tanulók előzetes ismereteihez és képességeihez kell alkalmazkodnia. A tantárgy célkitűzéseinek megvalósítása során nem a megszokott, hagyományos tantárgyi módszereket kell alkalmazni, hanem a mindennapi életből vett játékos, motiváló, érdekes feladatokra kell építeni.

Angol

A szakiskolai nyelvoktatás célja, hogy a tanulók használható nyelvtudásra tegyenek szert, elsősorban a kommunikáció terén.

A szakiskola 9-10. évfolyamai számára készült idegen nyelv kerettanterv a tanulók sajátosságaihoz, nyelvi szintjének fejlettségéhez alkalmazkodva az A1-A2 nyelvi szint elérését tekinti reális kimeneti célkitűzésnek. Az általános iskolából jobb nyelvi felkészültséggel érkező, jobb nyelvi készségekkel rendelkező tanulók számára a tanterv lehetővé teszi a B1 nyelvi szint teljesítését is. Az idegen nyelvi alapkészségek közül a beszéd-készség és a beszédértés kerül előtérbe.

Magyar nyelv és irodalom

A szakiskolában a magyartanítás elsődleges célja a tág értelem vett olvasás-, írás- és beszédtanítás s mindezekon keresztül a gondolkodástanítás. Ez a feladat elválaszthatatlan az önbizalom-erősítéstől és a sikerélmény nyújtásától. E célok elérése érdekében a diákok saját, mindennapi és jobbra az elektronikus tömegkultúrából táplálkozó kultúráját is méltányolni kell, illetve kiindulási alapként szükséges bevonni az anyanyelvi és az irodalmi nevelésbe. Lehetőségként figyelembe kell venni az audiovizuális-elektronikus, digitális tömegkultúrát is, s ezt a forrást fel kell használni a személyes kifejezőképesség fejlesztésében, illetve a magaskultúra, a szépirodalom s ezen belül a nemzeti irodalom befogadása iránti készség erősítésében.

Az irodalom, a művészet önismereti, önmegértési és önmeghatározást elősegítő lehetőségeit kell tudatosítani. Az olvasmányok kiválasztása az olvasási kedv erősítését és a kommunikációs nevelést szolgálja. Az aktív (s ezáltal is motivált) befogadás elősegítése érdekében nagy súlyt kell kapniuk a kreatív szövegértési-szövegalkotási gyakorlatoknak.

A leíró nyelvtan tanítása nem különülhet el a szövegértéstől és szövegalkotástól, annak funkcionális részeként kap helyet. A szakiskolai magyartanításnak különösen szorosan kell együttműködnie a társadalom- és emberismerettel, illetve az ezzel szervesen összekapcsolódó etikai neveléssel. Kapcsolatot kell keresnie a diákok valóságos életproblémáival és kielégítetlen társadalmi szükségleteivel.

Történelem és társadalomismeret

A tantárgy tanításának alapvető célja nemzeti történelmünk kiemelkedő eseményeinek, sorsfordulóinak felelevenítése. A tantárgy megismerteti a modern társadalmak kialakulásának történelmi körülményeivel, működésük sajátosságaival, valamint felkészíti a tanulókat a társadalmi jelenségek értelmezésére és az állampolgári feladatokra. A történelem és társadalomismeret tantárgy felkelti a tanulóknál a múlt és a jelen társadalmi kérdései iránti érdeklődést, elősegíti a tanulók hazaszeretetének fejlesztését, felkészíti a demokratikus közéletben való tudatos részvételre és szerepvállalásra, hozzájárul a hazánkban élő nemzetiségek, etnikumok, a szomszéd népek, más országok és népek megismeréséhez és megértéséhez, hozzásegíti a diákokat ahhoz, hogy elfogadják a jogilag szabályozott demokratikus viszonyok alapelveit és értékeit. Egyházi szakiskolaként megismerteti diákjainkkal a kereszténység küldetését, fejlődését, az egyházi kultúra, oktatás és művelődés hazánkban jellemző értékeit, nagy egyéniségeit.

Matematika

Az emberi gondolkodás legsajátosabb jellemzője az absztrakció, és az erre épülő fogalmi gondolkodás. A matematikai absztrakció meghaladja a természettudományos tárgyakét, ezért téves a matematikát középük sorolni.

A gyermek bontakozó absztrakciós képességét a matematika, majd a filozófia területén fejleszthetjük. A gondolkodás alapstruktúrái (fogalom, ítélet, következtetés) a legtisztábban itt tapasztalhatóak meg. Az ember egész életére kihat a logikus, rendezett gondolkodás megszületése, a bizonyítási és a diszkussziós igény kifejlesztése, valamint annak pontos számontartása, hogy egy-egy tételnek mi az érvényességi területe.

A matematika megcsúfolása, ha pusztán alkalmazott tudományként kerül elő, vagy éppen gondolkodásmentesen be kell biftáznai a definíciókat, a bizonyításokat és az algoritmusokat.

A matematika-történet elének tárja évezredek szellemi küzdelmeit, szellemi kincseit is.

Fizika

A fizika oktatásának központi eleme a természettudományos kompetencia fejlesztése. Ennek révén a tanulók gondolkodása, az ok-okozatiság elveit előtérbe helyező, problémaközpontú elemzés és racionális döntés képessége fejlődik. Mindez a tanulókat védettebbé teszi az áltudományokkal szemben, s alkalmasabbá a demokratikus intézményrendszer használatára. Az így megszerzett képességek a mindennapi gyakorlatban is használható problémaelemző és megoldó eljárásokká alakíthatók, s a tanuló a saját szakterületén sikerrel kamatoztathatók.

A szakiskolában kiemelten fontos, hogy a tananyagtartalmak és tevékenységek a hétköznapi gyakorlathoz, a mindennapi élethez, a gyerekek érdeklődéséhez kötődően jelenjenek meg. Jelenti ez részben az iskolában tanított szakmához való kötődést, részben pedig a gyerekeket motiváló problémák előtérbe helyezését.

A fizika lehetőséget teremt a környezettudatos nevelés megvalósítására.

Összességében a fizika tantárgy kapcsán fejleszthető kompetenciák túlmutatnak a tantárgyi kereteken. Ezek összehangolt fejlesztése az iskola által megválasztott megfelelő pedagógiai koncepció és az ehhez rendelt oktatási struktúra révén valósítható meg. A fizika önálló tárgyként jelenik meg a szakiskolánkban 1-1 óra keretében. Ezt az időkeretet készség- és képességfejlesztésre érdemes fordítani.

Természetismeret - Biológia, egészségügy

Biológiát azért tanulunk, hogy megtudjuk, miért olyan a világ, amilyennek ismerjük. Ez azért fontos, hogy vigyázni tudjunk rá. Vigyázni magunkra, szeretteinkre és arra az élővilágra is, melynek életünket, létezésünket köszönhetjük. Az élővilág védelme a természetvédelem saját érdekünk. Az emberiség legnagyobb ellensége a tudatlanság. Célunk megtanítani mindazt, ami a tiszta, normális élethez, az egészség megőrzéséhez szükséges. Ahhoz, hogy az ember vigyázni tudjon az egészségére, tudnia kell miből és hogyan épül fel és működik az emberi test.

Természetismeret és környezeti tanulmányok- Földünk és környezetünk

A technika és az ezt megalapozó természettudományok a XX. század végére az egész világon, az élet minden területén meghatározóvá váltak. Olyannyira, hogy szinte a természettudományok jelentik az emberiség kultúrájának az egyetlen igazán egyetemes, földrajzi, etnikai, vallási különbségektől függetlenül mindenki által elismert és értékelt

részét. Ezt tagadni épp úgy értelmetlen, mint tudatlanságból vagy pusztán érzelmi alapon, a régi idők iránt érzett nosztagiából, elítélni. El kell fogadnunk azt is, hogy nincs visszafelé vezető út, természettudomány és az erre épülő technika nélkül a Föld képtelen eltartani a megnövekedett népességet. Az emberiség számára nincs más lehetősége az életben maradásnak, mint hogy folytatja a természet kutatását, és az eredmények ésszerű hasznosítását, azaz engedelmessé a bibliai Parancsnak „uralma alá hajtja a Földet”. Az elmondottakból következik, hogy a korszerű iskolai oktatásban a természettudományoknak alapvető szerepet kell kapniuk. Az iskolázott, művelt embernek komoly természettudományos műveltségre van szüksége, e nélkül bizonytalan a mindennapi élet technikai környezetében, keveset ért a világ globális problémáiból, féligazságokkal, áltudományokkal könnyen félrevezethető és manipulálható. A természetismeret tantárgy (fizika, kémia, biológia, földrajz) megpróbálja összefoglalóan tárgyalni és tálalni a tanulóknak azokat az ismereteket, amelyek a természettudományok lényegi sajátágaiból adódnak.

Roma kultúra

Az MKM 32/1997. (XI.) rendelete engedélyezi a kisebbségi oktatást. Ezen oktatás – a magyarországi közoktatás részeként – megvalósítja az iskolai nevelés és az oktatás általános céljait és feladatait, és emellett biztosítja a kisebbség nyelvének tanulását, a kisebbség nyelvén való tanulást, a kisebbség történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerését, a hagyományőrzést és -teremtést, az önismeret kialakítását, a kisebbségi jogok megismerését és gyakorlását.

A kisebbségi oktatás segíti a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

Szakmai előkészítés, alapozás

A tanulók a pályorientáció két évében szakmacsoportokkal ismerkednek meg. A kilencedik osztályban két szakmacsoportba (17. kereskedelem és 18. vendéglátás) nyernek betekintést összevontan, *heti HAT órában*. A tizedik osztályban a két szakmacsoport alapozó ismereteit tanulják *heti nyolc tanórán*.

A kilencedik évfolyamon vázlatosan, leegyszerűsítve, a teljesség igénye nélkül, tizedik évfolyamon az előzőeket részletezve, kibővítve, az ide kapcsolódó témaköröket hiánytalanul, konkrétan.

Szakmai előkészítő ismeretek 9. évf.: Vásárlás, eladás, Vendéglátás

Szakmai alapozás, orientáció 10. évf.: Gasztronómiai alapgyakorlatok, Ismerkedés a vendéglátó üzletekkel, A vendéglátás dolgozói, a vendégek, Kommunikáció és viselkedéskultúra, Asztalos szakmai alapgyakorlatok

Szakmai elmélet és gyakorlat

BÚTORASZTALOS SZAKMA OKJ: 3354301 100000

A magyar társadalom számára igen nagy megrázkódtatást és új lehetőséget jelentett az 1990-es években elkezdődött átstrukturálódási folyamat. Ennek egyik jelentős tényezője a munkanélküliség megjelenése hazánkban. Különösen nehéz helyzetben vannak a képzést nyújtó középiskolák, ahol a szakmai végzettség megszerzése pillanatában kérdésessé válik a fiatalok számára, hogy az ő végzettsége megfelelő-e. Az egészséges szemlélet azt sugallja,

hogyan a szakmai képzést megszerző fiatal minél előbb munkába álljon és megkezdje a felnőtt életét, amelynek egyik célja, hogy a munkájában anyagi biztonságot teremtsen. A most bevezetésre kerülő asztalos szakma az egyik legősibb és legszebb mesterség. Jelképes, hogy névadónk munkás Szent József is ezzel az ősi szakmával tartotta el a szentcsaládot. Fontos szempont az is, hogy iskolánk körzetében sokan élnek az erdőgazdálkodásból, fafeldolgozásból. Tehát kereslet mutatkozik az asztalos- fafeldolgozó mesterség iránt.

SZAKÁCS SZAKMA OKJ 33 811 03 1000 00 00:

Nógrád megye idegenforgalma és vele turisztikai, vendéglátó-helyeinek forgalma fellendülőben. Ezért a szakács szakma iránti érdeklődés is az utóbbi években élénkült a hozzánk érkező tanulók részéről.

A szakács szakmánál és minden iskolánkban oktatott szakmai képzésnél az a törekvésünk, hogy az iskolán kívüli gyakorlati képzőhelyek mellett intézményen belül is megteremtjük a gyakorlati és elméleti munka egy helyben egy időben történő oktatásának egységét.

ÉLELMISZER- ÉS VEGYI ÁRU-ELADÓ SZAKMA OKJ 31 341 01 0010 31 02

Tanulóink közül sokan előnyben részesítik a viszonylag rövid idő alatt megszerezhető szakmákat. Ennek a figyelembe vételével indítottuk korábban az élelmiszer- és vegyi áru-eladó elnevezésű szakmát. Az új modulrendszerhez igazodva a bolti eladó szakma „elágazásán” belül van lehetőség arra, hogy az élelmiszer- és vegyi áru eladó szakmát oktathatjuk. A pályaorientáció után, egy év alatt megszerezhető ez a képesítés.

Sajátos nevelési igényű tanulók számára:

KERTI MUNKÁS SZAKMA OKJ 31 622 01 0100 21 04

PARKGONDOZÓ SZAKMA OKJ 54 622 01 0100 21 01

VIRÁGKÖTŐ SZAKMA OKJ 33 215 02 0100 31 02

Magyarországon nagy hagyományai vannak a kertészkedésnek. Megyénkben sajnos nagy a munkanélküliek száma, de kerti szakmunkásból hiány van. Egyre több embernek nyújt megélhetést a kerti munka, mind önálló kerttel, mind társaságok alkalmazottaiként. Ennek kedvez a kert-, park- és környezeti kultúra fejlődése. Egyre több intézmény, szervezet fordít gondot környezetének szépítésére. Ugyanez a kedvező folyamat érezhető a magánházak, közparkok kialakítása során is.

Iskolánk területi elhelyezkedéséből – festő környezetben fekszik - fakadó előnyét kihasználva indított kerti munkás és parkgondozó szakképzést, elsősorban az SNI-s tanulók számára. Ugyanígy megfontolásra alapozva készítettük elő a virágkötő szakma beindítását. Vannak, s várhatóan lesznek is olyan tanulók, akik testi adottságaik, hátrányaik miatt nem képesek a kerti munkálatok elvégzésére, de más adottságaik – türelem, pontosság, szorgalom, kez ügyesség, kreativitás – fejleszthetők, s a virágkötő szakma megszerzésére kiválóan alkalmasak.

Az egyes szakképzések helyi tanterveit az iskola szakmai programja tartalmazza.

3. A normál értelmi képességű tagozaton oktatott tantárgyak évfolyamonkénti, heti beosztása

2008/2009-es tanévtől
Tantárgyi rendszer és óraszámok a szakiskola 9-10. évfolyamos program (óra/heti)
felmenő rendszerben

Tantárgyak	Évfolyamok	
	9.	10.
Magyar nyelv és irodalom	3	3
Történelem és társadalomismeret	2	2
Angol nyelv	2	2
Matematika	3	3
Informatika	2	2
Természetismeret – földrajz	2	2
Természetismeret – egészségtan	1	1
Természetismeret – fizika	1	1
Testnevelés és sport	3	3
Pályaorientáció	1	-
Roma kultúra	1	1
Osztályfőnöki	1	1
Hittan	2	2
Gyakorlati oktatás	4	-
Szakmai alapozás	-	7
Összesen	28	30

Megjegyzés:

gyakorlati oktatás a 9. évfolyamon:

Vásárlás, eladás 2 óra
Vendéglátás 2 óra

szakmai alapozó oktatás a 10. évfolyamon:

Gasztronómiai alapgyakorlatok 1 óra
Ismerkedés a vendéglátó üzletekkel 1 óra
A vendéglátás dolgozói, a vendégek 2 óra
Kommunikáció és viselkedéskultúra 2 óra
Asztalos szakmai alapgyakorlatok 1 óra

4. A normál értelmi képességű tagozaton oktatott tantárgyak helyi tantervei

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

Célok és feladatok

A szakiskolában a magyartanítás elsődleges célja a tág értelem vett olvasás-, írás- és beszédtanítás s mindezeken keresztül a gondolkodástanítás. Ez a feladat elválaszthatatlan az önbizalom-erősítéstől és a sikerélmény nyújtásától. E célok elérése érdekében a diákok saját, mindennapi és jobbra az elektronikus tömegkultúrából táplálkozó kultúráját is méltányolni kell, illetve kiindulási alapként szükséges bevonni az anyanyelvi és az irodalmi nevelésbe. Lehetőségként figyelembe kell venni az audiovizuális-elektronikus, digitális tömegkultúrát is, s ezt a forrást fel kell használni a személyes kifejezőképesség fejlesztésében, illetve a magaskultúra, a szépirodalom s ezen belül a nemzeti irodalom befogadása iránti készség erősítésében.

Az irodalom, a művészet önismereti, önmegértési és önmeghatározást elősegítő lehetőségeit kell tudatosítani. Az olvasmányok kiválasztása az olvasási kedv erősítését és a kommunikációs nevelést szolgálja. Az aktív (s ezáltal is motivált) befogadás elősegítése érdekében nagy súlyt kell kapniuk a kreatív szövegértési-szövegalkotási gyakorlatoknak.

A leíró nyelvtan tanítása nem különülhet el a szövegértéstől és szövegalkotástól, annak funkcionális részeként kap helyet. A szakiskolai magyartanításnak különösen szorosan kell együttműködnie a társadalom- és emberismerettel, illetve az ezzel szervesen összekapcsolódó etikai neveléssel. Kapcsolatot kell keresnie a diákok valóságos életproblémáival és kielégítetlen társadalmi szükségleteivel.

Fejlesztési követelmények

A beszéd-készség, szóbeli szövegek alkotásához és megértéséhez szükséges készségek fejlesztése, a kulturált nyelvi magatartás kialakítása nélkülözhetetlen a sikeres társadalmi beilleszkedéshez és együttműködéshez, az eredményes problémamegoldáshoz, a konfliktusok kezeléséhez. Szükség van mind az ösztönös kommunikációs ismeretek tudatossá tételére, mind a nyelvi alapképességek szintre hozására és továbbfejlesztésére. Fejlesztendő a beszédpartnerekkel való nyelvi együttműködés képessége, a különféle szóbeli és írásos műfajok kommunikációs technikáinak alkalmazása, a kommunikációs zavarok felismerésének, feloldásának képessége.

Szükséges gyakoroltatni a kétszemélyes, a kiscsoportos és a hivatalos-nyilvános kommunikáció módozatait: a körülményekhez, a címzetthez, a témához való rugalmas alkalmazkodást; az együttműködés képességét mind a kortárs, mind a felnőtt partnerekkel, az odafigyelést mások gondolataira és érzelmeire, az udvariasság és a nyelvi illemszabályok megtartását.

A *szövegértés* fejlesztése a többi anyanyelvi terület fejlesztésének az alapja, ezért erre különös gondot kell fordítani. Elengedhetetlenül szükséges a beszédértés tudatos fejlesztése, ennek fontos mozzanatai a közvetlen kommunikációban és az elektronikus, digitális tömegkommunikációban szereplő beszédműfajok, szövegfajták szerkezeti sajátosságainak tudatosítása, illetve a figyelem edzése és irányítása.

Az *olvasás* képessége erősen összetett, beleértjük az olvasástechnikát, a szó szerinti, az értelmező, a kritikai és a kreatív olvasás képességét, a pontos és kifejező felolvasást s a

szövegbe kódolt üzenet megfejtését, megértését. Az olvasási képességhez hozzátartozik a szöveghez kapcsolódó kérdések fölvetése, valamint az olvasói válaszadás is.

A szóbeli és írásos szövegalkotás képességét egyaránt fejleszteni kell. Önbizalom-erősítő céllal fel kell tártani a diákokban szunnyadó, illetve az iskola falain gyakran kívül maradó történetmondási és meggyőző képességet. Erre lehet azután építeni az irodalmi elbeszélések mélyülő megértését és az írásbeli fogalmazások fejlesztését. Ehhez kapcsolódik az igényes és a helyzethez illő szóhasználat, mondat- és szövegalkotás gyakoroltatása, a mondat- és szövegfonetikai eszközök, valamint a nem verbális, pragmatikai szintű nyelvi elemek összehangolt és célszerű használatának kialakítása. Erősíteni kell az alapvető fogalmazási típusok megalkotásának képességét szóban (felszólalás, hozzászólás, köszöntő stb.) és írásban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél). Különös gondot kell fordítani a közéleti szövegek megalkotásának képességére szóban (állásinterjú) és írásban (önéletrajz, kérvény, pályázat stb.). A fejlesztés meghatározó területe a rendszeres szövegtömörítés, -kiegészítés és -bővítés.

A tanulási képesség fejlesztése mindenekelőtt az ismeretfeldolgozási technikák megismertetését és gyakoroltatását jelenti. Ez az egész iskola együttes feladata, de természetesen kiemelt szerepet kap az anyanyelvi-irodalmi-kommunikációs nevelésben is. Idetartoznak a jegyzetelés, a könyvtári anyaggyűjtés, illetve az olyan szövegfeldolgozási technikák, mint a vázlatkészítés és a lényegkiemelés. Mindez a számítógép korában természetesen kapcsolódik össze a számítógépes szövegszerkesztés gyakoroltatásával. Külön figyelmet kell szentelni a vizuális információ értelmezésének fejlesztésére. Az alapvető könyvtárhasználati ismeretek elsajátíttatása mellett a szakiskolás diákoknak is személyes gyakorlati tapasztalatot kell szerezniük a számítógépes információforrások kezeléséről.

Az anyanyelvi ismeretek nem külön, hanem integráltan szerepelnek a tananyagban. A nyelvi tudatosság nem elvont fogalmak ismeretét jelenti, hanem a nyelv megfigyelését, analizálásának képességét. Ezt az analizáló képességet azonban fejleszteni kell, elsősorban az alá-, föl-, mellérendeltségi és a rész-egész viszonyok felismertetésével. A nyelvtani ismereteket a többi fejlesztési feladathoz és a szövegekhez, a hangtant az olvasás-írás és kiejtés fejlesztéséhez, a szófajtant és az alaktant a szóelemzési elven alapuló helyesírási esetek tanításához, a mondattant pedig a szövegértő olvasás, illetve a szövegalkotás fejlesztéséhez célszerű kapcsolni.

Az irodalom és az olvasó kapcsolatáról, az irodalom jelentésközvetítő szerepéről szerzett tapasztalatoknak alapvető feladata, hogy felismertessék a tanulókkal, hogy az irodalmi mű nem a valóság közvetlen lenyomata, hanem viláértelmezés és teremtett világ, illetve sajátos kommunikációs forma. Epikai, lírai és drámai művek, illetve műrészletek olvasása és elemzése során a diákok ismereteket és élményeket szereznek arról, hogy az egyes műnemek, illetve műfajok sajátos kifejezőmódjának eszközeit alkalmazó alkotások hogyan járulnak hozzá az olvasó önismeretének, viláértelmezésének gyarapodásához, illetve egy nemzeti kultúra közös utalásrendszerének kialakulásához. Kiemelt fejlesztési feladat az irodalomolvasás motivációjának megerősítése. Tudatosítani kell, hogy a művet mindig ketten alkotják: a szöveg és olvasója, és hogy az olvasónak mindig van bizonyos értelmezési szabadsága, de az értelemadásnak a szöveg és kontextusa által kijelölt határai vannak.

A szakiskolai irodalomtanítás nemcsak *műveltségközvetítésre* törekszik, hanem betekintést nyújt a magyar irodalom – és kisebb mértékben a világirodalom – néhány jelentős alkotásának világába is. Kialakítja, illetve megerősíti az igényt, hogy a diák a

műben érzékelje az idő (a keletkezés korának) sajátosságait, illetve fölkeszíti bizonyos alapvető műfaji és stiláris vonások fölismerésére.

A szövegértési és szövegalkotási képesség fejlesztésétől nem választható el az *ítélőképesség, az esztétikai és erkölcsi érzékenység növelése*. A tömegkultúra és a szépirodalom rendszeresen ismétlődő együttes, illetve párhuzamos tárgyalása különösen jó alkalmat teremt minderre. A szórakoztatóipari termékekben megmutatkozó leegyszerűsített értékszerkezetek és az igényes szépirodalom árnyaltabb értékvilága közötti különbségtétel egyszerre fejleszti az erkölcsi és az esztétikai érzékenységet. A szereplők tetteiben megnyilvánuló értékrendszer vizsgálata, az indítékok, körülmények és következmények mérlegelése, miképpen a különböző értékek közötti választások elemzése, kiemelt szerepet kap a szakiskolai tanulók irodalmi nevelésében.

9. évfolyam

Belépő tevékenységformák

1. Beszédkészség, szóbeli szövegek alkotása és megértése; kulturált nyelvi magatartás

A beszélő és a hallgató szerepének megfigyelése és gyakorlása.

Az órai eszmecserékben, a vizsgált televíziós műsортípusokban és az irodalmi művekben megjelenő álláspontok követése, az eltérő vélemények saját szavakkal való újrafogalmazása, a megértés visszaigazolása.

A nem nyelvi kifejezőeszközök (testbeszéd) megfigyelése és tudatos alkalmazása.

A beszédhelyzet és a felhasznált nyelvi eszközök, megszólítási és kapcsolattartási formák viszonyának tanulmányozása, a helyzetnek megfelelő eszközök alkalmazásának gyakorlása.

2. Olvasás, írott szöveg megértése

A szó szerinti, az értelmező (interpretáló), a kritikai és a kreatív olvasás fejlesztése.

Szövegek, szövegrészek globális témájának megállapítása (pl. fiktív újság fiktív cikkeinek téma és műfaj szerinti azonosítása alapján rovatokba rendezés).

Kép és szövegrész összekapcsolása témaazonosítás alapján.

Szövegrészek (bekezdések) időrendi és/vagy logikai kapcsolatának felismerése.

Jelölt és jelöletlen ok-okozati kapcsolatok felismerése, következtetések keresése, megfogalmazása.

Összegző általánosításokhoz alátámasztó részletek, részletekhez összegző általánosítások (tételmondatok) keresése, azonosítása.

Elbeszélő, leíró és érvelő szövegtípusok megkülönböztetése.

3. Írás, szövegalkotás

Rendezett, tagolt, olvasható írásmód.

Köznapi izgalmas történetek (forró helyzetek), illetve sikeres közönségfilmek, népszerű televíziós műfajok (pl. egy népszerű tévésorozat egy epizódja) cselekményének elbeszélése.

A kívülálló számára homályos utalások fokozatos kibontásának, a mondatok teljesebb tételének gyakorlása.

Szövegkiegészítési, szövegtömörítési és szövegbővítési gyakorlatok.

Elbeszélés, leírás, magánlevél fogalmazása.

Kreatív gyakorlatok az „alkotótárs” helyzetéből, például a művek szereplőinek jellemzése egy másik szereplő nézőpontjából, jelenetek előadása hangnemváltással, befejezsváltozatok alkotása, más nézőpontból való történetátírás, hiányzó szövegrészek beírása, szövegrészek rendjének újraalkotása, szereplők szituációhoz kötődő, ki nem mondott gondolatainak megfogalmazása.

Szerzői utasítás megfogalmazása jelenethez; színpadkép, jelmez legjellemzőbb vonásainak vázlatos leírása.

4. A tanulási képesség fejlesztése

Lényegkiemelés mintakövetés alapján ismeretterjesztő, illetve tankönyvi szövegekből.

Meghatározott elemzési szempontok alapján adatgyűjtés a mű szövegéből az értelmezés előkészítésére vagy alátámasztására.

Az összegyűjtött szövegadatokat szembeállításra felkínált értelmezési változatokkal.

Vázlatkészítés minta alapján.

Vázlat szöveggé bővítése.

Tételmondat kiegészítése érvekkel, példákkal, alátámasztó részletekkel.

Szövegtömörítés minta követésével, majd önállóan.

Alapismeretek a könyvtárak számítógépes nyilvántartásáról, illetve a számítógépes keresőprogramokról.

5. Ismeretek az anyanyelvről

Élőszóban kellő figyelem a mondatfonetikai eszközök helyes – a beszélő szándékának és az alkalomnak megfelelő – használatára.

Törekvés a szöveghű és kifejező felolvasásra, szövegmondásra, versmondásra.

Mások beszédében a hangzó eszközök szerepének, jelentésének megfigyelése, értelmezése.

Irodalmi és nem irodalmi szövegek feldolgozásában a szavak jelentéséről, szófajáról szerzett ismeretek felhasználása.

Minden írásbeli feladatban a tanult szabályok ismeretében a helyesírási hibák kijavítása, a helyesírási szótár önálló, rendszeres használata az önellenőrzésben.

A nehezebb helyesírási kérdésekben a szóelemző módszer alkalmazása az alaktani ismeretek felhasználásával.

6. Az irodalom és az olvasó kapcsolata; ismeretek az irodalomról

Az irodalmi mű mint valóságmodell és teremtett világ – a fogalmak értelmezése példákkal.

Az irodalomolvasás motivációjának megerősítése a diákok aktuális életproblémáival rokon kérdéseket felvető irodalmi művek közös értelmezésével.

Annak tudatosítása, hogy a művet mindig ketten alkotják: a szöveg és olvasója.

A szerző, az elbeszélő és a szereplők megkülönböztetése, az elbeszélői nézőpont és a beszédhelyzet (látókör) felismerése.

Az előreutalások és késleltetések felismerése, funkciójuk megfogalmazása.

A leírások funkciójának értelmezése, a jellemzés eszközeinek azonosítása.

A tanult epikai műfajok (regény, novella) megkülönböztetése, illetve azonosítása.

Az elbeszélő általi és a párbeszédes-színvadi történetmegjelenítés közötti különbségtétel gyakorlása.

A több szálon futó cselekmény szálainak szétválasztása és kapcsolódási pontjaik bemutatása (pl. népszerű közönségfilmben).

Jelképes tárgyak és visszatérő motívumok felismerése.

Az olvasott művek elhelyezése az időben, a megírás és a cselekmény idejének megkülönböztetése a tanult művek esetében. éhány fontos részlet felidézése az alkotók életrajzából.

7. Az ítélőképesség, az erkölcsi, esztétikai és történeti érzék fejlesztése

Tapasztalat szerzése az irodalom önmegértést, önértelmezést elősegítő funkciójáról.

A művekben megjelenő emberi szerepek, csoportnormák és értékek felismerése és azonosítása.

Az eltérő és egymással szembeesülő igazságok, egyazon kérdésre adott eltérő magatartásválaszok felismerése és jellemzése.

„Szöveg a szöveg ellen” – állásfoglalás írása a mű egy szereplőjének vagy egészének értékrendje ellen.

Értelmezések tételmondatainak kiemelése, alátámasztása vagy cáfolata saját érvekkel.

Megjegyzés: a tantárgy integrált jellegének megfelelően az irodalmi és anyanyelvi témakörök nem válnak el egymástól, az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés terepe a témák és tevékenységek mentén szervezett magyar óra. Az anyanyelvi fejlesztés elsősorban az egyes irodalmi témakörök megbeszélése és a hozzájuk kapcsolódó szövegértési és szövegalkotási tevékenységek közben folyik, a nyelvi témákat tehát nem egymás után következő fejezetekként, hanem folyamatosan fejlesztendő képességterületként kell felfogni.

Szükséges taneszközök:

- Tankönyv: Fábrián-Forgács-Pála: Irodalom 9-10., Szabóné Tóvári Éva: Magyar nyelv 9-10.+mf.
- A magyar helyesírás szabályai
- Magyar helyesírási szótár
- Magyar értelmező kéziszótár
- Egyéb segédkönyvek
- Videókazetták, hangkazetták

9. osztály

Éves óraszám: 74 óra/heti 2 óra

IRODALOM

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
Mire jó az irodalom?	A szépirodalmi művek fontossága és hatásai	12 óra
Csináljunk újságot hozott anyagból!	Szövegek témájának és műfajának azonosítása – szövegértési gyakorlatok. Kép és szöveg, illetve szövegrész tematikus összekapcsolása.	3 óra
Indítékok és következmények	Okok és okozatok ismeretterjesztő szövegekben, 19. és 20. századi novellákban, a diák által hozott történetekben, televíziós fikciókban.	9 óra
Sikerek, kudarcok, életutak – történetek a képernyőn, az életben és az irodalomban	A népszerű tévésorozatok, lektűrök és a valóságos élethelyzetek. Emberek és szereplőtípusok. Hétköznapi konfliktusok a tévéfilmekben és az irodalomban. Regény és teleregény. Mitől lesz érdekes a történetmondás?	14 óra
Kedvencek, különcök és kedvtelések	Kedvenc hírességek, állatkedvencek, sportok, hobbi, zene, film, színház, sztárok. Hősök és különcök, régi és mai időtöltések a bulvársajtóban, az irodalomban és a digitális kultúrában.	16 óra
Beilleszkedés és kívülmaradás	Iskolai történetek novellában, filmben és regényben (regényrészletekben). Versek a magányról.	13 óra
Nevetés és irodalom	Humoros, satirikus, ironikus prózai és verses szövegek, drámai jelenetek	7 óra
	Összesen	74 óra

9. osztály

Éves óraszám: 37 óra/heti 1 óra

MAGYAR NYELV

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
A kommunikáció	A jel, a közlés és a nyelv fogalmai A kommunikáció tényezői A nyelvi és a nem nyelvi közlés A testbeszéd és a kommunikációs zavarok	8 óra
A beszéd	A nyelv és a beszéd A beszédképesség és a beszédkultúra Vélemény nyilvánítása A beszélgetés illemtana Az előbeszéd zenei kifejezőeszközei A szünet és a beszédtempó	8 óra
Írás és olvasás	Az írás története A magyar írás története Helyesírásunk alapelvei Az olvasás és a felolvasás	9 óra
Szövegelemzés, szövegalkotás	Élőbeszéd és írott szöveg Közlésfajták (elbeszélés, leírás, érvelés, vita) A kulturált vitatkozás Az írásbeli szövegek megszerkesztése A cím, A vázlatírás, A jegyzetelés	12 óra
	Összesen	37 óra

Fogalmak

Fikció, az irodalom mint teremtett világ és sajátos kommunikáció, társadalmi szerepek és hőtípusok, novella, regény, elbeszélői nézőpont, elbeszélői látókör (elbeszélői beszédhelyzet); dráma, konfliktus, helyzet- és jellemkomikum, monológ, dialógus, előreutalás és késleltetés, feszültségkeltés; megszólító-megszólított viszony a versben, ritmus, szóképek és alakzatok, komikum, irónia, szatíra, groteszk; hír, kommentár, interjú, riport.

Memoriter

Egy vers, egy 15-20 soros próza- vagy drámarészlet.

A továbbhaladás feltételei

A kommunikációs helyzetnek megfelelő nyelvhasználat, a nyelvi, valamint mondatfonetikai eszközök és a nem verbális eszközök (testbeszéd) összehangolása. Az anyanyelvi képességeket megalapozó beszédértés, közepes nehézségű és hosszúságú (mintegy ötszáz szavas) szövegek elolvasása és elemi szintű megértése meghatározott időn (kb. 20 percen) belül: a globális téma azonosítása, a szövegben szereplő ok-okozati viszonyok felismerése; mindennapi szövegek alkotása, egyoldalas, elfogadható külalakú és helyesírású fogalmazás (az élménybeszámoló jellegű elbeszélés és a magánlevél műfajában), vázlatkészítés. Sikeres szövegkiegészítés, lényegkiemelés, szövegtömörítés. Az elbeszélés, illetve a vizsgált dramatikus műfajok legalapvetőbb feszültségkeltő eszközeinek

megragadása, a tanult drámai és epikus művek történetmegjelenítése közötti különbségtétel;
alapvető ismeretek a tanult irodalmi művek műfaji besorolásáról.

10. évfolyam

Éves óraszám: 74 óra/heti 2 óra

IRODALOM

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
A meggyőzés művészete	Meggyőzés, rábeszélés reklámokban, publicisztikában és szépirodalomban.	5 óra
Szerelem	Szerelmes versek a klasszikus és a modern magyar költészetből. Vágy és valóság, harmónia és disharmónia. A versben mondás többlete – avagy amit a formák fejeznek ki.	10 óra
Konfliktusok	Köznapi és drámai konfliktusok megjelenítése és elemzése.	10 óra
Örökségünk	Nemzeti identitásunk, a magyar irodalom néhány alapszövege.	12 óra
Az emberek titkai	Verseket és elbeszélő műveket a személyiség összetettségéről, szerepek és személyiség, személyiség és élettörténet összefüggéseiről.	10 óra
Erőszak és kiszolgáltatottság	Bűnügyi történetek a médiában és a szépirodalomban (pl. egy bűnügyi hír, egy krimi és az Édes Anna összevetése).	15 óra
Mire jó az irodalom?	Értekező és szépirodalmi művek az irodalom hatásáról, „hasznáról”.	11 óra
	Összesen	74 óra

10. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra/heti 1 óra

MAGYAR NYELV

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
Kisközösségi és tömegkommunikáció	Kommunikációs helyzetek (állandósult szókapcsolatok, szokványos kifejezések, társalgási fordulatok, körülírások, képes kifejezések, szakkifejezések, szólások megfigyelése, gyűjtése és beépítése a szövegekbe). A tömegkommunikáció összetevői, folyamata és eszközei. A sajtó; a rádió és a televízió. Nyelvi, nem nyelvi és képi üzenethordozók és hatásuk.	8 óra
Beszéd és beszédértés	A nem nyelvi elemek a szóbeli közlésben: a tekintet, az arckifejezés, a mozdulat, a megjelenés, a testtartás, a hangjelek. Az írásos (saját és szépirodalmi) szöveg kifejező előadása. Hosszabb és igényesebb művek hallás utáni követése, beszámolás a hallottakról.	5 óra
Írás	Nem nyelvi jelek az írásbeli közlésben: a margók, a tagolás, a bekezdés, a sorok, a szavak és a betűk, a kiemelések, a javítások. Helyesírás: a tulajdonnevek és az összetett szavak fontosabb tanult esetei, gyakoribb rövidítések; a számok és a keltezés írása; a központosítás alapesetei; a párbeszéd és az idézés módja.	8 óra
Szövegelemzés és szövegalkotás	Mindennapi szövegek. A vita, a megbeszélés, a felszólalás, a hozzászólás, az alkalmi beszéd (pl. köszöntő). Az elbeszélés, a leírás, a jellemzés és a magánlevél írásának finomítása, például a leírás és az elbeszélés kombinálása, a párbeszéd beépítése, az idézetek alkalmazása. Közéleti szövegek: hivatalos levél, önéletrajz, kérvény, hirdetés, válasz a hirdetésre, pályázat. Tájékoztató műfajok: a hír, a tudósítás, a riport, az interjú, a reklám. Véleményt közlő műfajok: a cikk, a kommentár, a kritika, az olvasói levél. Szöveg, mondat, mondatfajták, szófaj, szóelem (tő és toldalék), mondat- és szövegfonetikai eszközök. A szöveg nyelvtani és jelentésbeli kapcsolóelemeinek szerepe és a szöveg értelmezése. A beszédhelyzet hatása a szöveg jelentésére.	10 óra
Olvasás	A mondatelemzés és a szövegértő olvasás összekapcsolása (a mondatrészek és a köztük lévő viszonyok felismerése, a főmondat megkeresése, a beékelte mondatok elemzése és felolvasása stb.).A szórend és a hangsúly összefüggése.Olvasás a sorok között, a manipuláció felismerése.	6 óra
	Összesen	37 óra

Fogalmak

Szólás, szakkifejezés, állandósult szókapcsolat; központosítás, párbeszéd, idézés írásmódja; a szöveg, a mondat, mondatfajta, főmondat, mellékmondat, mondatrész, szintagma, tételmondat, bekezdés, utalószavak; szófajok, toldalékok.

Az irodalom mint sajátos kommunikáció, a vers zenei eszközei (rím, ritmus, szöveghangzás), áthajlás, a versmondat, a vers szóláshelyzete, dal, óda, elégia, ballada; értekezés; a szóképek, alakzatok; reklámklip, híradó, hír, kommentár, riport, interjú, hozzászólás, felszólalás, hirdetés, kérvény, kritika, olvasói levél; a szöveg jelentésbeli kapcsolata, stílusrétegek.

Memoriter

2 vers, egy 15-20 soros próza- vagy drámarészlet).

Idézetek alkalmazása szóban és írásban a célnak és a szöveggörnyezetnek megfelelően.

Szerzők és művek a 9–10. évfolyamra

A Célok és feladatok részben megfogalmazottaknak megfelelően a szövegválasztásban elsőbbséget élveznek a rövid, prózai alkotások, elsősorban 20. századi magyar szerzők, a humoros írások, illetve a diákok élethelyzeteihez közel álló szituációkat megjelenítő művek. A 19. századi klasszikusoktól, például Jókaitól vagy Mikszáthtól a regények mellett, illetve helyett több rövidebb novella és karcolat szerepelhet. A magyartanításban megszokottnál jóval többször dolgozhatunk fel műegész helyett műrészletet. Kitüntetett helyük van a nem szépirodalmi szövegeknek is. Mindezt az alábbi műlista nem tükrözheti hűen, viszont a később elkészülő ajánlólisták kibonthatják majd.

Évente hat-nyolc rövidebb elbeszélés főképp a 20. század irodalmából (pl. Kosztolányi, Karinthy, Móra, Móricz, Örkény, Szabó István, Galgóczi Erzsébet, Hajnóczy Péter, Csallag Zsolt, Kafka, Hemingway novelláiból, illetve kortárs hazai és külföldi szerzőktől); évente egy, a tanulócsoport érdeklődésének figyelembevételével kiválasztott regény és film. Egy-két részlet a témakörökbe vágó prózai műből (pl. A boldog emberből vagy a Puszták népéből vagy Kassák Egy ember élete című önéletrajzi regényéből vagy Tersánszky Józsi Jenő Kakukk Marcijából, az Iskola a határon című regényből, A helység kalapácsából, Rejtő Jenő valamelyik regényéből). Néhány, a témakörökbe illő 20. századi magyar vers (pl. Ady Endre: Szeretném, ha szeretnének; József Attila: Tiszta szívvel; Juhász Gyula, Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Pilinszky János, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes egy-egy verse). Egy-két bibliai és mitológiai történet; pl. Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Berzsenyi Dániel, Vörösmarty Mihály (pl. Ábránd), Petőfi Sándor és Arany János egy-egy verse; egy-két részlet Katona József Bánk bánjából; Jókai Mór egy novellája vagy egy regénye, illetve regényrészlete; Mikszáth Kálmán egy novellája vagy egy regénye, illetve annak részlete; Shakespeare és/vagy Moliere egy drámájának megtekintése színházban, filmen, videón vagy részletek olvasása.

Művek, műrészletek a kortárs (1980 utáni) hazai és határon túli magyar irodalomból, legalább két szerzőtől (két-három vers, egy esszé vagy más prózarészlet).

Legalább két alkotás az irodalom határterületeihez tartozó, írott, filmes, audiovizuális, hangzó, digitális megjelenítésű műfajok közül (pl. útirajz, detektívtörténet, ellenutópia, kalandregény, és –film, televíziós sorozat, rádiójáték, akciófilm, képregény, sci-fi, humoros és erotikus alkotások, dal és dalszöveg, sanzon, vicc, reklámvers, parafrázis, fantasy, szerepjáték stb.)

Legalább egy mű az irodalom megjelenésének bemutatására más közegekben (pl. filmen, rajzfilmen, televízióban, képregényben, hangzó közegben — pl. versmondás, hangoskönyv, rádiójáték, dal, megzenésített vers, daljáték —, digitális közegben — pl. internetes költészet,

digitális, multimédiás kiadás, animáció). Legalább egy irodalmi átirat, adaptáció a posztmodern, kortárs magas művészeti és/ vagy szórakoztató művek közül.

A továbbhaladás feltételei

A kommunikációs helyzetek és a tömegkommunikáció műfajainak ismerete. Értelmes felolvasás és előadás (felelet, egy megírt szöveg előadása); a szöveg tagolása.

A gyakorlat megkívánta helyesírási esetek ismerete: tulajdonnevek, rövidítések, számok leírása stb. Néhány mű ismerete a magyar irodalom legjelentősebb alkotóitól, gondolatok megfogalmazása a tanult művek jelentéséről és hatásának eszközeiről. A két feldolgozott regény, egy dráma, nyolc-tíz novella és hat-nyolc lírai vers közül bármelyiknek a bemutatása rövid felkészüléssel, kézbe vehető szöveg alapján.

Szemponatok a tanulók teljesítményének értékeléséhez

Az értékelés célja a tanuló előrehaladásának, illetve a tanári közvetítés módjainak (a tanítás eredményességének) vizsgálata.

A továbbhaladás feltételei című fejezet felsorolja azokat a kiemelt képességeket, amelyekben a diákoknak fejlődést kell elérniük.

A fejlesztendő képességek rendszerezve a következők:

- Megjegyzés, reprodukció: tények, elemi információk megjegyzése, megértése, fogalmak felismerése, megnevezése és használata, a szövegértés (olvasás) fejlesztése, szabályok ismerete és reprodukálása.

- Egyszerűbb és bonyolultabb összefüggések megértése, különféle szövegek megalkotása (az íráskészség és a helyesírás továbbfejlesztése), átkódolás, transzformációs képességek (kép-szöveg, szöveg- szöveg, egyszerűbb ábra – szöveg, szöveg-mozgás, mimika, testbeszéd, élőbeszéd).

- Alkalmazás ismert vagy új szituációban, szóbeli (egyéni és társas) és írásbeli kommunikációs képességek fejlesztése változatos kommunikációs helyzetekben (írás és beszéd-készség).

- Önálló véleményalkotás, értékelés történetekről, jelenségekről, személyekről, konfliktusokról, aktivitás, a társakkal való együttműködés képessége (kooperáció), saját munkák önálló kontrollálására való igény.

- Nyelvi kreativitás képességének szóbeli, írásbeli értékelése.

A tanárnak a tanulók évközi munkáját folyamatosan figyelemmel kell kísérnie. A tanulók teljesítményének osztályzattal vagy szöveges formában történő értékelése a tanulói ismeretek, tevékenységek, szóbeli és írásbeli értékelése alapján történhet:

- Szóbeli és/vagy írásbeli beszámoló egy-egy résztémából.

- Témazáró dolgozatok fogalmazások írása, értékelése.

- Kiselőadás, írásbeli vagy szóbeli beszámoló (olvasónapló, műsor-részlet) egy-egy témakörben a megadott szempontok, vagy önálló gyűjtés alapján, ennek értékelése.

- Előre kiadott témák közül tetszés szerint választott kérdéskör feldolgozása (képi, írásbeli, szóbeli) és ennek értékelése.

- Szituációs játékok (történetek, jelenetek, improvizációk) eljátszása, vitaszituációkban való részvétel, művek, műrészletek (memoritek) előadása, ennek írásbeli, szóbeli értékelése.

- A tanulók saját munkáinak esztétikai színvonala.

- Projektmunkában való részvétel (egyéni vagy csoportos) szóbeli, írásbeli értékelése.

TÖRTÉNELEM ÉS TÁRSADALOMISMERET

Célok és feladatok

A tantárgy tanításának alapvető célja nemzeti történelmünk kiemelkedő eseményeinek, sorsfordulóinak felelevenítése. A tantárgy megismerteti a modern társadalmak kialakulásának történelmi körülményeivel, működésük sajátosságaival, valamint felkészíti a tanulókat a társadalmi jelenségek értelmezésére és az állampolgári feladatokra. A történelem és társadalomismeret tantárgy felkelti a tanulóknál a múlt és a jelen társadalmi kérdései iránti érdeklődést, elősegíti a tanulók hazaszeretetének fejlesztését, felkészíti a demokratikus közéletben való tudatos részvételre és szerepvállalásra, hozzájárul a hazánkban élő nemzetiségek, etnikumok, a szomszéd népek, más országok és népek megismeréséhez és megértéséhez, hozzásegíti a diákokat ahhoz, hogy elfogadják a jogilag szabályozott demokratikus viszonyok alapelveit és értékeit. Egyházi szakiskolaként megismerteti diákjainkkal a kereszténység küldetését, fejlődését, az egyházi kultúra, oktatás és művelődés hazánkban jellemző értékeit, nagy egyéniségeit.

Fejlesztési követelmények

A történelem- és társadalomismeret-tanításban a jártasságok és készségek formálása a tananyag feldolgozásának folyamatában, az ismeretszerzés gyakorlatában és önálló képességfejlesztő órákon történik.

Ismeretszerzési és -feldolgozási képesség

Tudjon ismereteket meríteni közérthető elsődleges forrásokból, egyszerű statisztikai táblázatokból, grafikonokból, diagramokból, törvényrészletekből és egyéb forrásokból. Legyen képes társadalmi tapasztalataiból, valamint egyszerű és közérthető szöveges és képi információból származó ismereteit önállóan értelmezni, és következtetéseket levonni belőlük. Legyen képes egy adott témához információkat gyűjteni az iskolai vagy más könyvtárban.

Legyen képes a lényeg kiemelésére írott és halott szövegből, tételmondat meghatározására, szövegtömörítésre és a szöveg átfogalmazására adott szempont szerint.

A tanult történelmi események kapcsán tudja megkülönböztetni a tényeket, illetve az ezekhez kapcsolódó véleményeket. Értse meg, hogy több szempontból is nézhetjük a jelent és a múltat. Legyen képes a különböző ismeretforrásokból (újság, rádió, televízió, internet) származó információkat kritikusan szemlélni.

Értse a folyamatosság és a változás szerepét a tantervben szereplő társadalmi-történelmi folyamatokban. Értse, hogy a folyamatosságnak, az értékek őrzésének és a változásnak egyaránt nagy jelentősége van a társadalom életében. Értse, hogy az emberek az eseményeket és a változásokat különbözőképpen érzékelik és értékelik.

Legyen képes személyek, helyzetek, események, intézmények bemutatása mellett azok egyszerű értékelésére is. Értékítéletét tudja röviden indokolni. Értse, hogy a személyek és a csoportok cselekedeteit helyzetük, érdekük és az adott történelmi helyzet hogyan befolyásolja. Tudja, hogy a társadalmi-történelmi jelenségeknek lehetnek egy időben pozitív és negatív oldalai. Konkrét esetekben tudjon különbséget tenni „jó” és „rossz” történelmi döntés között. Legyen képes a többségi és kisebbségi vélemény megkülönböztetésére.

A képességek hatékony fejlesztésének fontos eszköze a differenciált tanulás szervezése, a kooperatív tanulási technikák alkalmazása (egyéni-, pár-, csoport- és projektmunka),

Kifejezőképesség

Tudjon rövid kiselőadást tartani különböző forrásokból vett szemelvények alapján (irodalmi művek, tömegkommunikáció stb.). Legyen képes saját szavaival magyarázni egyszerű társadalmi-történelmi összefüggéseket.

Tudjon a grafikonokból és statisztikákból egyszerű következtetéseket levonni.

Sajátítsa el a kulturált vitatkozás szabályait.

Legyen képes egy-egy adott témáról néhány mondatban kifejtteni önálló véleményét. Legyen képes a tankönyvből rövid önálló vázlatot készíteni.

Tudjon önállóan gyűjtött képekből tablót készíteni.

Legyen képes történelmi jelenetet, elbeszélést eljátszani, dramatikusan megjeleníteni. Mindezek érdekében lassúbb haladást, folyamatos ismétlést, visszautalást végzünk.

Tájékozódás az időben

Tudja a különbségeket és egybeeséseket a világtörténelem korszakai és a hazai történelem korszakai között. Konkrét események kapcsán különböztesse meg a jelent, a múltat.

Tudja a tantervben szereplő évszámokat használni a történelmi időben való tájékozódás céljából.

Tudjon használni egyszerű kronológiai táblázatokat.

Tájékozódás a térben

Tudjon eseményeket leolvasni térképről. Tudja különböző időszakok térképeit összehasonlítani. Tudja megmutatni különböző jellegű és méretarányú térképeken a tantervben szereplő topográfiai helyeket.

9. évfolyam

Éves óraszám: 74 óra / heti 2 óra

Belépő tevékenységformák

Ismeretszerzési és -feldolgozási képesség

Egyszerű történelmi, társadalmi jelenségek összehasonlítása.

A társadalmi és politikai viszonyokra vonatkozó egyszerű állítások és következtetések megfogalmazása.

Néhány konkrét példán keresztül annak bemutatása, hogy egyes történelmi események és személyek megítélése miként változott az idők folyamán.

Információk gyűjtése a témához könyvtárban, médiatárban, az interneten. A gyűjtött információk önálló rendszerezése és értelmezése.

Eligazodás a könyvtárban, médiatárban a tárgyi katalógusok alapján.

Kifejezőképesség

Egyszerű történelmi események elbeszélése.

Különböző forrásokból gyűjtött információk összevetése szóban.

Kérdés megfogalmazása egy-egy történelmi témáról.

Kiemelkedő történelmi személyek konkrét tetteinek megokolása.

Rövid írásbeli válaszok megfogalmazása.

Vázlat készítése tanári segédlettel.

Ábra, rajz készítése adott témából tanári segítséggel.

Irányított és önálló számítógépes dokumentumkészítés, szerkesztés adott témában.

Tájékozódás az időben

A nagyobb korszakok nevének és sorrendjének ismerete.

Egyszerű kronológiai táblázatok használata.

Tájékozódás a térben

Egyszerű események leolvasása a térképről.

Szükséges taneszközök: tankönyv:

- Závodszy Géza: Történelem és társadalomismeret 9.
- Képes történelmi atlasz.
- Tanári eszközök: Fali- és kontúrterképek, fóliaszorozatok, diasorozatok, videofilmek, mondagyűjtemények, történelmi olvasókönyvek, forrásgyűjtemények. A Magyar Köztársaság Alkotmánya. Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, Emberi Jogok Európai Egyezménye. A gyermekek jogairól, az ENSZ Alapokmánya, Statisztikai Zsebkönyv. Szaktudományos kézikönyvek, történelmi szintézisek és monográfiák, szaktudományos folyóiratok, újságok, múzeumi kiadványok.

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
A nemzeti múlt kiemelkedő eseményei, sorsfordulói. A honfoglalás és a magyar államalapítás	Honfoglalás és letelepedés. Az államalapítás. Géza és Szent István.	8 óra
	<i>Fogalmak:</i> törzsszövetség, fejedelem, táltos, államszervezet, királyi vármegye, ispán, székelyek.	
	<i>Személyek:</i> Árpád, Géza, Szent István, Szent László.	
	<i>Helynevek:</i> Vereckei-hágó, Erdély, Dunántúl.	

	<i>Évszámok:</i> 895, 1000.	
A középkori magyar királyság virágkora	Védekezés az oszmán-török terjeszkedés ellen. Hunyadi János. Hunyadi Mátyás uralkodása. Kultúra és művelődés.	8 óra
	<i>Fogalmak:</i> főnemes, köznemes, város, végvár, Corvina.	
	<i>Személyek:</i> Hunyadi János, Hunyadi Mátyás.	
	<i>Helynevek:</i> Buda, Nándorfehérvár.	
	<i>Évszámok:</i> 1456.	
Az önálló magyar királyság hanyatlása és bukása, a függetlenségi harcok	A mohácsi vész. Az ország három részre szakadása. Az Erdélyi Fejedelemség. A török kiűzése. II. Rákóczi Ferenc szabadságharca.	13 óra
	<i>Fogalmak:</i> török hódoltság, végvári harcok, hajdúk, kuruc-labanc, trónfosztás.	
	<i>Személyek:</i> Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós, II. Rákóczi Ferenc.	
	<i>Helynevek:</i> Mohács, Eger.	
	<i>Évszámok:</i> 1526, 1541, 1703, 1711.	
A polgári átalakulás kora	A mezőgazdasági és az ipari forradalom eredményei és következményei. A modern társadalmak születése. Városi és vidéki élet. A XIX. század uralkodó eszméi.	
Az imperializmus kora	Nagyhatalmi politika, nagyhatalmi szövetségek.	10 óra
	<i>Fogalmak:</i> kapitalizmus, gőzgép, szabadverseny, munkásmozgalom, nacionalizmus, liberalizmus, konzervatizmus, szocializmus, nemzeti államok, központi hatalmak, antant, gyarmatbirodalom, monopólium.	
	<i>Személyek:</i> Watt.	
	<i>Helynevek:</i> Anglia, Franciaország, USA.	
Az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc	Az 1848-as márciusi forradalom és a szabadságharc főbb eseményei.	8 óra
	<i>Fogalmak:</i> sajtószabadság, felelős kormány, jobbtárgyfelszabadítás, választójog, állami függetlenség.	
	<i>Személyek:</i> Petőfi Sándor, Batthyány Lajos, Bem József, Görgey Artúr.	
	<i>Helynevek:</i> Pákozd, Debrecen, Isaszeg, Arad.	
	<i>Évszámok:</i> 1848. március 15., 1849. okt. 6.	
A modern Magyarország megszületése a XIX. század folyamán. A polgárosodás kezdetei Magyarországon	A reformkor. Széchenyi István és Kossuth Lajos élete, munkássága. A reformkori magyar társadalom. A nemzeti kultúra születése.	10 óra
	<i>Fogalmak:</i> reformok, örökvtátság, köztelhervtelés, államnyelv, polgárosodás.	
	<i>Személyek:</i> Széchenyi István, Kossuth Lajos, Kölcsey Ferenc, Vörösmarty Mihály, Liszt Ferenc.	
A polgárosodás kibontakozása Magyarországon	Kiegyezés.	
	Gazdasági felzárkózás. Népeségi és nemzetiségi viszonyok.	
	<i>Fogalmak:</i> kiegyezés, polgárosodás,	

	nemzetiségi viszonyok, tőkés fejlődés, Osztrák–Magyar Monarchia, közös ügyek, dualizmus, nemzetiségi viszonyok. <i>Személyek:</i> Deák Ferenc, I. Ferenc József. <i>Évszámok:</i> 1849. október 6., 1867. <i>Helynevek:</i> Pest, Buda, Óbuda.	
Társadalmi, művelődési és kulturális viszonyok a századfordulón Európában és hazánkban. A „boldog békeidők”	A gazdasági-társadalmi és kulturális modernizáció felgyorsulása. A „modern idők” az életforma változásai. A hazai kulturális és tudományos élet jelentős képviselői. Életviszonyok a századfordulón hazánkban. <i>Fogalmak:</i> asszimiláció, kivándorlás, szociáldemokrácia. <i>Személyek:</i> Ady Endre, Csonka János, Eötvös Lőránd, Jedlik Ányos.	12 óra
Állampolgári ismeretek	Az alapvető emberi jogok. Az alkotmány fogalma tartalmi elemei, országos és helyi döntési szintek. <i>Fogalmak:</i> alkotmány, államforma, demokrácia, diktatúra, választójog, közvetett, közvetlen választás, jobboldal, baloldal, parlament, önkormányzat.	5 óra
	Összesen	74 óra

10. évfolyam

Éves óraszám: 74 óra / heti 2 óra

Belépő tevékenységformák

Ismeretszerzési és -feldolgozási képesség

Képi információk gyűjtése, értelmezése. Különböző forrásokból gyűjtött információk feldolgozása tanári irányítással.

Az események háttérben meghúzódó szándékok felismerése korabeli újságcikkek, emlékiratok, levelek, beszédek és naplók segítségével.

A fejlődés és a változás megkülönböztetése konkrét jelenségek tanulmányozásával.

Feladatok megoldása több könyvtári forrás, és az internet felhasználásával.

Kifejezőképesség

Események, történetek elbeszélése emlékezetből előszóban. A különböző információforrások elemzéséből levont következtetések szóbeli kifejtése. Beszámoló, kiselőadás tartása.

A konkrét korokhoz kötődő történelmi, állampolgári fogalmak megkülönböztetése.

Egyéni vázlatkészítés (szövegtömörítés). Kérdések önálló megfogalmazása a témával kapcsolatban.

A lényeg kiemelése írott és hallott szövegekből, tételmondat meghatározása, szövegtömörítés, szöveg átfogalmazása adott szempont szerint.

Táblázatok, ábrák használata

Önálló vélemény megfogalmazása társadalmi jelenségekről és személyekről. Érvek gyűjtése a vélemény alátámasztására, ellenérvek gyűjtése az ellenvélemények cáfolására..

Beszélgetés és vita egy-egy témáról. A tárgyilagos érvelés és a személyeskedés megkülönböztetése. Saját vélemény érthető megfogalmazása. Mások véleményének meghallgatása, érvelésük összefoglalása és figyelembevétele.

Tájékozódás az időben

Egyetemes történelmi és magyar történelmi események szinkronitásának felismerése.

Tájékozódás a térben

Különböző korszakok térképeinek összehasonlítása.

Egy-egy régió bemutatása térképeken.

Szükséges taneszközök:

- Sipos Sándor: Az emberiség rövid története 10.
- Képes történelmi atlasz.
- Tanári eszközök: Fali- és kontúrtérképek, fóliaszorozatok, diasorozatok, videofilmek, mondagyűjtemények, történelmi olvasókönyvek, forrásgyűjtemények. Szaktudományos kézikönyvek, történelmi szintézisek és monográfiák, szaktudományos folyóiratok, újságok, múzeumi kiadványok.

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
Az első világháború. Demokráciák és diktatúrák a két világháború között	Az első világháború okai, indítékai, következményei A Párizs környéki békerendszer. Az orosz forradalom és a bolsevik hatalomátvétel. A nagy gazdasági világválság. Hitler, a náci politika legfontosabb jellemzői. A sztálini diktatúra jellemzői. Az Amerikai Egyesült Államok.	8 óra
	<i>Fogalmak:</i> forradalom és polgárháború, hatalomátvétel, kommunizmus, fasiszta, nemzeti szocializmus, fajelmélet, egypártrendszer, GULÁG.	
	<i>Személyek:</i> Lenin, Sztálin, Hitler, Rooseveltt.	
	<i>Helynevek:</i> Versailles, Szovjetunió.	
	<i>Évszámok:</i> 1917, 1919–1920, 1929–1933.	
A második világháború okai és következményei	A második világháború okai, indítékai. A világháborús szövetségi rendszerek. Békekötések és következményeik. A megosztott világ. A kommunista diktatúrák bukása	8 óra
	<i>Fogalmak:</i> totális háború, koncentrációs tábor, holocaust, háborús bűnös, atombomba, hidegháború.	
	<i>Személyek:</i> Churchill.	
	<i>Helynevek:</i> Sztálingrád, Normandia, Hiroshima.	
	<i>Évszámok:</i> 1939–1945, 1990.	
A jelenkor és a globális problémák	A környezet védelme. Az Észak–Dél-probléma. Terrorizmus. Városiasodás.	2 óra

	<i>Fogalmak:</i> globalizáció, világgazdaság, régió, környezeti katasztrófa, urbanizáció, terrorizmus.	
Az első világháborús vereség következményei hazánkban	Forradalom és ellenforradalom. A trianoni békeszerződés és következményei. <i>Fogalmak:</i> trianoni békeszerződés, ellenforradalom, kormányzó, konszolidáció. <i>Személyek:</i> Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Bethlen István. <i>Helynevek:</i> Trianon, Magyarország új határai. <i>Évszámok:</i> 1918, 1919, 1920	3 óra
Hazánk és a második világháború	A revízió körülményei, eredményei és következményei. Magyarország a II. világháborúban. Magyarország német megszállása. <i>Fogalmak:</i> területi revízió, zsidótörvények, nyilas uralom, deportálás. <i>Személyek:</i> Teleki Pál. <i>Helynevek:</i> Felvidék, Kárpátalja, Észak-Erdély, Délvidék. <i>Évszámok:</i> 1941, 1944. március 19., 1944. október 15.	3 óra
A második világháború következményei hazánkban	Háborús veszteségek, a megszállás következményei. Az újjáépítés. A párizsi békeszerződés. <i>Fogalmak:</i> koalíció, beszolgáltatás. <i>Évszámok:</i> 1945–47.	3 óra
Az 1956-os forradalom és szabadságharc okai és következményei	A pártállam. A forradalomhoz vezető út. Az 1956-os forradalom és szabadságharc. A forradalom és szabadságharc leverése. A megtorlás. <i>Fogalmak:</i> pártállam, függetlenség, munkástanács. <i>Személyek:</i> Rákosi Mátyás, Nagy Imre. <i>Évszámok:</i> 1956. október 23.–november 4.	4 óra
A Kádár-korszak	A Kádár-korszak jellemzői. Az életszínvonal és az eladósodás. Társadalmi válságtünetek. A rendszerváltás előzményei és menete. <i>Fogalmak:</i> rendszerváltás. <i>Személyek:</i> Kádár János, Antall József, Göncz Árpád. <i>Évszámok:</i> 1989–1990.	5 óra
Társadalmi ismeretek. A család, a helyi társadalom	A család jellemzői, mai problémái. Társadalmi csoportok a lakóhelyen. Az iskolai diákönkormányzat. <i>Fogalmak:</i> felelősségvállalás, érzelmi biztonság, népességcsökkenés, társadalmi	4 óra

	csoportok, beilleszkedési zavarok.	
Társadalmi és politikai tagoltság Magyarországon	Nemzeti, nemzetiségi csoportok. A romák Magyarországon. Egyházak és vallási közösségek. Pártok, képviseleti szervek, szakszervezetek, kamarák. <i>Fogalmak:</i> pártok, szakszervezetek, bűnözés, alkoholizmus, kábítószer-függőség, idegengyűlölet.	5 óra
A helyi társadalom és demokrácia	Az önkormányzat feladatai. Az önkormányzatok szervezete. A képviselőtestület, a polgármester. A polgármesteri hivatal, a helyi közigazgatás működése. Ügyintézés a helyi hatóságoknál. Kisebbségi önkormányzatok.	3 óra
Állampolgári ismeretek, a választási rendszer	Az állampolgárság kritériumai, a választójog Magyarországon. A választójog gyakorlásának technikája. <i>Fogalmak:</i> állampolgárság, választójog, parlamenti és önkormányzati választás.	3 óra
Az állampolgári jogok és kötelességek	A legfontosabb állampolgári jogok és kötelességek feldolgozása. Az élethez, az emberi méltósághoz, a személyes szabadsághoz való jogok. A gyermekek jogai. <i>Fogalmak:</i> gazdasági, szociális és kulturális jogok.	2 óra
A demokratikus kormányzati rendszerek	Az országgyűlés. A törvényhozás és a törvények végrehajtása. Az ellenzék és kormánypárt. A köztársasági elnök. A miniszterelnök és a minisztériumok. <i>Fogalmak:</i> törvény, parlament, kormány.	5 óra
Az igazságszolgáltatás	A bíróságok. A polgári, peres és büntető eljárás. Az ügyészségek. <i>Fogalmak:</i> polgári per, büntető per, bíróság, ügyészség, védelem.	2 óra
A belső rend védelme A honvédelem	A rendőrség. A bűnüldözés, a közrend és a közbiztonság védelme. Közlekedésrendészet. A rendészeti szervek, a polgárőrség. <i>Fogalmak:</i> rendőrség, közrend, közbiztonság.	2 óra
Művelődés, egészségügy és szociálpolitika hazánkban	A műveltség társadalmi szerepe. A közoktatás, a szakoktatás, a felsőoktatás. Az iskolán kívüli művelődés. A társadalombiztosítás. Az egészségügyi ellátás. A szociálpolitika. <i>Fogalmak:</i> társadalmi egyenlőtlenség, jog a tanuláshoz és a művelődéshez, egészségbiztosítás, nyugdíjbiztosítás,	5 óra

	szociális ellátás.	
A munka világa	A munkaviszony fogalma. A munkáltató és munkavállaló kapcsolata. A munkaszerződés. A kollektív szerződés. A vállalkozás formái.	3 óra
	<i>Fogalmak:</i> munkaviszony, munkaszerződés, munkáltató, munkavállaló, érdekvédelem.	
Hazánk és Európa	Az Európai Unió szervezete. A NATO. Magyarország és az Európai Unió. A határon túl élő magyarság.	4 óra
	<i>Fogalmak:</i> Európai Unió, NATO, útlevél, vízum, nagykövetség.	
	Összesen	74 óra

A továbbhaladás feltételei

Tudjon önálló következtetéseket levonni tárgyi, szóbeli és írásos források alapján. Képes legyen különböző forrásokból gyűjtött információk összevetésére és feldolgozására tanári irányítással. Tudjon feladatokat megoldani több könyvtári forrás felhasználásával. Legyen képes a tanári magyarázat vagy egyéb előadás reprodukálására. Tudjon egy-egy témáról önálló kiselőadást tartani. Képes legyen önállóan vázlatot készíteni egy-egy megadott témából. Ismerje a megtanult történelmi korszakok legfontosabb időbeli és térbeli jellemzőit.

Szemponatok a tanulói teljesítmény értékeléséhez

Az értékelés célja a tanuló előrehaladásának, illetve a tanári közvetítés módjainak (a tanítás eredményességének) vizsgálata.

A továbbhaladás feltételei című fejezet felsorolja azokat a kiemelt képességeket, amelyekben a diákoknak fejlődést kell elérniük.

A fejlesztendő képességek rendszerezve a következők:

- Megjegyzés, reprodukció: tények, elemi információk megjegyzése, megértése, fogalmak felismerése, alkalmazása szabályok ismerete és reprodukálása, események, jelenségek időben és térben való elhelyezése.

- Egyszerűbb és bonyolultabb összefüggések megértése, egyszerűbb szöveg megalkotása, átkódolás, transzformációs képességek (kép-szöveg, szöveg- szöveg, egyszerűbb ábra - szöveg, diagram, grafikon-szöveg).

- Alkalmazás ismert vagy új szituációban, szóbeli (egyéni és társas) és írásbeli kommunikációs képességek és a lényegkiemelő képesség fejlesztése.

- Önálló véleményalkotás, értékelés történetekről, jelenségekről, személyekről, konfliktusokról, a felelősségvállalás attitűdjének kialakítása.

A tanárnak a tanulók évközi munkáját folyamatosan figyelemmel kell kísérnie. A tanulók teljesítményének osztályzattal történő értékelése a tanulói ismeretek, tevékenységek, szóbeli és írásbeli értékelése alapján történhet:

- Szóbeli és/vagy írásbeli beszámoló egy-egy résztémából.
- Témazáró dolgozatok írása, értékelése.

- Kiselőadás, írásbeli vagy szóbeli beszámoló egy-egy témakörben a megadott szempontok, vagy önálló gyűjtés alapján, ennek értékelése.
- Előre kiadott témák közül tetszés szerint választott kérdéskör feldolgozása (képi, írásbeli, szóbeli) és ennek értékelése.
- Szituációs játékok (történetek, események eljátszása), vitaszituációkban való részvétel, kézműves tevékenységek stb. írásbeli, szóbeli értékelése.
- Projektmunkában való részvétel (egyéni vagy csoportos) szóbeli, írásbeli értékelése.

ANGOL NYELV

Bevezetés

A szakiskolai nyelvoktatás célja, hogy a tanulók használható nyelvtudásra tegyenek szert, elsősorban a kommunikáció terén.

A szakiskola 9-10. évfolyamai számára készült idegen nyelv kerettanterv a tanulók sajátosságaihoz, nyelvi szintjének fejlettségéhez alkalmazkodva az A1-A2 nyelvi szint elérését tekinti reális kimeneti célkitűzésnek. Az általános iskolából jobb nyelvi felkészültséggel érkező, jobb nyelvi készségekkel rendelkező tanulók számára a tanterv lehetővé teszi a B1 nyelvi szint teljesítését is. Az idegen nyelvi alapkészségek közül a beszéd-készség és a beszédértés kerül előtérbe.

A műveltségterület tanításának célja

A szakiskolai diákok idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának fejlesztése a négy nyelvi alapkészség területén zajlik:

- beszédértés
- olvasásértés
- beszéd-készség
- íráskészség

A készségek közül a beszédértés és a beszéd-készség élvez elsőbbséget.

A szakiskolában folyó idegen nyelv-oktatás célja, hogy a tanulók a 10. évfolyam befejezésekor:

- elérjék a Közös Európai referenciakeretben meghatározott A1 szintet a négy alapkészségben – elsősorban a beszédértés és a beszéd-készség területén,
- elmozduljanak az A2 szint irányába, és a beszédértés és beszéd-készség terén megközelítsék, esetleg elérjék az A2 szintet.

Fejlesztési feladatok

Fejlődjön a tanulóban a pozitív hozzáállás a nyelvtanulás iránt. Alakuljon ki együttműködési készsége, tudjon részt venni pár- és csapatmunkában. Alakuljanak ki a tanulóban az alapvető nyelvtanulási stratégiák. Fejlődjön a négy alapkészsége, bővüljön a szókincse, alkalmazza a tanult nyelvtani struktúrákat, törekedjen a beszédben a folyamatosságra és a helyes kiejtésre. Legyen képes a tanárral és társaival a célnyelven együttműködni a nyelvórai feladatok megoldásában. Alakuljon ki az igény a tanulóban, hogy az osztálytermen kívüli idegen nyelvi hatásokat (TV műsorok, újságok, stb.) is megpróbálja hasznosítani, önálló haladása érdekében. A tanuló érdeklődésének felkeltése az angolul beszélő emberek és kultúrájuk megismerésére, legyen nyitott más népek és kultúrák iránt.

Iskolánkban minden tanuló idegen nyelvként egyöntetűen angol nyelvet tanul. 9. évfolyamon heti 2, 10.-en heti 2, 11., 12. és 13. évfolyamon heti 2, illetve az élelmiszer és vegyi áru eladók számára heti 1 angol óra áll rendelkezésre a nyelv mind teljesebb elsajátítására. 11., 12. és 13. évfolyamokon abban az esetben folyik nyelvoktatás, amennyiben a választott szakma követelményrendszere előírja.

A szakmai idegen nyelv tanulása során a tanuló mélyítse el, bővítse az idegen nyelvi ismereteit és egészítse ki azt a szakmai idegen nyelv szókincsével. A tanuló legyen képes

szakmai kérdésekről kommunikálni, életszerű szituációkban, próbáljon folyamatosan beszélni, törekedve a nyelvhelyességre. Tudjon értelmezni olvasott szakszöveget.

Az Európa Tanács nyelvi szintleírásai idegen nyelv oktatására:

A1: megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyeknek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Be tud mutatkozni, és be tud mutatni másokat, meg tud válaszolni és fel tud tenni olyan kérdéseket, amelyek személyes jellegűek (pl. hol lakik), amelyek olyan emberekre vonatkoznak, akiket ismer, vagy olyan dolgokra, amelyekkel rendelkezik. Képes nagyon egyszerű interakcióra, amennyiben a másik személy lassan és világosan beszél és segítőkész.

A2: megért olyan mondatokat és gyakrabban használt kifejezéseket, amelyek az őt közvetlenül érintő területekhez kapcsolódnak (pl. nagyon alapvető személyes és családdal kapcsolatos információk, vásárlás, helyismeret, állás). Az egyszerű és rutinszerű nyelvi helyzetekben tud kommunikálni úgy, hogy egyszerű és direkt módon információkat cserél családi vagy mindennapi dolgokról. Le tudja írni nagyon egyszerű formában a viszonyulását valamihez, a közvetlen környezetében és olyan területeken, amelyek a legalapvetőbb szükségleteket érintik.

B1: megérti a fontosabb információkat a világos, standard szövegekben, amelyek ismert témáról szólnak, és gyakori helyzetekhez kapcsolódnak a munka, az iskola és a szabadidő stb. terén. Elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre történő utazás során adódik. Egyszerű, folyamatos szöveget tud alkotni olyan témában, amelyeket ismer, vagy amelyek az érdeklődési körébe tartoznak. Le tudja írni a tapasztalatait és különböző eseményeket, álmokat, reményeket és ambíciókat, továbbá vázlatosan meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.

9. évfolyam

Évi óraszám: 74óra / heti 2 óra

Célok és feladatok

Cél a nyelvtanulás alapjainak megteremtése, gyakran használatos szavak és kifejezések elsajátítása, mondatba foglalása. Legyen képes a tanuló információt kérni, egyszerű kérdésekre válaszolni, rövid, egyszerű szöveget alkotni.

Ebben a tanévben fontos cél a sokféle előképzettséggel érkező tanulók „egy szintre” hozása.

A témakörök koncentrikusan vissza-visszatérnek az év folyamán, új ismeretekkel bővülve, kiegészítve.

Szükséges taneszközök:

- Tankönyv: Peter Viney-Karen Viney: in English
- videofilmek, hangkazetták, tanári segédletek

angol-magyar, magyar-angol szótár Témakörök	Tartalmak		Óraszám
	szókincs	nyelvtan	
1. Kezdjük el! – Let's get started! Magamról – About Me	<ul style="list-style-type: none">▪ köszönések▪ bemutatkozás▪ ABC megtanulása▪ személyes adatok▪ foglalkozások▪ számok	<ul style="list-style-type: none">▪ személyes névmások▪ létige /állításban/ ▪ határozatlan névelő	10 óra
2. Én és a családom – Me and my family	<ul style="list-style-type: none">▪ személyleírás▪ melléknevek, színek▪ testrészek▪ osztálytárs, barát bemutatása▪ család▪ családtagok jellemzése▪ helymeghatározás	<ul style="list-style-type: none">▪ többes szám▪ birtokos névmások▪ létige /tagadásban/ ▪ there is, there are▪ have/has got	18 óra
3. Az otthonom – My home	<ul style="list-style-type: none">▪ épületek▪ lakóhelyiségek, lakás▪ a ház▪ bútorok, használati tárgyak▪ saját ház, szoba leírása▪ helymeghatározás	<ul style="list-style-type: none">▪ a létige gyakorlása▪ többes szám▪ elöljárószavak	15 óra
4. Szabadidő – Leisure and pleasure	<ul style="list-style-type: none">▪ napirend▪ hobby▪ bevásárlás▪ feladatok, melyeket szívesen végzek, nem szeretek▪ igék▪ az idő	<ul style="list-style-type: none">▪ Egyszerű Jelen	15 óra
5. Ismétlés, gyakorlás – Revision	<ul style="list-style-type: none">▪ az éves anyag ismétlése, gyakorlása, elmélyítése		16 óra
Összesen:			74 óra

Követelmények, a továbbhaladás feltétele:

- A szavak, kifejezések helyes ismerete, rövid összefüggő szövegekben történő megfelelő alkalmazása.

10. évfolyam

Évi óraszám: 74 óra / heti 2 óra

Célok és feladatok:

Angol szövegek alkotásához szükséges szabályok megtanulása, alkalmazása a megfelelő helyzetekben. Az előző évben tanultak elmélyítése, kibővítése, alkalmazása.

Az egyes tananyagok koncentrikusan ismétlődnek, új ismeretekkel bővülnek a tanév folyamán.

Szükséges taneszközök:

- tankönyv: Dr. Budai László: Steps c. tankönyv és munkafüzet
- angol-magyar, magyar-angol szótár
- tanári segédletek, videofilmek, hangkazetták

Témakör	Tartalmak		Óraszám
	szókincs	nyelvtan	
1. Folytassuk! – Let's go on!	<ul style="list-style-type: none">▪ az előző év tananyagának ismétlése, bővítése▪ bemutatkozás▪ foglalkozások▪ otthon, lakókörnyezet▪ az idő kifejezése▪ család	<ul style="list-style-type: none">▪ többes szám▪ melléknevek▪ előljárószavak▪ a létige	11 óra
2. Én és a családom – Me and my family Szabadidő – Leisure and pleasure	<ul style="list-style-type: none">▪ a ház, a ház részei, szobák, tárgyak▪ napirend, egy napom, egy reggelem, ruhák, bevásárlás, időjárás	<ul style="list-style-type: none">▪ have/has got▪ melléknévfokozás▪ igék, rendhagyó igék▪ egyszerű jelen▪ folyamatos jelen▪ egyszerű múlt▪ to be going to	20 óra
3. Jövőbeli terveim – My Future Plans	<ul style="list-style-type: none">▪ iskolák▪ foglalkozások▪ a jövő tervei▪ állásinterjú▪ munkahely bemutatása▪ önéletrajz	<ul style="list-style-type: none">▪ Egyszerű Jelen▪ Egyszerű Múlt▪ Egyszerű Jövő	7 óra
4. A munka világa – Jobs and occupations	<ul style="list-style-type: none">▪ bemutatkozás bővítése▪ munkahelyi környezet (eszközök, berendezések)▪ szakmai utasítások▪ használati utasítások▪ az internet kifejezései▪ álláshirdetések▪ a szakmák előnyei, hátrányai		12 óra

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a szakma bemutatása ▪ önéletrajz írása 	
5. Ismétlés, gyakorlás – Revision	az éves anyag ismétlése, gyakorlása, elmélyítése	4 óra
Összesen:		74 óra

Követelmények, a továbbhaladás feltételei:

- Fejlődjön a tanuló szókinccse a megfelelő témakörökben (én, család, otthon, szabadidő, munka).
- Legyen képes önálló szöveget alkotni a tanult témakörök alapján.
- A tanuló szótár segítségével le tudja fordítani egy rövid, angol szöveget.

Élelmiszer és vegyi áru eladó

11. évfolyam

Évi óraszám: 36 óra / heti 1 óra

Témakör	Tartalmak	Óraszám
1. Élelmiszerárak eladása	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tésztafélék, kenyér, péksütemény, csokoládé, zöldségfélék, gyümölcsök, szalámi, kolbász, tej, tejtermékek, szeszes italok, alkoholmentes italok, teaáru 	16 óra
2. Vegyi áru eladása	<ul style="list-style-type: none"> ▪ szappan, mosószer, háztartási tisztítószer, krémek, borotválkozó szerek, fogápolási szerek, samponok, dezodorok, naptej, babafürdetők, papírszalvéta 	16 óra
3. Év végi ismétlés		3 óra
Összesen:		36 óra

Követelmények, a továbbhaladás feltételei:

- Az egyes áruk eladása idegen nyelven.
- A vevő fogadásához, kívánságainak megismeréséhez, a kiszolgáláshoz, az elkészítéshez kapcsolódó jellemző kifejezések elsajátítása és gyakoroltatása idegen nyelven.

Szakács

11. évfolyam

Évi óraszám: 72 óra / heti 2 óra

Témakör	Tartalmak		Óraszám
1. A szakmai idegen nyelv alapjai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ szakmai alapfogalmak 	mondat-szerk. főnevek igék	8 óra
2. A konyha kialakítása, berendezése	<ul style="list-style-type: none"> ▪ fajtái, típusai ▪ gépek, berendezések ▪ kapcsolódó helyiségek ▪ higiénia 	there is there are egykes szám többes szám	12 óra

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a konyha kialakítása ▪ a konyha jellemzése 		
3. A szakáccsal szemben támasztott követelmények	<ul style="list-style-type: none"> ▪ alapvető képességek ▪ jellem ▪ ruházata, felszerelése ▪ munkaköri kapcsolatai ▪ munka és balesetvédelem 	can Simple Present melléknevek	10 óra
4. A vendéglátó-ipari üzletek fajtái	<ul style="list-style-type: none"> ▪ fajtái, tevékenységei ▪ kínált ételek, italok ▪ az elkészítés fajtái 	megszámlál-ható megszámlál-hatatlan	8 óra
5. Alapanyagok előkészítése	<ul style="list-style-type: none"> ▪ csoportjai, jellemzői ▪ helyes tárolás, előkészítés ▪ az elkészítés fajtái 	should	10 óra
6. Ételek előállítása	<ul style="list-style-type: none"> ▪ konyhatechnológiai műveletek, használt gépek, eszközök ▪ ételek csoportjai ▪ levesek jellemzői, csoportjai ▪ levesek tálalása ▪ magyaros levesek ▪ saláták fajtái, jellemzői, készítésük ▪ a magyar konyha ▪ vegetáriánus étrend ▪ országok specialitásai 		20 óra
7.	Ismétlés, gyakorlás, szövegértés		6 óra
Összesen:			72 óra

Követelmények, a továbbhaladás feltételei:

- A tanuló legyen képes a szakmával kapcsolatos kifejezéseket megérteni, összefüggő szövegben alkalmazni, törekedni a nyelvhelyességre.
- A konyha jellemzése
- Alapanyagok csoportosítása
- Konyhatechnológiai műveletek
- A magyar konyha
- Receptek

12. évfolyam

Évi óraszám: 72 óra / kétheti 4 óra

Témakör	Témakörök	Óraszám
1.	Ismétlés, gyakorlás, a 11. évfolyam anyagának elmélyítése	24 óra
2. Ételek előállítása	<ul style="list-style-type: none"> ▪ hideg, meleg előételek fajtái ▪ magyar hideg, meleg előételek ▪ húsok fajtái, felhasználásuk, jelentőségük ▪ húsok fogyasztása különböző országokban ▪ húsok előkészítési lehetőségei, húsból készült főételek ▪ magyar specialitások ▪ éttermi tészták ismertetése, csoportosítása 	30 óra

	▪ receptek	
3.	Ismétlés, gyakorlás, szövegértés, fordítás	20 óra
Összesen:		72 óra

Követelmények, a továbbhaladás feltételei:

- Az előforduló szituációkban, témakörökben helyes kommunikálás. Szakmai szövegek megértése.

13. évfolyam

Évi óraszám: 64 óra / kétheti 2 óra

Témakör	Témakörök	Óraszám
1.	Az eddig tanult szakmai témakörök ismételése, megszilárdítása	10 óra
2. Étkezési szokások	<ul style="list-style-type: none">▪ hazánkban, szomszédos országokban, az adott nyelvterületen▪ magyar konyha jellemzői, specialitások▪ az adott nyelvterület gasztronómiája▪ a korszerű táplálkozás elvei▪ vegetáriánusok	18 óra
3. Az étlap összeállítása	<ul style="list-style-type: none">▪ tartalmi, formai követelmények	6 óra
4 Szakmai tapasztalatok, tervek	<ul style="list-style-type: none">▪ szakmai gyakorlat tapasztalatai▪ elhelyezkedés lehetőségei▪ álláskeresés	10 óra
5.	<ul style="list-style-type: none">▪ Szövegértés	10 óra
6.	<ul style="list-style-type: none">▪ A szakmai idegen nyelvről tanultak átismételése	10 óra
Összesen:		64 óra

Követelmény a program elvégzése után:

- A tanuló megérteti magát mind általános, mind szakmai témájú szituációban. Rövid szakmai szöveget megért, szótár segítségével fordít. Egyszerűbb szöveget hallás után is megért. A tanuló képes a szakmájával kapcsolatos témakörökben kommunikálni.

MATEMATIKA

Bevezetés

Az emberi gondolkodás legsajátosabb jellemzője az absztrakció, és az erre épülő fogalmi gondolkodás. A matematikai absztrakció meghaladja a természettudományos tárgyakét, ezért téves a matematikát közjük sorolni.

A gyermek bontakozó absztrakciós képességét a matematika, majd a filozófia területén fejleszthetjük. A gondolkodás alapstruktúrái (fogalom, ítélet, következtetés) a legtisztábban itt tapasztalhatóak meg. Az ember egész életére kihat a logikus, rendezett gondolkodás megszületése, a bizonyítási és a diszkussziós igény kifejlődése, valamint annak pontos számontartása, hogy egy-egy tételnek mi az érvényességi területe.

A matematika megcsúfolása, ha pusztán alkalmazott tudományként kerül elő, vagy éppen gondolkodásmentesen be kell biftáznai a definíciókat, a bizonyításokat és az algoritmusokat.

A matematika-történet elénk tárja évezredek szellemi küzdelmeit, szellemi kincseit is.

Célok és feladatok

A matematikatanítás célja és egyben feladata, hogy a megalapozza a tanulók korszerű, alkalmazásra képes matematikai műveltséget, biztosítsa a többi tantárgy tanulásához szükséges matematikai ismereteket és eszközöket, melyekkel alkalmassá válhatnak a szakképzésre. A szakiskolákban ezt a pozitív motiváció biztosításával, az ismeretek konkrét, a mindennapi gyakorlatokban előforduló feladatok alkalmazásával segítjük.

A kerettantervünkben figyelembe vettük a szakiskolákba kerülő tanulók sajátos igényeit és lehetőségeit. Feladatunk az ő felzárkóztatásuk, az ismeretek, készségek stabilizálása és alapkészségeik fejlesztése. A matematika átszövi mindennapjainkat az iskolai tantárgyak elsajátításának segítője, a mindennapi életben és a szakmák gyakorlásában a problémamegoldás nélkülözhetetlen eszköze.

Fontos, hogy a tanulók képessé váljanak a pontos, kitartó, fegyelmezett munkára, törekedjenek önellenőrzésre, legyenek képesek a kapott eredmények reális voltának megítélésére.

Matematikával való foglalkozás fejlessze a tanulók térbeli tájékozódását, esztétikai érzékét. Fontos feladatunknak tartjuk a tanulás iránti pozitív motiváció kialakítását és fejlesztését, a tanulók sikerélményhez való juttatását.

Célunk a megértésen alapuló gondolkodás kialakítása és fejlesztése, a valóságos szituációk és matematikai modellek közötti kétirányú út megismertetése. Az országos kompetenciamérésnél az eredmények intervallumának alsó határérték elérése.

A szakiskola matematikatanítása tegye képesé a tanulót további tanulmány folytatására, valamint az alapvizsga sikeres letételére.

Fejlesztési követelmények

✱ *Elsajátított matematikai fogalmak alkalmazása, matematikai szemlélet fejlesztése*

Szakiskolában tanulóknál elsősorban a szemléletesen kialakított fogalmak megerősítésére kerül sor.

Alapműveletek körében a biztos műveletfogalom és számolási készség fejlesztését a zsebszámológépek alkalmazása is segíti. A tananyag különböző fejezeteiben előforduló számításoknál is fontos a zsebszámológép biztos használata és egyéb modern technikai eszközök megismerése.

A mindennapi élet, más tantárgyak és a szakma is megköveteli, hogy a matematika elemi fogalmait alkalmazzuk a feladatokban. A matematika hasznosíthatóságának, alkalmazhatóságának felismerésére vonatkozó képesség, a problémamegoldó gondolkodás kialakítása.

A változó mennyiségek közti kapcsolatok vizsgálatával fejlesztjük a függvény szemléletet. Grafikonok elemzése más tárgyak megértéséhez is nélkülözhetetlen. A geometriában modellek segítségével fejlesztjük a sík- és térgeometriai szemléletet, szögfüggvények alkalmazása a gyakorlat szempontjából fontos. A tanításban tudatosan használjuk a matematikai logika elemeit. A „ha... akkor” típusú következtetések helyes használata az élet számos területén hasznos.

**Gyakorlottság a matematikai problémák megoldásában, jártasság a logikus gondolkodásban*

A mindennapi életben, más tárgyakban, a szakmában felmerülő problémák megoldásához elengedhetetlen a szövegértő és szövegelemző készség fejlesztése. A többféle megoldás keresése, megtalálása a logikus gondolkodást is fejleszti. A kerület, terület, felszín, térfogat szemléletes fogalmának, számítási módjának alkalmazása más tárgyakban is nélkülözhetetlen. Fontos a tervszerű következetes, pontos munkavégzés igényét kialakítani, statisztikai szemlélet adatok rendszerezett gyűjtése, áttekinthető megjelenítése, mennyiségi viszonyokban való helyes tájékozódás, térszemlélet, időérzés kialakítása.

Egyszerű feladatok segítségével értetjük meg a biztos, a lehetetlen és a lehetséges események, továbbá a valószínűség szemléletes fogalmát.

**Az elsajátított megismerési módszerek és gondolkodási műveletek alkalmazása*

Fontos, hogy a mindennapi életből is szerepeltessünk állításokat, amelyek igaz vagy hamis voltát döntik el a tanulók. Ezek segítségével juttatjuk el őket sejtések és szabályszerűségek megfogalmazásához a matematikában.

A különböző témakörökben végzett csoportosítás, sorba rendezés, a bizonyos feltételeknek eleget tevő elemek kiválasztása fejleszti a halmazszemléletet. A feladatokhoz készített ábrák és modellek, egyszerű gráfok segítik a feladatok megértését és megoldását. Ezek felhasználásával vezetjük rá a tanulókat a modellek alkalmazásának fontosságára.

**Helyes tanulási szokások fejlesztése*

A gyakorlati számításokat zsebszámológéppel (számítógéppel) végzik a tanulók. El kell érniük, hogy a becslés, kerekítés alkalmazásával reális eredményeket fogadjanak el, a feladatmegoldások helyességét más módokon is ellenőrizzék.

Hozzászoktatjuk a tanulókat, hogy megoldási tervet készítsenek, és a megoldást meg is tudják fogalmazni szóban és írásban egyaránt. A lényeg kiemelésére az anyanyelv és a szaknyelv pontos használatára nagy súlyt fektetünk. Az érvelés, cáfolás, a vitakészség, a helyes kommunikáció állandó fejlesztése fontos feladatunk. A tankönyvek, feladatgyűjtemények, képletgyűjtemények, statisztikai zsebkönyv használatára meg kell tanítanunk diákjainkat. Kapott eredmények vizsgálatok az ellenőrzési képesség kialakítása, fejlesztése, értelmes pontos szóbeli megfogalmazások kialakítása. Tartalmilag és formailag is rendezett írásbeli munka igényének kialakítása, megkövetelése.

A matematikai érdekességek, a máig meg nem oldott sejtések, a nagy matematikusok életéről szóló történetek komoly motivációt jelentenek a tanításunkban.

Szükséges taneszközök

- A legfontosabb taneszköz *Koller Lászlóné: Matematika – alapvizsgára felkészítő tankönyve*. A tankönyv egy kötetben tartalmazza 9. és 10. évfolyam tananyagát.

Matematikai és geometriai feladatgyűjtemények, függvénytáblázat, zsebszámológép, körző, vonalzó, térgeometriai modellek.

- A zsebszámológépek számolást segítő használatának megismertetését előzz meg a műveleti sorrend és a kerekítés, becslés alapvetéseinek megismertetése, elmélyítése.

9. évfolyam

Évi óraszám: 111 óra / heti 3 óra

Témakörök	Tartalmak	Óra-szám
1. Halmazok	<ul style="list-style-type: none"> A halmaz szemléletes fogalma. Részhalmaz, halmazok közös része, egyesített halmaz fogalma. Ezek felismerése konkrét, néhány elemű halmazok esetében. 	6 óra
2. Számhalmazok, műveletek racionális számokkal	<ul style="list-style-type: none"> A racionális számokról eddig tanultak felidézése és rendszerezése. Számok nagyság szerinti összehasonlítása, tízes számrendszer. Törtszám fogalma, tört tizedestört alakja. Tört egyszerűsítése, bővítése. Oszthatóság, az osztó és többszörös fogalma, oszthatósági szabályok. Negatív számok, számegyenes, számok helye a számegyenesen. Számok hatványalakban. A pozitív egész kitevős hatvány általános iskolában megismert fogalma. 10 hatványai. Nulla és negatív egész kitevő bevezetése kizárólag 10 hatványaiként. Tizedestörtek felírása 10 negatív kitevőjű hatványai segítségével. Számok normálalakja. Mérés, mértékegység, közelítő érték, kerekítés. Műveletek racionális számokkal. Arány, arányosság. Arányos osztás, arányossági feladatok megoldása. Százalékszámítás. Műveletek normálalakban adott számokkal. Képletek átrendezése, helyettesítési értékének kiszámítása. 	34 óra
3. Kombinatorika, valószínűség	<ul style="list-style-type: none"> Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása okoskodással. Valószínűség szemléletes fogalma. 	10 óra
4. Függvények	<ul style="list-style-type: none"> Függvények szemléletes fogalma, függvények megadása. Példák különböző függvényekre. Statisztikai adatok feldolgozása, értékelése. Adatok gyűjtése, rendezése, ábrázolása. Átlag kiszámítása. Grafikonok készítése, értelmezése. Koordináta-rendszer. Koordinátákkal adott pontok ábrázolása koordináta-rendszerben, pontok koordinátáinak leolvasása. Egyenes arányosság mint függvény, lineáris függvény. Konkrét lineáris függvény ábrázolása koordináta-rendszerben. Fordított arányosság mint függvény. 	30óra
5. Geometriai	<ul style="list-style-type: none"> Alapfogalmak, alapszerkesztés. 	21 óra

alapismeretek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Síkidomok fajtái, tulajdonságai. ▪ Síkidomok kerülete, területe. 	
6. Pitagorasz-tétel, számok négyzete és négyzetgyöke	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pitagorasz-tétel. ▪ Számok négyzete és négyzetgyöke. ▪ Pitagorasz-tétel alkalmazása a szakmához kapcsolódó feladatokban. 	10 óra
Összesen:		111 óra

Követelmények, a továbbhaladás feltételei

- A tízes számrendszer biztos ismerete, a számok írása, olvasása, ábrázolása, összehasonlítása.
- A négy alpművelet és a műveleti sorrend ismerete és alkalmazása véges tizedes törtekkel.
- A szakmában, a mindennapi életben előforduló, konkrét arányossági és százalékszámítási feladatok megoldása.
- A 2-vel, 3-mal 5-tel való oszthatóság ismerete, prímtényező felbontás.
- Azonosságok alkalmazása a 10 pozitív egész kitevős hatványaira.
- Néhány lépésben megoldható egyszerű elsőfokú egyenletek, a megoldás ellenőrzése. Elsősorban a szakmához kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.
- A pont ábrázolása és a koordináták leolvasása készpénzszinten.
- $x \rightarrow a/x \rightarrow x a/x$ ábrázolása konkrét pozitív „a” esetén.
- Lineáris függvények ábrázolása konkrét esetekben.
- A szabványos mértékegységek ismerete, átváltásuk.
- A szögösszegek alkalmazása egyszerű feladatokban.
- A háromszögek kerülete, területe.
- Pitagorasz tételének ismerete.
- Speciális négyszögek tulajdonságai, kerületük, területük.
- A kocka, a téglatest, az egyenes hasáb és az egyenes körhenger felszíne és térfogata egyszerű gyakorlati feladatokban.
- Grafikonok olvasása, készítése.
- Az átlag kiszámítása néhány elem esetén.

10. évfolyam

Évi óraszám: 111 óra / heti 3 óra

Témakörök	Tartalmak	Óra-szám
1. Kombinatorika, valószínűség	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sorba rendezés módszerei, módszeres próbálgatás. ▪ Lehetséges sorrendek száma kis elemszám esetén. ▪ Egyszerű kiválasztás feladatok. ▪ Valószínűség szemléletes fogalma. ▪ Egyszerű valószínűségi problémák megoldása. 	14 óra
2. Egyenlőtlenség, egyenlet	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Egyenlőtlenség, egyenlet. ▪ Egyszerű, néhány lépésben megoldható egyenletek algebrai megoldása. ▪ Egyenletek megoldása közben alkalmazott azonosságok. ▪ Elsősorban a szakmához kapcsolódó szöveges feladatok megoldása egyenlettel. ▪ Kamatszámításra vezető feladatok. 	16 óra
3. Egyenletrendszerek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kétismeretlenes egyenlet. ▪ Kétismeretlenes egyenletrendszer. ▪ A legegyszerűbb algebrai megoldása behelyettesítéssel. ▪ A szakmához kapcsolódó szöveges feladatok megoldása egyenletrendszerrel. 	14 óra
4. Egybevágóság, egybevágósági transzformációk	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Egybevágóság, háromszögek egybevágóságának alapesetei. ▪ Tükrözés egyenesre, pontra. ▪ Szimmetria felismerése. ▪ Pont körüli elforgatás. 	18 óra

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szög mérése ívmértékkel, forgásszögek. ▪ Eltolás, vektor. 	
5. Másodfokú függvény, másodfokú egyenletek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Másodfokú függvények, egyenletek. ▪ Másodfokú egyenlet megoldása megoldóképlettel. ▪ Egyszerű, másodfokú egyenletre vezető szakmai feladatok. 	12 óra
6. Hasonlóság	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nagyítás, kicsinyítés. ▪ Középpontos hasonlóság. ▪ Hasonló alakzatok, háromszögek hasonlósága. ▪ Nevezetes arányok a derékszögű háromszögekben. ▪ Szinusz-, koszinusz-, tangens-, kotangensfüggvény. ▪ Szögfüggvények alkalmazása feladatmegoldásokban. 	19 óra
7. A hatványozás általánosítása	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Térgometriai számításos feladatok megoldása. 	5 óra
8. Térgometria	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Testek felszíne és térfogata. ▪ A mindennapi életben és a szakmában előforduló térgometriai feladatok megoldása Pitagorasz-tétel és szögfüggvények alkalmazásával. 	13 óra
Összesen:		111 óra

Követelmények, a továbbhaladás feltételei

- Szemléltetés halmazábrán, számegeyenesen, koordináta-rendszerben.
- Néhány elem összes lehetséges sorrendjének előállítása.
- A számok normál alakjának biztos ismerete.
- Helyettesítési értékek kiszámítása.
- Elsőfokú egyenletek biztos megoldása.
- Normálparabola.
- A hegyesszögek szögfüggvényeinek felismerése.
- Gyakorlottság a körző és vonalzó használatában.
- Tengelyesen és középpontosan szimmetrikus alakzatok felismerése.
- Egyszerű háromszög-szerkesztési feladatok.
- A hasonlóság gyakorlati alkalmazása.
- A felszín és térfogat kiszámítási módjának biztos ismerete.
- Az átlag kiszámítása kismértékű adathalmazok esetén.

Ellenőrzés, értékelés, minősítés a 9-10. évfolyamon:

Folyamatosan szóbeli feleltetésekkel és rövid dolgozatokkal, évente 3 alkalommal egy-egy egész órás dolgozattal kérünk számon.

A 10. évfolyamon körülbelül félévkor minden tanuló részvételével az előző évek anyagára támaszkodó diagnosztikus mérést célszerű szervezni. Ez segíti az alapvizsgára való felkészülést, illetve a fakultációs választást eldönteni.

A 10. évfolyam végén alapvizsga.

A pedagógus akkor járulhat hozzá leginkább a tanulók matematikai fejlődéséhez, ha nemcsak az ismereteket, hanem az ismeretszerzés eszközeit is átadja tanulóinak. Az önállóan elért siker a tanulás legjobb motiválója.

Szükség van természetesen külső eszközökre is, mint dicséret, vagy elégedetlenség kinyilvánítása, mert csakis az állandó visszajelzés alapján láthatja el a tanuló a feladatait. Az ellenőrzés, értékelés folyamatosan történjék. A házi feladatokat rendszeresen ellenőrizzük és

javíttassuk ki. Minden nagyobb témakör után iktassunk be diagnosztikus értékelést (nem osztályozzuk a tanulót, csak a hiányosságokat mérjük fel!). A diagnosztikus felmérés segít a hiányosan elsajátított anyagrészek kiszűrésében. Az ellenőrzés, a számonkérés nem lehet csak írásbeli! A gondolkodás és a beszéd fejlesztésében fontos szerepe van a szóbeli számonkérésnek. (Ezt nem feltétlenül kell osztályoznunk, lehet szövegesen is értékelni!)

A dicséret és elmarasztalás mértéke legyen arányban a konkrét eredmény fontosságával. Fordítsunk figyelmet arra, hogy a diákokat sose szégyenítsük meg, ne alázzuk meg, hiszen ebben a korban – oly sok tanulási kudarc után – különösen érzékenyek, nagy az önérzetük, rendkívül indulatosak. Ha személyre szóló érdeklődéssel, empátiával, segíteni akarással közeledünk a tanítványainkhoz nem marad el az eredmény.

Alkalmazhatjuk ellenőrzésnek a fejlesztő értékelést is, itt a tanuló önállóan ellenőrzi teljesítményét. Meg kell szokniuk, hogy munkájuk helyességét maguk is ellenőrizzék. Úgy kell irányítani a munkát, hogy egy idő után maguk is tudjanak különbséget tenni igaz és téves megoldások között.

Hatékony módszer az úgynevezett „passzos kisdoga”. A lényege: ugyanabból a témakörből egymás után három alkalommal írnak számonkérőt, ezekből egynek a jegyét kötelező beírni (beíratathatja mindet is, ha akarja!). A tanuló dönti el, hogy a kapott jegyet beírja, vagy „passzolja”. Visszamenőleg nem írathat be jegyet, tehát helyesen dönteni, felelősséget vállalni is megtanítjuk ezáltal.

Természetesen legalább két témakör lezárása, ezek kellő gyakoroltatása után felmérő dolgozatot íratunk. Javasolt az évi három felmérő dolgozat íratása.

A módszerek széles skáláját alkalmazva formálhatjuk érdeklődésüket, akaraterejüket. A matematikán keresztül juttathatjuk el őket egyéniségük önálló formálásához.

Ellenőrzés folyamatosan szóban és írásban rövid dolgozatokkal.

INFORMATIKA

Célok és feladatok

Az egyén alapvető érdeke, hogy időben hozzájusson a munkájához és élete alakításához szükséges információkhoz, képes legyen azokat céljának megfelelően feldolgozni és alkalmazni. Az iskola feladata: felkészíteni a tanulókat a megfelelő információszerzési, -feldolgozási és átadási technikákra, valamint megismertetni velük az információkezelés jogi és etikai szabályait.

A számítástechnika – beleértve a multimédia- és az Internethasználatot is – a könyvtárhasználattal együtt alkotja az informatika tantárgy legfontosabb területeit.

A *tantárgy célja* a korábban megszerzett informatikai ismeretek rendszerezése, a tanulók érdeklődésének ébren tartása az informatika iránt, az informatika korábban megismert eszközeinek, módszereinek és fogalmainak stabilizálása, illetve bővítése, amelyek lehetővé teszik a tanulók helyes informatikai szemléletének kialakítását, tudásuk, alapkészségeik fejlesztését, készségeik alkalmazását más tantárgyakban és a mindennapi életben.

Ezen a gyorsan változó, fejlődő területen különösen fontos, hogy a tanulóknak kialakítsuk informatikai ismereteik folyamatos megújításának igényét.

Az eszközök közül sokoldalúságával kiemelkedik a számítógép, amely újszerű problémamegoldási lehetőségeket biztosít, hálózatba kapcsolva pedig újfajta kommunikációs lehetőségeket teremt, *például web, csevegés e-mail*.

A kerettantervre épülő helyi tantervnek és tanítási gyakorlatnak a tanulók előzetes ismereteihez és képességeihez kell alkalmazkodnia. A tantárgy célkitűzéseinek megvalósítása során nem a megszokott, hagyományos tantárgyi módszereket kell alkalmazni, hanem a mindennapi életből vett játékos, motiváló, érdekes feladatokra kell építeni.

Az informatika oktatásának fő célkitűzései:

- a *korszerű alkalmazói készség kialakítása*: a számítógépek, az informatikai eszközök lehetőségeit használni tudó tanulók képzése;
- az *önálló munkára nevelés*: a számítógép, mint a tanuló tevékenységére azonnal reagáló eszköz, lehetőséget teremt az egyéni ütemű tanulásra, a több gyakorlást igénylő feladatok egyéni feldolgozására;
- az *informatika társadalomban játszott szerepének felismertetése*: az informatika rohamos fejlődése az egész társadalmat átalakítja, s ebben az állandóan változó világban otthon kell éreznie magát a tanulóknak
- az *informatikai ismeretek rendszeres alkalmazása*: az iskolai élet eseményeihez vagy a tantárgyakhoz kapcsolódó feladatok megoldására a tanulók használjanak informatikai eszközöket (dolgozat, előadás, tantárgyi feladatmegoldás, szervezés, tanulás);
- az *esztétikai készség fejlesztése*: a számítógépes produktum külső formájának esztétikus kialakítása;
- az *informatika etikai és jogi szabályainak megismertetése*: tudatosítani a tanulóknak az információszerzés, -feldolgozás és -felhasználás etikai és jogi szabályait.
- A könyvtárhasználat oktatásának célkitűzései között szerepel:
- a *felkészítés az információs társadalom kihívásainak fogadására*: az információszerzés kibővülő lehetőségeinek felhasználására, az információk elérésére, kritikus szelekciójára, feldolgozására és a folyamat értékelésére;
- a könyvtárra alapozott *önművelés képességének kialakítása*, fejlesztése a könyvtári információs rendszer lehetőségeinek felhasználásával;

- a forrásokat komplex módon alkalmazó *tanulási technikák és módszerek* kifejlesztése;
- az iskolai és más típusú *könyvtárak, könyvtári források, eszközök megismertetésével*, valamint a velük végzett tevékenységek elsajátíttatásával tudatos, használói magatartás kialakítása;
- a *könyvtárhasználati tudás* eszközjellegű beépítése a tanulók tantárgyi képzéséhez, iskolai fejlődéséhez és a mindennapi problémák megoldásához szükséges információszerzésbe és -feldolgozásba;
- a *forrásfelhasználás* etikai szabályainak és a normakövetés követelményének elfogadtatása;
- a különböző *társadalmi szerepekbe* beilleszkedni, azokat szükség szerint változtatni és bennük hasznosan tevékenykedni tudó személyek nevelése.

Fejlesztési követelmények

A tanuló ismerje meg és tartsa be a számítógépes munka szabályait, különös tekintettel a balesetek megelőzésére. Legyen tisztában a számítógépes környezet alapvető ergonómiai kérdéseivel, az egészségvédelem lehetőségeivel számítógépes munkakörnyezetben. A berendezésekkel fegyelmezetten, a használati utasításokat pontosan követve dolgozzon. Sajátítsa el a számítógép-kezelés alapjait, mozogjon otthonosan a számítástechnikai környezetben: felhasználói szinten tudja kezelni a számítógépet és perifériáit. Szerezzen tapasztalatokat az informatikai eszközök és információhordozók használatában.

Tudjon információt különféle formákban megjeleníteni; legyen képes a különböző formákban megjelenő információt felismerni. Sajátítsa el az önálló tájékozódás, ismeretszerzés alapjait. Legyen képes a számítógéppel való interaktív kapcsolat tartására, tudja alkalmazni az operációs rendszer és a segédprogramok legfontosabb szolgáltatásait. Tartsa be a program- és adatvédelem szabályait. Tudja önállóan használni a hálózatot és annak alapszolgáltatásait. Tudjon kapcsolatot teremteni másokkal a hálózat révén.

Ismerje a legalapvetőbb dokumentumformákat, ezeket minta alapján legyen képes megvalósítani, legyen igénye a mondanivaló lényegét tükröző esztétikus külalak kialakítására, különböző formában való megjelenítésére. Tudjon keresni nyilvántartásokban kézzel, adatbázisokban egyszerű keresővel. Legyen képes értelmezni a programok által szolgáltatott válaszokat. Segítséggel ismerje fel az adatok közötti összefüggéseket. Ismerje meg az informatika társadalmi szerepét, a programok használatának jogi és etikai alapjait. Legyen tudatában az öncélú és túlzott informatikai eszközhasználat egészségkárosító, személyiségromboló hatásának (pl. a számítógép-függőség problémái).

Tájékozódjon arról, hogy az iskola szakmai irányultságának megfelelő szakmákban, milyen szerepe van az informatikai eszközöknek.

Igazodjon el a könyvtár tereiben, állományrészeiben, tudja igénybe venni főbb szolgáltatásait. Igényelje az iskolai könyvtár használatát. Alkalmazza a könyvtárhasználat szabályait, és kövesse a könyvtári viselkedés normáit.

Tudjon különbséget tenni az alapvető dokumentumtípusok között. Megadott forrásból tudjon információt meríteni. Tudjon egyszerű szótárat, lexikont használni. Az iskolai könyvtár használatán túl szerezzen tapasztalatokat a lakóhelyi közkönyvtárban. Szerezzen tapasztalatokat arról is, hogy az új technológiákon alapuló informatikai eszközök kibővítik a hagyományos könyvtári tájékozódás kereteit.

Szükséges taneszközök:

- tankönyv: Tóth Tamás Informatika 9.
- számítógép, tanári segédletek

9. évfolyam

éves óraszám: 74 óra / heti 2 óra

Belépő tevékenységformák

Az informatika alapjai

A személyi számítógép fő részeinek csoportosítása; a billentyűzet és az egér gyakorlott kezelése, a lemezmeghajtó és más perifériák használata, tájékozódás a mai hardvereszközök világában.

Operációs rendszer használata

Floppylemez formázása, azon a kívánt könyvtárszerkezet kialakítása a formázás, létrehozás, törlés parancsok használatával. Állományok kijelölése, azok másolása, mozgatása, törlése. Egy ismert nevű állomány megkeresése adott háttértáron. Vírusok fajtái, védekezés a terjedésük ellen, vírusirtó futtatása. Tömörítés és tömörített állományok kibontása. Tömörített állomány tartalmának megtekintése. Oktatóprogramok használata.

Kommunikáció hálózaton

Egy levelezőprogram használata, levél küldése, fogadása, a fő mezők céljának megismerése: a címzett, a tárgy. Hálózati keresőgépek használata, az egyszerű kulcsszavas és tematikus keresés módja. Hasznos webhelyek önálló felkeresése, például: *Magyar Elektronikus Könyvtár, vasúti információ, érdeklődési körbe tartozó oldalak*. Egy letöltött weboldal részletének elmentése saját háttértárra vagy új állományba a vágólap használatával (*Keresés az iskola irányultságának megfelelő bármely természettudományos, környezetvédelmi, gazdasági, társadalmi ismeretek problémáinak megoldásához.*)

Adatok, adatbázisban keresés

Információgyűjtés, keresés, adatszűrés, tantárgyi oktatóprogramok adatbázisaiban vagy a szakmai irányultságnak megfelelő adatbázisokban.

Könyvtárhasználat

Tájékozódás az iskolai könyvtár tereiben, állományában. Ismerkedés a könyvtár alapvető szolgáltatásaival, igénybevételük módjával. A könyvtárhasználati szabályok megismerése, alkalmazása.

TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK	Óraszám
Az informatika alapjai	A számítógép fő részei. Számítástechnikai eszközök kezelése: billentyűzet, egér, lemezek, nyomtató. Hardvereszközök fajtái és jellemzőik.	18 óra
Az operációs rendszer használata	Lemez formázása, használhatóságának ellenőrzése újraformázás nélkül. Könyvtárszerkezet kialakítása a háttértárolón. Kiválasztott állományok másolása, mozgatása, törlése. Fájl- és gépvédelem. A vírusok irtása, a vírusterjedés megakadályozása. Kiválasztott állományok tömörítése és kicsomagolása. Oktatóprogramok használata.	20 óra
Kommunikáció a hálózaton	Iskolai szolgáltatások és számítógépek használat rendje. Iskolai azonosító használata. Hálózati kommunikáció. Saját e-mail cím használata. Elektronikus levelezés alapfunkcióinak használata: küldés, fogadás. Hasznos webhelyek. Weboldal	10 óra

	szövegeknek, ábráinak mentése a háttértárra. Tematikus és kulcsszavas kereső használata webhely kereséshez.	
Adatok, adatbázisban keresés	Keresési és lekérdezési feladatok meglévő adatbázisokban.	18 óra
Könyvtárhasználat	A könyvtár terei, állományrészei, szolgáltatásai. Könyvtár-használati szabályok.	8 óra
	Összesen	74 óra

A továbbhaladás feltételei

A tanuló kezelje a billentyűzetet, az egeret és a perifériákat. Alapvető állományműveleteket tudjon elvégezni a számítógépen. Használja a helyi- és a távhálzati kommunikációs lehetőségeket. Tudjon levelezni, keresni, anyagot letölteni. Legyen képes tájékozódni a középiskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében. Legyen képes információt keresni hagyományos és számítógépes forrásokból.

10. évfolyam

éves óraszám: 74 óra / heti 2 óra

Belépő tevékenységformák

Dokumentumkészítés számítógéppel

Szövegegyeségekre vonatkozó formázási ismeretek rendszerezése, az ismeretek stabilizálása. Rajzeszközök használatával ábra készítése és dokumentumba illesztése. A vágólapp használata (kivágás, másolás, beillesztés, mozgatás, törlés). A dokumentum mentése és nyomtatása. A dokumentumkészítés szokásos menetének gyakorlása. Többféle formázási megoldást tartalmazó dokumentumok készítése minta alapján (*pl. önéletrajz, beadvány, jegyzőkönyv, üzleti levél, műszaki leírás*). Az iskola irányultságának megfelelő típusdokumentumok elkészítése.

Táblázatkezelés

A táblázatkezelés alapfogalmainak (cella, sor, oszlop, hivatkozás, képlet) alkalmazása példákban. Táblázatok számítógéppel történő létrehozása, módosítása (adatbevitel, mozgatás, másolás, törlés). A táblázatokban szereplő adatok típusának felismerése, alapvető adattípusok használata; az adatok többféle megjelenítési formájának ismerete; egyszerű matematikai műveletek, képletek, beépített függvények (*összeg, átlag, minimum, maximum*) önálló használata. A függvényhivatkozások másolása. Diagramok készítése a problémához igazodva. A megfelelő diagramtípus kiválasztása. Esztétikus, jól áttekinthető táblázatok készítése.

Könyvtárhasználat

Dokumentumtípusok csoportosítása, különbségeik számbavétele. Eligazodás a szabadpolc raktári rendjében. Egyszerű feladatok megoldása szótárral, lexikonnal. Ismerkedés a telefonkönyv, menetrend használatával.

Szükséges taneszközök:

- tankönyv: Tóth Tamás Informatika 10.
- számítógép, tanári segédletek

TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK	Óraszám
Dokumentum-készítés számítógéppel	Karakter- bekezdés- és oldalformázás. Műveletek vágólappal. Ábrák rajzolása, kész rajzok módosítása.	42 óra

	Képek, ábrák bevitele a dokumentumba. A szöveg- ill. képszerkesztő programok fejlett szolgáltatásai. Objektum, táblázat beillesztése. A fejléc, lábléc, az oldalszámzás. Tabulátorok, felsorolás. A szöveg átrendezése, keresés csere, helyesírás-ellenőrzés. Dokumentumok készítése minta alapján. Típusdokumentumok.	
Táblázatkezelés	Adatok táblázatos formába rendezése. Adatok gyűjtése, feldolgozása táblázatos formában. Cella, sor, oszlop, hivatkozás. Függvények, képletek. Adattípusok, adatmegjelenítési formák. Adatmódosítás. Diagram készítése. Diagramtípusok.	16 óra
Könyvtárhasználat	Dokumentumtípusok: könyvek, sajtótermékek, nem nyomtatott dokumentumok. Tájékoztató eszközök: kézikönyvtár, tájékoztató feliratok, a közhasznú tájékoztató egyszerűbb eszközei.	16 óra
	Összesen	74 óra

A továbbhaladás feltételei

A tanuló önállóan tudjon többféle formázást tartalmazó dokumentumot (minta után) tervezni és megszerkeszteni. Tudjon dokumentumot menteni és nyomtatni. Tudjon táblázatokat számítógéppel létrehozni, módosítani. Tudjon műveleteket táblázatban végezni. Ismerje és kövesse a forrásfelhasználás szabályait és etikai normáit. Tudjon tájékozódni a közhasznú információs forrásokban, adatbázisokban.

11. Bolti eladó

éves óraszám: 37 óra / heti 1 óra

TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK	Óraszám
Dokumentum-készítés számítógéppel	Év eleji tennivalók. A szövegszerkesztés alapjai. Lapok elrendezése. Szöveg gépelése. A javítás lehetőségei. Betűk formázása. Bekezdések formázása. Szöveg tagolása. Típusdokumentumok. Reklámanyagok előállítás.	18 óra
Táblázatkezelés	Ismerkedés az Excel 2007-el. Munkalapok. Beírás cellába. Táblázatok, cellák formázása. Nyomtatás. Képletek. Árképzés. Egyszerűbb függvények. Hibüzenetek. Hivatkozások. Diagramok.	19 óra
	Összesen	37 óra

11-12. szakács

éves óraszám: 74 óra / heti 2 óra

TÉMAKÖRÖK	TARTALMAK	Óraszám
Dokumentum-készítés számítógéppel	A szövegszerkesztés alapjai. Lapok elrendezése, szöveg írása. A javítás lehetőségei. Betűk formázása. Bekezdések formázása. Szöveg tagolása. Típusdokumentumok. Szakaszok formázása. Nagy dokumentumok formázása. Képek objektumok a dokumentumban. Rajzolás. Körlevél készítése. Reklámanyagok előállítás. Nyomtatás.	36 óra
Táblázatkezelés	Ismerkedés az Excel 2007-el. Táblázatok létrehozása. Beírás cellába. Táblázatok, cellák formázása, nyomtatása. Képletek. Függvények. Hibüzenetek. Hivatkozások. Statisztikai és logikai függvények. Szöveg- és	38 óra

	mátrixfüggvények. Diagramok. Dátum- és pénzügyi függvények. Keresés segédtablában. Kimutatás.	
	Összesen	74 óra

TERMÉSZETISMERET ÉS KÖRNYEZETI TANULMÁNYOK FÖLDÜNK ÉS KÖRNYEZETÜNK

Bevezetés

A technika és az ezt megalapozó természettudományok a XX. század végére az egész világon, az élet minden területén meghatározóvá váltak. Olyannyira, hogy szinte a természettudományok jelentik az emberiség kultúrájának az egyetlen igazán egyetemes, földrajzi, etnikai, vallási különbségektől függetlenül mindenki által elismert és értékelt részét. Ezt tagadni épp úgy értelmetlen, mint tudatlanságból vagy pusztán érzelmi alapon, a régi idők iránt érzett nosztalgiából, elítélni. El kell fogadnunk azt is, hogy nincs visszafelé vezető út, természettudomány és az erre épülő technika nélkül a Föld képtelen eltartani a megnövekedett népességet. Az emberiség számára nincs más lehetősége az életben maradásnak, mint hogy folytatja a természet kutatását, és az eredmények ésszerű hasznosítását, azaz engedelmessé a bibliai Parancsnak „uralma alá hajtja a Földet”. Az elmondottakból következik, hogy a korszerű iskolai oktatásban a természettudományoknak alapvető szerepet kell kapniuk. Az iskolázott, művelt embernek komoly természettudományos műveltségre van szüksége, e nélkül bizonytalan a mindennapi élet technikai környezetében, keveset ért a világ globális problémáiból, féligazságokkal, áltudományokkal könnyen félrevezethető és manipulálható. A természetismeret tantárgy (fizika, kémia, biológia, földrajz) megpróbálja összefoglalóan tárgyalni és tálatni a tanulóknak azokat az ismereteket, amelyek a természettudományok lényegi sajátágaiból adódnak.

Célok és feladatok, a műveltségterület tanításának céljai

A szakiskolai földrajz kerettanterv szerepe a kulcskompetenciák fejlesztésében és a kiemelt fejlesztési célok teljesítésében

A földrajzoktatás a műveltségi terület tartalmi elemeinek feldolgozása, a szűkebb és tágabb környezetünkről megszerzett ismeretek bővítése mellett nagymértékben hozzájárul a tanulók képességeinek fejlődéséhez. A különféle szóbeli és írásbeli ismeretközvetítő, illetve értékelési módszerek alkalmazásával segíti az anyanyelvi kommunikáció fejlődését. Az Európai Unió, valamint a világ természeti és társadalmi-gazdasági sajátosságainak bemutatásával hozzájárul az eltérő kultúrák megismerése iránti igény, a nyitott és befogadó magatartás, illetve szemléletmód kialakulásához. Mindezt úgy valósítja meg, hogy közben elősegíti a természeti és a kulturális értékek iránti tisztelet, illetve a következő nemzedékek számára történő megőrzésük iránti igény kialakulását. Ezzel hozzájárul a felelős és tudatos környezeti magatartás fejlődéséhez.

A természeti, a társadalmi-gazdasági és a környezeti folyamatokban megfigyelhető kölcsönhatások feltárásával a földrajzoktatás hozzájárul a természettudományi szemlélet és gondolkodásmód kialakulásához. Szüntelenül változó és globalizálódó világunk természeti, környezeti és társadalmi-gazdasági folyamatainak megismeréséhez és megértéséhez elengedhetetlen a folyamatos tájékozódás és információszerzés, valamint a nyitott gondolkodás. Ezért a megnevezett tartalmi elemek elsajátítása elképzelhetetlen a tanulók egyre önállóbbá váló információszerző tevékenysége nélkül. Így a tanítási-tanulási folyamatban nagy hangsúlyt kap az információszerzés és -feldolgozás képességének fejlesztése. A tanítási-tanulási folyamat kiemelt célja a folyamatos önképzés iránti igény, valamint az élethosszig tartó tanulás képességének kialakítása. Hazánk és a világ

társadalomföldrajzi jellemzőinek bemutatásával a tantárgy oktatása elősegíti a szociális és állampolgári kompetencia fejlődését. Napjaink társadalmi-gazdasági folyamatainak megismertetése nagymértékben hozzájárul ahhoz, hogy a tanulók a gazdasági élet eseményeiben eligazodó aktív, kreatív, a változásokhoz alkalmazkodó és vállalkozóképes állampolgárrá válhassanak.

A földrajz tantárgy megismerteti a tanulókkal az ember életteréül szolgáló Földet, a természet és a társadalom főbb sajátosságait, kölcsönhatásait.

A földrajz tantárgy tanítása során földrajzi alapismereteket nyújtunk, építve a korábban tanultakra, ismeretstabilizáló, rendszerező, motiváló, rehabilitáló funkciókkal ellátva.

A mindennapi környezetben megfigyelhető természeti jelenségek, példák megfigyelésével és elemzésével a tanulóknak keltsük fel és tartsuk fenn a valóság megismerése iránti igényt, mutassuk be a természet és az ember létezésének sokszínűségét, szépségét, a ható tényezők összefüggésének rendszerét, a világ egészlegességét.

A tantárgy célja olyan pozitív attitűd kialakulása, mely nyitottá tesz környezetünk értékeire, azok tiszteletére és megvédésére ösztönöz.

Cél továbbá a testi, lelki, szociális egészség, az egészséges és harmonikus életvezetés igényének kialakítása. Arra törekszünk, hogy a tanulók személyiségének része legyen a saját belső és külső környezetük iránti figyelem és igényesség. A tanulóknak érteniük kell, hogy az ember felelős saját és társai élete minőségéért, s azt, hogy az emberi élet minősége és az ember környezete nem függetlenek egymástól, hanem szoros kölcsönhatásban állnak.

Cél, hogy a tanulók megértsék a természeti környezet társadalomra gyakorolt hatásait, és mindennapi életükben is számoljanak ezek időbeli változásaival. Lássák, hogy a társadalom hatása visszahat a természeti környezetre, és annak kedvező illetve kedvezőtlen változásait idézi elő. Ez tudatos környezeti magatartásra, az erőforrások ésszerű felhasználására ösztönöz. Világossá kell tenni a diákok számára, hogy a társadalmi-gazdasági problémák megoldását az egyénnek kell elkezdeniük, de a termelési folyamatok, a tudomány, a technika, a gazdasági és politikai tényezők összehangolása közösségi, sőt nemzetközi összefogást is igényel.

Ismertessük meg a tanulókkal a növekvő társadalmi igényeket kielégíteni szándékozó termelő tevékenység és a természeti erőforrások korlátozottsága között feszülő ellentmondásokat, a növekedés korlátait, ennek a fogyasztásban jelentkező következményeit, a Föld globális problémáit.

Elő kell segíteni a különböző társadalmi csoportok, nemzetiségek életformája, kultúrája, értékei iránti érdeklődés és tisztelet kialakulását is.

Fejlesztési követelmények

A tananyag feldolgozása során el kell érni, hogy a tanulók ismerjék meg a legfontosabb földi képződményeket, természeti jelenségeket, folyamatokat és összefüggéseket. Értsék a természeti feltételek és a társadalmi-gazdasági jellemzők közötti kapcsolatokat. Vegyék észre, hogy a természet egységes egész, a Föld egységes rendszer, amelyben az ember természeti és társadalmi lényként él; a földi rendszer működését kedvezőtlenül befolyásoló társadalmi és egyéni cselekedetek visszahatnak az ember életére.

Legyen képesek földrajzi kompetenciáik szintjének reális értékelésére. Alakuljon ki bennük az igény arra, hogy későbbi életük folyamán önállóan tovább gyarapítsák földrajzi-környezeti ismereteiket és képességeiket.

Válják a tanuló igényévé az önálló ismeretszerzés, legyenek képesek a biológiai, kémiai, fizikai és földrajzi jelenségek, folyamatok, változások és kölcsönhatások tudatos megfigyelésére. Legyenek képesek adatsorok és mutatószámok alapján egyszerűbb jelenségek, törvényszerűségek felismerésére, tendenciák megfogalmazására, logikus

gondolkodásra, ok-okozati összefüggések felismerésére. Vegyék figyelembe, hogy a természet egységes egész, és csak a megismerés során tagoljuk részekre. Önállóan használjanak különböző szaklexikonokat, szakirodalmat, atlaszokat. Tudjanak tájékozódni a különböző természettudományos ismeretterjesztő cikkek, műsorok információi között; legyenek képesek a különböző információhordozók használatára.

Ismerjék a legfontosabb szakkifejezéseket. Ismereteiket tudják pontosan megfogalmazni, és írásban rögzíteni.

Legyen áttekintésük a Föld, és a földi élet időbeli változásairól, fejlődéséről. Ismerjék fel, hogy egyes esetekben a jelenségek megfordíthatók, más esetekben nem, s az életfolyamatok ez utóbbihoz tartoznak. Szerezzenek ismereteket a hétköznapi életben előforduló természeti és társadalmi-gazdasági jelenségek megértéséhez, alkalmazásához.

Lássák a tanulók a térkép és a valóság kapcsolatát, értsék az ábrázolás korlátait. Legyenek képesek térképolvasásra, tegyenek szert általános tájékozottságra a földrajzi térben való eligazodáshoz. Alakuljon ki kötődés bennük lakóhelyükhöz, hazájukhoz.

Legyenek képesek a másokkal együtt végzendő közös munkára, együttműködésre.

9. évfolyam

Évi óraszám: 74 óra / heti 2 óra

Belépő tevékenységek

Természetföldrajzi és társadalmi-gazdasági tényeket bemutató tematikus térképek elemzése.

Kontúrtérképes feladatok irányított megoldása.

Természetföldrajzi és társadalmi-gazdasági adatok grafikus ábrázolása.

Az egyes geoszféra jellemző folyamatainak magyarázata ábrák, képek és videofilmrészletek alapján.

Felszínfejlődési folyamatok és felszínformák felismerése képek és ábrák alapján.

A középhőmérséklet, a hőingadozás és a legfontosabb vízrajzi jellemzők számítása, következtetések levonása az adatokból.

Egyszerű, a mindennapi életben felhasználható gazdasági-pénzügyi számítások megoldása.

A világ népesedési folyamatainak jellemzése, bemutatása korfák és statisztikai adatok alapján.

Időjárás-jelentés értelmezése.

A gazdasági ágazatok szerepét, jelentőségét bemutató statisztikai adatok, diagramok összehasonlító elemzése.

Információk gyűjtése megadott szempontok alapján az egyes témákhoz kapcsolódóan nyomtatott információhordozókból, illetve megfelelő internetes honlapok felhasználásával.

Leírások gyűjtése és elemzése a természeti, illetve környezeti katasztrófákról, az elhárítás és a károk mérséklésének lehetőségeiről, a környezet fokozatos átalakításáról, a természeti feltételek szerepének átértékeléséről.

Szükséges taneszközök

– Tanulói segédletek: tankönyv, füzet, munkafüzet, földrajz atlasz, világtlasz, térképek, földgömb

Témakörök	Tartalmak	Óra-szám
1. Tájékozódás a térképen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ méretarány, aránymérték ▪ térképek fajtái ▪ a térkép jelrendszere 	10 óra

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ földrajzi fókusz ▪ az idő mérése 	
2. Csillagászati ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a Nap ▪ a Naprendszerünk tagjai ▪ a Hold ▪ csillagok ▪ a Föld alakja és mozgásai 	14 óra
3. A Föld kialakulása és szerkezete	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a Föld gömbhéjai ▪ a kőzetburok, kőzetlemezek ▪ a kőzetlemezek mozgásai ▪ a kőzetek, ásványok és felhasználásuk ▪ a vulkánosság ▪ hegységképződés ▪ lánchegységek ▪ röghegységek ▪ ősmasszívumok ▪ síkságok, alföldek ▪ a szárazföldek felszínének fejlődése 	18 óra
4. A légkör földrajza	<ul style="list-style-type: none"> ▪ a légkör összetétele, szerkezete ▪ a levegő felmelegedése, a szél ▪ a hőmérséklet változásai 	5 óra
5. A vízburok földrajza	<ul style="list-style-type: none"> ▪ felszín alatti vizek ▪ folyók ▪ állóvizek, tavak ▪ a jég /gleccserek, lavina/ ▪ óceánok, tengerek, tengeráramlások ▪ vízgazdálkodás 	11 óra
6. Lakóhelyem	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Magyarország általános földrajza 	10 óra
7. Év végi ismétlés	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	6 óra
Összesen:		74 óra

Követelmények, a továbbhaladás feltételei:

- Tudják értelmezni a térképek jelrendszerét, színeljárását.
- Ismerjék a Föld helyét a Naprendszerben, tudják főbb mozgásformáit és azok következményeit.
- Ismerjék a kőzetburok felépítést, a hegységképződés, a vulkáni működés és a földrengések kialakulásának sajátosságait.
- Ismerjék az óceánok és tengerek legfőbb jellemzőit, a szárazföldek felszíni és felszín alatti vizeinek típusait.
- Ismerjék a Föld felszínformáit.
- Tudják Magyarország általános földrajzának jellemzőit.

10. évfolyam

Évi óraszám: 74 óra / heti 2 óra

Belépő tevékenységformák

Szöveges és képi információk értelmezése, következtetések megfogalmazása, fogalomalkotás, folyamatok és az alapvető összefüggések felismerése.

Kísérletek és mérések segítségével tapasztalatszerzés a környezetünkben lejátszódó kölcsönhatásokról, halmazállapot változásokról, fizikai változásokról, kémiai reakciókról, az élő és az élettelen környezet kapcsolatáról.

Adatok gyűjtése az emberi beavatkozások környezetkárosító következményeiről, pozitív hatású környezet-átalakításairól.

A világ népesedési folyamatainak elemzése adatok alapján.

Településtípusok bemutatása képek, térképek, leírások alapján.

Témakörök	Tartalmak	Óra-szám
1. A földrajzi ismeretek áttekintése	<ul style="list-style-type: none">▪ általános természetföldrajzi ismeretek▪ csillagászati ismeretek▪ tájékozódás a térképen	8 óra
2. Népeség-földrajz	<ul style="list-style-type: none">▪ övezetesség a Földön▪ a természeti és társadalmi környezet kapcsolata▪ a Föld népessége▪ a népesség térbeli mozgásai	9 óra
3. Település-földrajz	<ul style="list-style-type: none">▪ a település fajtái▪ városok▪ országok és fővárosaik	5 óra
4. Földünk gazdasága	<ul style="list-style-type: none">▪ a gazdaság ágazatai▪ Földünk fejlett országai: az USA, Japán, az EU▪ fejlődő országok: Latin-Amerika, India, az arab világ	11 óra
5. A természet és a környezet védelme, általános egészségügy	<ul style="list-style-type: none">▪ Globális környezeti gondok, légszennyezettség, zajártalom, vízszennyezés, hulladékhegyek, élelem- és termőföldhiány, édesvízkészlet, energia- és nyersanyagválság, nagyvárosi ártalmak▪ Globális válságtünetek és megoldási lehetőségeik	8 óra
6. Lakóhelyünk Magyarország	<ul style="list-style-type: none">▪ Magyarország nagytájainak földrajza▪ Magyarország gazdasági, társadalmi földrajza	28 óra
7. Év végi ismétlés	<ul style="list-style-type: none">▪ szabad sáv	5 óra
Összesen:		74 óra

Követelmények, a továbbhaladás feltételei:

- A tanulók tisztában legyenek az alapvető földrajzi fogalmakkal, ismerjék a Föld globális problémáit.
- Tudják jellemezni Magyarország természeti és gazdasági földrajzát.
- Tudja megnevezni és jellemezni a gazdasági élet legfontosabb ágait, jelentőségüket
- Ismerje a tanult országok, régiók jellegzetességeit

- Legyen tisztában a természeti környezet és a társadalmi-gazdasági folyamatok közötti összefüggéseket
- Tudjon megnevezni a Föld országaitól és fővárosaiból
- Ismerje a Föld népességének jellemzőit

TERMÉSZETISMERET BIOLÓGIA - EGÉSZSÉGTAN

Bevezetés

Biológiát azért tanulunk, hogy megtudjuk, miért olyan a világ, amilyennek ismerjük. Ez azért fontos, hogy vigyázni tudjunk rá. Vigyázni magunkra, szeretteinkre és arra az élővilágra is, melynek életünket, létezésünket köszönhetjük. Az élővilág védelme a természetvédelem saját érdekünk. Az emberiség legnagyobb ellensége a tudatlanság. Célunk megtanítani mindazt, ami a tiszta, normális élethez, az egészség megőrzéséhez szükséges. Ahhoz, hogy az ember vigyázni tudjon az egészségére, tudnia kell miből és hogyan épül fel és működik az emberi test.

A szakiskolai biológia tanterv szerepe a kulcskompetenciák felismerésében

Az egészségtan elősegíti a szakiskolai nevelés és oktatás hozzájárulását a környezeti és gazdasági fenntarthatóság kialakulásához és a társadalom felelősségtudatának erősödéséhez. Figyelmet fordít az emberiség előtt álló közös, globális természeti-környezeti problémákra, hangsúlyozva az egyén és a kisebb és nagyobb közösségek felelősségét a veszélyek csökkentésében, elhárításában.

A szakiskolai biológia kerettanterv alapvető céljának tekinti tanulók a felnőtt életének sikeressége szempontjából kiemelt fontosságú kulcskompetenciák fejlesztését, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítést, a személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulási eljárások és módszerek terjedésének elősegítését. Az egészségtan szakiskolai oktatásának – az oktatási rendszer egyik elemeként – szerepe van abban, hogy a tanulók megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a személyes boldogulásukhoz és fejlődésükhöz, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

A természettudományos kompetencia fejlesztésével a tanuló készséget és képességet szerez arra, hogy az ismeretek és módszerek felhasználásával, az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjon, előrejelzéseket tegyen, s irányítsa cselekvéseit a hétköznapokban.

Ugyancsak magában foglalja a természettudományos kompetencia az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősség kialakítását.

Ennek célja, hogy elősegítse a tanulók magatartásának, életvitelének átalakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezet megóvására, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntartható fejlődését.

Ha a tanulók érzékennyé válnak környezetük állapota iránt, akkor képesek lesznek a környezet sajátosságainak, minőségi változásainak megismerésére és elemi szintű értékelésére, a környezet természeti és ember alkotta értékeinek felismerésére és megőrzésére, a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességeik vállalására és jogaik gyakorlására. A környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő magatartásnak a tanulók életvitelét meghatározó erkölcsi alapelvnek kell lennie egyéni és közösségi szinten egyaránt.

A környezeti nevelés során a tanulók az iskolarendszer adott szintjének megfelelően megismerik azokat a folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Megismerik a társadalmi-gazdasági modernizáció egyénre gyakorolt pozitív és negatív hatásait a környezeti következmények tükrében.

Bekapcsolódhatnak közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe és lehetővé válik, hogy életmódjukban a természet tisztelete, a környezeti károk megelőzése váljék meghatározóvá.

A biológia oktatásában a természettudományos kompetencia fejlesztése mellett kiemelt szerepet kap a nyelvi, elsősorban anyanyelvi kommunikáció fejlesztése. Ennek birtokában a tanuló képes lesz a tantárgyi témákban szóban és írásban kommunikálni.

A szakiskolai egészségügy tananyagnak több olyan témaköre is van, amely alkalmas a szociális és társadalmi kompetencia elmélyítésére. Ezekben megismertethetjük a tanulókkal a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételeit, bemutathatjuk a magatartás olyan formáit, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt az egyre sokszínűbb társadalomban.

A tanuló rendelkezik saját fizikai és mentális egészségére vonatkozó ismeretekkel és megérti az egészséges életvitelnek ebben játszott meghatározó szerepét. Ismerni fogja az egyénnel, a csoporttal, a nemek közti egyenlőséggel, a megkülönböztetés-mentességgel, a társadalommal és az emberi kultúrával kapcsolatos biológiai-pszichológiai tényeket. Törekedjünk arra, hogy a tanulóban kialakuljon az a képesség, hogy figyelembe vegyen és megértse különböző nézőpontokat és leküzdje előítéleteit.

Megismerik az emberiség közös, globális problémáit, az ezek kezelése érdekében kialakuló nemzetközi együttműködéseket.

A természettudományos és szociális kompetencia sajátos szinergiája a testi és lelki egészség megőrzésének területe. A szakiskolai oktatás során kiemelt feladat a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelése. Az egészséges életmódra nevelés nemcsak a betegségek megelőzésének módjára tanít, hanem az egészséges állapot örömteli megélésére és a harmonikus élet értékként való tisztelésére is nevel. Fel kell készíteni a tanulókat arra, hogy önálló, életükben életmódjukra vonatkozóan helyes döntéseket tudjanak hozni, egészséges életvitelt alakítsanak ki, és a konfliktusokat képesek legyenek megoldani. Elő kell segíteni, hogy a tanulóban kialakuljon a beteg, sérült és fogyatékos emberek iránti elfogadó és segítőkész magatartás. Figyelmet kell fordítani a káros függőségekhez vezető szokások (pl. dohányzás, alkohol- és drogfogyasztás, helytelen táplálkozás) kialakulásának megelőzésére, a szexuális kultúra és magatartás kérdéseire, a családi életre és a felelős, örömteli párkapcsolatokra történő felkészítésre.

Célok és feladatok

A biológia és egészségügy megismerteti a tanulókkal az élő természet legfontosabb törvényszerűségeit. Bemutatja a Föld élővilágának sokféleségét, nyilvánvalóvá teszi, hogy Földünk globális problémáinak megoldása csak a biológiai ismeretek által megalapozott válaszok által lehetséges, s ennek megvalósítása minden ember közös feladata.

Célja, hogy az emberek és biológiai környezetük közötti kapcsolat tudatosításával növelje az élővilág fennmaradásának és az emberek egészséges életének esélyeit. Cél továbbá az is, hogy a diákok ismerjék saját testük felépítésének és működésének alapjait, az egészséges életmód szabályait.

Olyan természetszemlélet és biológiai tájékozottság kialakítása a cél, amely érzékelteti az élővilág változatosságát, és beláttatja a biológiai sokféleség fontosságát, rámutat az életközösségek szerveződésében felismerhető alapvető összefüggésekre. Alátámasztja az élővilág egységét és az ember helyét ebben az élővilágban. Bemutatja az emberi szervezet felépítésének és működésének lényeges sajátosságait, és biztosítja az életmóddal kapcsolatos helyes alternatívák kiválasztásához szükséges tájékozottságot.

Ismertessük meg, vétessük észre a természet szépségeit, és tegyünk kísérletet a természeti szépségek beillesztésére értékrendjünkbe.

Tegyük képessé a lényeges és lényegtelen jellemzők elkülönítésére. Próbáljuk elérni, hogy a hasonló, illetve eltérő tulajdonságok, jellemzők alapján megszerezni tudja a biológiai objektumokat, jelenségeket, folyamatokat.

Segítsük a tanulót, hogy ismereteit képességeinek megfelelő szinten tudja – a legfontosabb szakkifejezések helyes használatával – megfogalmazni és írásban, egyszerű vázlatrajzokon rögzíteni, képes legyen a biológiai jelenségekkel, folyamatokkal kapcsolatos ábrák információtartalmát leolvasni, értelmezni.

A tanuló használja, alkalmazza a mindennapi élet feladatainak, problémáinak megoldásában a biológiai művelődési anyag elsajátítása során szerzett jártasságait, képességeit, készségeit.

Adjunk áttekintést az emberi élet szakaszainak főbb jellemzőiről, az életfolyamatok visszafordíthatatlanságáról. Kövessünk el mindent, hogy a tanulónak legyen igénye fizikai és pszichés egészségének, egészséges – természetes és mesterséges – környezetének megőrzésére, tekintse ezeket az emberiség közös értékének.

Ismertessük meg a tanulóval a szűkebb és tágabb környezetében előforduló élőlények alapvető tulajdonságait.

Ismertessük meg az élelmiszerek tápanyagtartalma és értéke közötti összefüggést, az ember egészséges életműködését veszélyeztető anyagok káros hatásait.

Törekedjünk arra, hogy a tanuló értse és a gyakorlatban is alkalmazza a környezet- és természetvédelem legfontosabb alapelveit, vállaljon szerepet közvetlen környezetében a szennyező anyagok káros mértékű felhalmozódásának megelőzésében. Tudatosítsuk, hogy mindannyiunk napi személyes tevékenysége és munkavégzése messzemenően befolyásolja a földi élet feltételeinek megmaradását.

Adjunk képet a Föld és hazánk tájainak jellegzetes növényeiről, állatairól, a biológiai művelődési anyagban szereplő méretek nagyságrendjéről.

9. évfolyam

éves óraszám 37 óra / heti 1 óra

Belépő tevékenységformák

A legtipikusabb élőlények szerkezeti felépítésének ismertetése ábrák, makettek segítségével.

A felépítésük és életműködésük közötti összefüggések felismerése, megfogalmazása.

Egyszerű kísérletek elvégzése segítséggel, a tapasztalatok dokumentálása.

A különféle élőlények testének, életműködéseinek lényegi összehasonlítása, a hasonlóságok és különbségek ismertetése.

Az állatok és növények legfontosabb életfolyamatainak megnevezése és vázlatos ismertetése.

Az életközösségek anyag- és energiaforgalmának ismertetése vázlatrajzok segítségével.

Annak tudatosulása, hogy a biológiai és kulturális örökség az emberiség közös kincse.

Az élőlények és az élővilág állandó változásának elfogadása.

Az egészséges életmód fontosságának megértése.

Az egészséget veszélyeztető tényezők felismerése.

Témakörök	Tartalmak	Óra-szám
1. Az élőlények teste és életműködésük	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az élet kialakulása ▪ Baktériumok, vírusok ▪ Heterotróf és autotróf táplálkozás ▪ A sejt és alkotórésze 	5 óra

2. Az állatok testi és életműködései	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az állatok szövetei, kültakarója, mozgása, táplálkozása ▪ Az állatok légzése, keringése, kiválasztása, szaporodása, érzékelése, szabályozása 	19 óra
3. A növények teste és életműködései, gombák	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A növények felépítése, anyagcseréje, mozgása, szaporodása ▪ A gombák 	8 óra
4. Az életközösségek általános jellemzői	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Élettelen és élő környezet ▪ Fajok evolúciója 	4 óra
5. Év végi ismétlés	<ul style="list-style-type: none"> ▪ szabad sáv 	2 óra
Összesen:		37 óra

A továbbhaladás feltételei

A tanulók legyenek képesek a különféle élőlények életműködéseinek lényegét kiemelni és röviden megfogalmazni.

Tudják felsorolni az élőlényekre ható legfontosabb környezeti tényezőket.

Legyenek képesek az élőlények testének szerveződési szintjeit felsorolni és megkülönböztetni.

A testszerveződés és az anyagcseretípus alapján tudják, hogy a növények, a gombák és az állatok miért alkotnak külön rendszertani egységet az élőlények természetes rendszerében.

10. évfolyam

éves óraszám: 37 óra / heti 1 óra

Belépő tevékenységformák

Az emberi szervrendszerek felépítése, hasonlóságok és különbségek.

Az ember legfontosabb életfolyamatainak megnevezése és ismertetése.

Annak tudatosulása, hogy az ember biológiai és kulturális evolúciója során kialakult eltérések nem értékükben különböznek, a biológiai és kulturális örökség az emberiség közös kincse, amelyhez minden embercsoport hozzájárult.

Legyen nyilvánvalóan elfogadott, hogy az emberi faj rasszai értelmi és érzelmi fejlődésre való képességükben nem különböznek egymástól.

Az élőlények és az élővilág állandó változásának elfogadása.

Az ember legfontosabb életműködéseinek ismerete.

Az egészséges életmód, a tudatos táplálkozás fontosságának megértése.

Az egészségkárosító szokások egyéni és társadalmi hátrányainak belátása.

A rendszeres testmozgás szükségességének felismerése.

A betegségmegelőzés, a védőoltások egyéni és közösségi-társadalmi szükségességének belátása.

A testi és mentális egészségre káros anyagoktól való tartózkodás szükségességének elfogadása.

Az egészséges életmódot erősítő értékek felismerése és az egészséget elősegítő magatartás elsajátítása.

Az egészséget veszélyeztető tényezők felismerése.

Témakörök	Tartalmak	Óra- szám
1. A sejtek felépítése és működése	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A sejtek felépítése, alkotórészei ▪ A sejtmag ▪ Sejtosztódás 	5 óra
2. Az öröklődés sejtani alapjai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az öröklődés alapjai, jellemzői ▪ A vércsoportok 	5 óra
3. Az ember életműködései	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az emberi szervezet ▪ A hormonok ▪ Szabályozó rendszerek, a keringési rendszer, táplálkozás, légzés, bőr, csontváz, izomrendszer, anyagcsere, kiválasztás, érzékelés, a szem, a fül ▪ A szaporító szervrendszer ▪ Az emberi élet szakaszai 	25 óra
5. Az ember egészsége, egészségvédelem	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Egészség és betegség ▪ Társadalmi környezet 	2 óra
Összesen:		37 óra

A továbbhaladás feltételei

A tanulók legyenek képesek az ember életműködéseinek lényegét kiemelni, megfogalmazni.

Legyenek képesek az ember testének szerveződési szintjeit felsorolni.

Tudjanak érvelni a természetvédelmi területek fontossága mellett és a környezetszennyező, környezetpusztító magatartás ellen.

Alakuljon ki az egészséges életmód, a tudatos táplálkozás igénye. Lássa be az egészségkárosító szokások egyéni és társadalmi hátrányait.

Tudatosan tartsa távol magát a testi és mentális egészségre káros anyagoktól.

Értse meg, hogy a rendszeres testmozgás az ún. civilizált embernek is alapvető szükséglete.

Lássa be, hogy a védőoltások az egyéni és a közösségi-társadalmi érdekeket is szolgálják.

Értse meg és fogadja el, hogy az ember szexualitása nem pusztán biológiai folyamat. Lássa be, hogy a nem kívánt terhességet meg kell előzni.

Legyen képes az egészséget erősítő értékek felismerésére és az egészséget elősegítő magatartás elsajátítására.

Jusson el annak az elfogadásához, hogy az élőlények és az élővilág állandóan változnak, lássa világosan, hogy az örökítő anyag változatosságának csökkenése a földi élet számára veszélyes, ez legyen természetvédő tevékenységének egyik mozgatója.

FIZIKA

A fizika tanítása és a kulcskompetenciák fejlesztése

A fizika oktatásának központi eleme a természettudományos kompetencia fejlesztése. Ennek révén a tanulók gondolkodása, az ok-okozatiság elveit előtérbe helyező, problémaközpontú elemzés és racionális döntés képessége fejlődik. Mindez a tanulókat védettebbé teszi az áltudományokkal szemben, s alkalmasabbá a demokratikus intézményrendszer használatára. Az így megszerzett képességek a mindennapi gyakorlatban is használható problémaelemző és megoldó eljárásokká alakíthatók, s a tanuló a saját szakterületén sikerrel kamatoztathatók.

A szakiskolában kiemelten fontos, hogy a tananyagtartalmak és tevékenységek a hétköznapi gyakorlathoz, a mindennapi élethez, a gyerekek érdeklődéséhez kötődően jelenjenek meg. Jelenti ez részben az iskolában tanított szakmához való kötődést, részben pedig a gyerekeket motiváló problémák előtérbe helyezését.

A fizika lehetőséget teremt a környezettudatos nevelés megvalósítására. Megmutatja azokat a folyamatokat, melyek során az ember megismerő tevékenysége a természeti környezet megváltoztatására vezetett, láttatja a változások okait, hatásait, bemutatja a cselekvés módjait, a cselekvés társadalmi formáit, s ezeken belül az egyén lehetőségeit.

A természettudományok, ezen belül a fizika alapvető sajátossága a társadalmi beágyazottság. Mindez a szakiskolában elsődlegesen annak bemutatását jelenti, hogy a természettudományos eredmények, a fejlesztés irányai, a fejlődés előnyös és hátrányos következményei társadalmi szintű döntések, társadalmi mechanizmusok révén valósulnak meg.

Összességében a fizika tantárgy kapcsán fejleszthető kompetenciák túlmutatnak a tantárgyi kereteken. Ezek összehangolt fejlesztése az iskola által megválasztott megfelelő pedagógiai koncepció és az ehhez rendelt oktatási struktúra révén valósítható meg. A fizika önálló tárgyként jelenik meg a szakiskolánkban 1-1 óra keretében. Ezt az időkeretet készség- és képességfejlesztésre érdemes fordítani.

Célok és feladatok

A fizikatanítás célja kettős: egyrészt lehetőséget adunk a tanulóknak arra, hogy elsajátítsák azokat az ismereteket, amelyek egy továbbfejleszhető természettudományos műveltség alapjait képezhetik, másrészt biztosítanunk kell a később elsajátítandó szakmai ismeretek megalapozását.

A rendelkezésre álló órakeret nem teszi lehetővé a tanterv anyagának teljes mélységű feldolgozását. A fizika tanítás célja az általános fejlesztésen túl annyi, hogy a tanulók korábbi ismereteit felelevenítsük, megszilárdítsuk, és a fenti célok figyelembevételével bővítsük, kiegészítsük azokat.

A tanulók mindennapi tapasztalataira hivatkozva juttassuk el őket az összefüggések felismeréséhez, a technikai eszközök működésének megértéséhez, a matematikai formalizmust csak a legszükségesebb esetekben alkalmazva.

Fejlesztési követelmények

A tanulók rendelkezzenek koruknak megfelelő, általános fizikai tájékozottsággal, amely lehetővé teszi a természetről alkotott képük továbbfejlődését, természettudományos kompetenciájuk fejlődését.

Lássanak konkrét példákat a fizikai jelenségek, törvényszerűségek, összefüggések és a gyakorlati élet kapcsolatára.

Tudják alkalmazni fizikai ismereteiket a jövőbeni szakmájukhoz kapcsolódó technikai, technológiai ismeretek megértésében, a problémák megoldásában.

Rendelkezzenek elemi szintű jártassággal a természettudományos megismerés alapvető módszereiben (megfigyelés, kísérletezés, következtetés, a tapasztalatok megfogalmazása, néhány egyszerű esetben matematikai összefüggés felismerése, általánosítás).

Legyenek képesek a megismert jelenségek leírására, a tanult fizikai alapfogalmak megfogalmazására, ismerjék és tudják használni a – különösen a mindennapi életben is gyakran előforduló – mértékegységeket.

Törekedjünk arra, hogy a tanulók képesek legyenek meglévő ismereteikhez kapcsolódó újabb információk önálló megszerzésére a különböző információhordozók használatával. Legyen igényük a tudásuk bővítésére.

9. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra/heti 1 óra

Belépő tevékenységformák

Egyszerű mechanikai jelenségek megfigyelése, a megfigyelés szempontja szerinti lényeges és kevésbé lényeges tényezők megkülönböztetése.

Az eredmények világos szóbeli összefoglalása.

Egyszerű áramkörök összeállítása kapcsolási rajz után. Az általános iskolában megszerzett szakszókincs bővítése, a szakkifejezések megfelelő pontosságú használata a tanórán és a mindennapi életben. A tanult mértékegységek helyes használata.

A tanult fizikai jelenségek felismerése, a törvényszerűségek érvényesülése a mindennapi életben (közlekedés, sport, háztartás, technikai eszközök). Egyszerű számítások végzése a tanult fizikai összefüggések alapján (egyenes és fordított arányosság).

Szükséges taneszközök:

- tankönyv: Dr. Poór István: Fizika 9.
- tanári segédletek

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
1. Mozgások	A fizika helye Az egyenes vonalú mozgás Út-idő grafikon készítése és elemzése A sebesség kiszámítása Az egyenes vonalú, egyenletesen változó mozgás, szabadesés Körmozgás	7 óra
2. A dinamika alapjai	Mozgásállapot-változás és erő Newton törvényei Erőfajták Súrlódás, közegellenállás Erők együttes hatása A lendületmegmaradás	8 óra
3. Munka, energia	A munka értelmezése A munka kiszámítása	7 óra

	Mozgási energia A magassági energia A rugalmas energia A teljesítmény A határfok	
4. Rezgések, hullámok	Rezgések Hullámok Hullámjelenségek	3 óra
5. Elektrosztatika	Elektromos alapjelenségek Anyagok csoportosítása Elektromos erőhatások Az elektromos tér	4 óra
6. Egyenáramok	Az egyenáram A fogyasztók ellenállása A vezetők ellenállása Fogyasztók soros kapcsolása Fogyasztók párhuzamos kapcsolása Elektromos teljesítmény	6 óra
7.	Az éves munka értékelése	2 óra
Összesen:		37 óra

A továbbhaladáshoz szükséges feltételek

A tanuló tudja, hogy a fizika alapvető megismerési módszere a megfigyelés, kísérletezés, mérés, és ezeket mindig valamilyen szempont szerint végezzük.

Legyen képes fizikai jelenségek megfigyelésére, az ennek során szerzett tapasztalatok elmondására. Ennek során legyen képes használni a legfontosabb tanult fogalmakat (tehetetlenség, tömeg, erő, súly, sebesség, gyorsulás, sebesség, energia, munka, teljesítmény, határfok, feszültség, áramerősség).

Tudjon egyszerű méréseket végrehajtani, a mért adatokat a mérőeszköztől leolvasni. Kész grafiknról tudjon leolvasni megadott koordináta-rendszerben összetartozó adatpárokat. Tudja az állandó és változó mennyiségeket megkülönböztetni.

Tudja a tanult mértékegységeket a mindennapi életben is használt mennyiségek esetében használni.

Tudjon példákat mondani a tanult jelenségekre, a tanult legfontosabb törvényszerűségek érvényesülésére a természetben, a mindennapi életben, a technikai eszközök esetében.

Egyszerű számításokban tudja alkalmazni az út-idő-sebesség közötti összefüggést, Ohm törvényét, a munka kiszámítására és az elektromos teljesítményre vonatkozó összefüggést.

Legyen képes a tanult összefüggéseket, fizikai állandókat a képlet- és táblázatgyűjteményből megállapítani.

Tudja, milyen törvények felismerése fűződik Kepler, Galilei és Newton nevéhez, és melyik történelmi korban éltek.

10. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra/heti 1 óra

Belépő tevékenységformák

A tanult fizikai alapismeretek és gyakorlati alkalmazásaik feldolgozása kiselőadások formájában. → anyanyelvi- és természettudományos kompetencia

A mechanikai hullámok közvetlenül megtapasztható tulajdonságainak általánosítása és kiterjesztése az elektromágneses hullámok jellemzésére. A természeti jelenségek különböző fizikai megközelítésének megértése a fény tulajdonságainak értelmezése során. Az anyag atomos szerkezetére vonatkozó kémiai ismeretek és az atomfizika kapcsolódásának bemutatása. → természettudományos kompetencia

A fizikai ismeretek felhasználása a napi sajtóban felvetődő problémák megítélésében (pl. az atomreaktorok működtetésének kockázata, védekezés az egészségre káros sugárzások ellen, környezetszennyezés). → szociális és állampolgári-, valamint természettudományos kompetencia

A tudomány és az áltudomány megkülönböztetésének lehetősége a napi gyakorlatban. A fizikai tapasztalatok, kísérleti tények értelmezése modellek segítségével, a modell és a valóság kapcsolatának megértése. → természettudományos kompetencia

Számítógépes oktató és szimulációs programok használata tanári vezetéssel és önállóan. Digitális kompetencia

Szükséges taneszközök:

- tankönyv: Dr. Poór - Schusztér: Fizika 10.
- tanári segédletek

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
1.Év eleji ismétlés		1 óra
2. Elektromágneses indukció, elektromágneses hullámok	A mágneses tér A mágneses indukció Lorentz-erő Az egyenáramú motor működésének elve Mozgási indukció A váltakozó áram Nyugalmi indukció Elektromágneses hullámok A fény természete	10 óra
3. Fénytan	Geometriai optika Fényvisszaverődés Síktükör képalkotása Domború tükör képalkotása Homorú tükör képalkotása Fénytörés Lencsék fajtái Domború lencse Homorú lencse Optikai eszközök Hullámoptika	11 óra
4. Termodinamika	Gázok állapotváltozásai Izoterm állapotváltozások Izobár állapotváltozások Izochor állapotváltozások Az egyesített gáztörvény A hőtan I., II. főtétele Halmazállapot-változások A hőterjedés	9 óra
5. Atomfizika	Az anyag atomos szerkezete Az elektron mint részecske, atommodellek	2 óra

6. Magfizika	Az atommag szerkezete A radioaktivitás, Maghasadás, Magfúzió	2 óra
7. Csillagászat	Egyetemes tömegvonzás Csillagfejlődés. A kozmológia alapjai	2 óra
Összesen		37 óra

A továbbhaladáshoz szükséges feltételek

Ismerje a váltakozó áram tulajdonságait, az effektív feszültség és áramerősség fogalmát. Tudjon példát mondani az elektromágneses hullámok egyes fajtáira, ismerjen egy-egy gyakorlati alkalmazást. Ismerje a fénytani alapjelenségeket, az egyszerű optikai eszközök működését.

Tudjon konkrét példákat mondani a tanult hőtani jelenségekre. Ismerje a hőtani folyamatok energetikai viszonyait. Tudja, hogy a természetben végbemenő folyamatok egyirányúak.

Ismerje az anyag atomos szerkezetére utaló kísérleti tényeket, az atom és az atommag alkotórészeit. Ismerje a radioaktív sugárzás fajtáit, legfontosabb jellemzőiket, tudjon egy-egy gyakorlati alkalmazást. Tudja, mi a maghasadás és a magfúzió. Ismerje az atomenergia felhasználásának előnyeit és kockázatait. Ismerje és tudja példákkal illusztrálni a fizika és más természettudományok közti szoros kapcsolatot. Tudja, hogy a természet megismerése hosszú folyamat. Lássa a fizikában tanult elméleti ismeretek alkalmazását a technikában tudja, hogy a természet erőforrásai végesek, ezért különös felelősségünk van környezetünk védelmében.

Szemponatok a tanulók teljesítményének értékeléséhez

Az értékelés célja a tanuló előrehaladásának, illetve a tanári közvetítés eredményességének vizsgálata. Az iskola pedagógiai programjában meghatározott módon értékelünk.

A továbbhaladás feltételei című fejezet felsorolja azokat a kiemelt képességeket, amelyekben a tanulóknak fejlődést kell elérniük.

A fejlesztendő képességek rendszerezve a következők:

- Megjegyzés, reprodukció: tények, elemi információk megjegyzése, lejegyzése, rendszerezése, fogalmak felismerése, és alkalmazása, szabályok ismerete és reprodukálása.
- Egyszerűbb és bonyolultabb összefüggések megértése, transzformációs képességek.
- Ismeretek és képességek alkalmazása ismert vagy új szituációban, szóbeli (egyéni és társas) és írásbeli kommunikációs képességek továbbfejlesztése, lényegkiemelő képesség fejlesztése, mindennapos élethelyzetekben a verbális és nonverbális közlések összhangja.
- Önálló véleményalkotás, értékelés jelenségekről, személyekről, problémákról.

A tanárnak a tanulók évközi munkáját folyamatosan figyelemmel kell kísérnie. Formái:

- Folyamatos órai ellenőrzés és értékelés, például ellenőrző kérdések, gondolkodtató kérdések formájában vagy egy-egy gyakorlati részfeladat megoldása kapcsán.
- Szóbeli és/vagy írásbeli beszámoló egy-egy résztémából.
- Kiselőadás, írásbeli vagy szóbeli beszámoló egy-egy témakörben a megadott szempontok, vagy önálló gyűjtés alapján, ennek értékelése

- Előre kiadott témák közül tetszés szerint választott kérdéskör feldolgozása (képi, írásbeli, szóbeli) és ennek értékelése. Önálló kísérlet, projekt bemutatása, témához csatlakozó újságcikk értelmezése, önálló kutatómunka eredményének bemutatása
- Vitaszituációkban való részvétel, vitakultúra, argumentációs képesség szintjének írásbeli, szóbeli értékelése.
- Projektmunkában való részvétel (egyéni vagy csoportos) szóbeli, írásbeli értékelése.

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

Bevezetés

Paradox módon a keresztény többre becsüli az emberi testet, mint a materialista. Hitünk szerint Isten már Ádám megformálásakor tudta, hogy egyszer majd Szent Fia ebben a testben fog megjelenni a Földön, így ezzel a szeretettel alkotta meg az emberi testet.

Ebben a korban jelenhet meg a testnevelés és sport oktatásában először a kognitív fejlesztési oldal figyelembevételével az alapvető az egészséggel és önismerettel kapcsolatos értékek elsajátítása.

Célok és feladatok

A szakiskolai testnevelés célja, hogy az iskola egységes nevelő-oktató munkájának szerves részeként testnevelés kultúra eszközeinek (testgyakorlatok, mozgásos játékok, sportági tevékenységek és ezekhez kapcsolódó intellektuális ismeretek), valamint a természet egészségfejlesztő tényezőinek együttes hatásaival járuljon hozzá, hogy a tanulók életigenlő, az egészséget saját értékrendjükben kiemelt helyen kezelő személyiséggé váljanak. A szakiskolás fiatalok ismerjék mozgásképességeik szintjét, fejlesztésének és fenntartásának módját, a mozgásos játék, a versengés örömét, és igényeljék azt. Becsüljék meg a társaik teljesítményét, ismerjék fel a testnevelés és sport egészségügyi és prevenció értékeit. Rendszeres fizikai aktivitás, a szabadban végzett testedzés váljon életük részévé. Jó idő esetén mindig az udvaron zajlik a testnevelés óra. Mivel az intézmény csak tornaszobával rendelkezik, szükségessé vált a nagy létszámú osztályok csoportbontása.

Az egészségvédelem célja, hogy a tanulók képesek legyenek objektív módon felmérni saját egészségi állapotukat, ismerjék az egészségkárosító tényezőket, azok hatását, elkerülésük módját.

El kell érni, hogy értsék meg, tegyenek saját egészségük érdekében. Ismerjék

- az életkorral járó biológiai-, pszichohigiénés-, életmódi tennivalókat;
- a társkapcsolatok egészségi, etikai kérdéseit;
- az egészségre káros szokásokat (helytelen táplálkozás, inaktív életmód);
- az egészséges életvitelhez szükséges képességek, a személyiség fejlesztésnek kérdéseit;
- az egészségérték tudatosítását.

Ismerjék a növekvő szervezet igénye és a mozgásszegény életmód általánossá válása miatt a helyes testtartás jelentőségét, annak automatizálását és fenntartását, az ön - és másokra veszélyes viselkedésekkel szembeni helyes értékítéletek elfogadását. Értsék az optimális folyadékigényt, a táplálkozás és a pihenés egy - egy lényeges információját és a saját nem higiéniáját.

Edzettség, teherbírás fejlesztése

Tartsák egyensúlyban a testi és szellemi terhelést. Fejlesszék a keringési és légzőrendszert a kontrolált mérések segítségével; az erő és gyorsaság mérhetőségének megismerésével egy - két motoros gyakorlat által. A tanulók törekedjenek azon képességeik fejlesztésére, melynek segítségével egyénileg és csoportban is meg tudják szervezni saját edzettségük eléréséhez szükséges tanulásukat, ideértve az idővel és információval való hatékony bánásmódot. Fejlesszék a tanulók azon képességeiket, ami rávezeti saját magukat arra, hogy a feladatok végrehajtásában az előzetesen tanultakra és élettapasztalatára építsen

annak érdekében, hogy a tudást és készségeket helyzetek sokaságában tudják használni és alkalmazni.

Mozgáskultúra fejlesztése

Állítsák a koordinációs mozgáskészletüket a sportági célok szolgálatába. Értsék meg a sportágak belső logikáját, fogadják el a törvényszerűségeket. Ismerjenek a helyzetekre történő mozgásos és pszichés reakciókban absztrakciós eljárásokat, kreatív megoldások előhívásával. Jelenjen meg a kulturált mozgás (elsősorban lányoknál) a hétköznapi mozgáskészletben. Elengedhetetlen az egyén erős és gyenge pontjai megítélésének képessége, valamint az a képesség, hogy az egyén a kockázatokat értékelni és adott esetben vállalni tudja.

Személyiségfejlődés

Őrizzék meg a saját én keresése közben az eddig kialakult önértékelő szokásokat. Alakuljon ki a reális énképük. fontos az egyén értelmi és érzelmi viszonyának meghatározása a sportértékekkel kapcsolatban; a jellem fejlesztése a sport által. A másik ember tiszteletben tartása, odafigyelés a társakra. Az egyénnek tudnia kell kezelni a stresszt és a frusztrációt, és építő módon kell ezeket kifejezésre juttatnia, továbbá különbséget kell tudnia tenni a személyes és a szakmai szféra között.

Szükséges taneszközök

- Eszközök: mozgássorozat-ábrák, hangszalagok, kazetták, videofilmek, magnetofon, TV, videolejátszó, tanári kézikönyvek, feladat- és gyakorlatgyűjtemények, példatárak, szabálykönyvek
- A tanulók egyéni felszerelése: sportcipő, váltózokni, tornamez, tréningruha, tisztálkodási eszközök
- A tanárok munkaruhája: 1 garnitúra melegítő, 2 db mez, 1 pár tornacipő, 1 db anorák
- Létesítmények:
 - tornaszoba 1
 - futópálya 1
 - ugrómeder nekifutóval 1
 - sportjátékpálya 1-2
 - WC 2
- Tornatermi berendezések és felszerelések:
 - tornapad 4 m-es 1 db
 - bordásfal /kétrészes/ 1 db
 - talajszőnyeg 2 méteres 2 db
 - zsámoly 2 db
 - mászókötél 1 db
 - tornaruha-tároló szekrény
- Sportjátékok eszközei:
 - kézilabda, kosárlabda, röplabda páronként 1
 - kosárlabdaállvány és palánk 1 db
 - röplabdaállvány hálóval 1 db
 - pingpongasztal 2 db
 - asztalitenisz-ütő és labda 6 db
 - tollaslabda-ütő és labda 6 db
 - teniszütő és labda 4 db
 - kerékpár 10 db
- Kéziszerek:
 - ugrókötél, hullahopp karika, gumilabda tanulónként 1 db

- tömöttlabda /1, 2, 3, 4 kg-os/ páronként 1 db
 kéziszúlyzó /1, 2, 3, kg-os/ 4 db
 kondicionáló kerékpár 1 db
- Egyéb felszerelések:
 testmagasságmérő 1 db
 személymérleg 1 db
 autópumpa 2 db
 mérőszalag /50 méteres/ 1 db
 stopperóra tanáronként 1 db
 öntözőtömlő 25 m-es
 mentőláda 2 db

9. évfolyam

Évi óraszám: 111 óra / heti 3 óra

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
1. Rendgyakorlatok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Menet megindítása és megállítása. ▪ Helyben járásból átmenet lépésbe. ▪ Menetsebesség és lépéshossz változtatása járás közben. ▪ Alakzatok kialakítása. ▪ Sorakozó különböző alakzatokban. ▪ Testfordulatok helyben. 	5 óra
2. Előkészítés, alapozás, prevenció	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Általánosan és sokoldalúan fejlesztő erősítő, nyújtó hatású négy-nyolcüttemű szabad, illetve szabadgyakorlati alapformájú páros és társas gyakorlatok. ▪ Kéziszergyakorlatok. ▪ A biomechanikailag helyes testtartást biztosító gyakorlatok. 	10 óra
3. Atlétikai jellegű feladatmegoldások	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az atlétika egyes ágainak elsajátítása ▪ Futóiskola: futás térd- és sarokemeléssel. ▪ Keresztező futás, futás hátrafelé. ▪ Szökdelő-, ugróiskola: galoppszökdelés, váltott lábbal, indiánszökdelés váltott és páros karú lendítéssel. ▪ Szökdelés egy lábon, váltott lábon, ezek kombinációi. ▪ Futó-ugrólépések. ▪ Ugrókötél-gyakorlatok. ▪ Dobóiskola ▪ Célba dobások. <p><i>Futások:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Állórajtok, térdelőrajt, rajtversenyek 20-30 méter távon. ▪ Fokozó futás, iramfutás. ▪ Gyorsfutás 60-100 méteren. ▪ Futóversenyek. <p><i>Ugrások</i></p> <p><i>Dobások:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kislabdahajítás: távolba helyből és nekifutással, ívképzésre törekvéssel, három lépés dobóritmus kialakításával. ▪ Dobóversenyek, célbadobás. 	15 óra

4. Torna jellegű feladatmegoldá-sok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A vállöv, valamint a csípőízület mozgáshatárát növelő nyújtó, illetve lazító hatású, a láb elugró, a hasizom, a törzsizom, a karhúzó-, a váll támasztóerejét növelő szabad-, kéziszer- és szergyakorlatok, különböző testhelyzetekben (támasz, függés, vegyes helyzetek) végzett gyakorlatok. 	15 óra
5. Szergyakorlatok	<p><i>Talaj:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gurulóátfordulás sorozatban előre-hátra különböző kiinduló helyzetekből különböző befejező helyzetekbe. ▪ Emelés fejállásba, gurulás előre állásba. ▪ Fellendülés kézállásba. ▪ Kézenátfordulás oldalt mindkét irányba. ▪ Mérlegállás. 	10 óra
6. Testnevelési és sportjátékok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Összetett, csoportos váltóversenyek labdával, labdavezetéssel, különböző átadásokkal. ▪ Akadályversenyek sportági feladatok beiktatásával. ▪ Labdás csapatjátékok. 	10 óra
7. Kézilabda	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Különböző magasságokból érkező labda elfogása. ▪ Kapura lövés legfeljebb egy labdaleütéssel. 	8 óra
8. Kosárlabda	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alapmozgások labda nélkül és labdával ▪ Egy- és kétkezes átadások. ▪ Ötletjáték két kosárral. 	8 óra
9. Labdarúgás	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Laza emberfogás posztok szerint. ▪ Álló és mozgó labda rúgásának technikai formái. ▪ Labdavezetés belsővel. ▪ Fejelés. ▪ Játékhelyzetek 2:1; 3:2 elleni játék. 	10 óra
10. Természetben üzhető sportok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az iskola környezete és az időjárás figyelembe vételével a tanórák a szabadtéren. ▪ Túrák, kirándulások. ▪ Szabadban üzhető sportok. ▪ Téli sportok, sportjátékok.. ▪ Környezettudatos viselkedés (szemetelés elkerülése, a környezet óvása, az élővilág kímélete, természetes anyagok használata stb.). 	17 óra
11. Önvédelmi és küzdősportok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Küzdő feladatok és játékok párokban különböző testhelyzetekben. ▪ Küzdőgyakorlatok labdával. ▪ Emelések, hordások különböző testhelyzetekben. ▪ Birkózás állásban, fogáskeresés. ▪ Alapvető fogásmódok. ▪ Grundbirkózó versenyek. 	3 óra
Összesen:		111 óra

Követelmények, a továbbhaladás feltételei:

- Alakzatok felvétele és változtatása, az utasításnak megfelelően.
- Előkészítő gyakorlatok önálló végzése, azok hatásának ismerete.
- Futó-, ugró-, dobóteljesítményének javulása az előző évekhez képest.
- Legalább egy sportjáték játszása szabályos körülmények között.
- Rendszeres sporttevékenység a szabadban.
- Önvédelmi szokások elsajátítása.
- Értsék a rendgyakorlatok jelentőségét. Fegyelmezetten tudják követni az utasításokat.
- Ne legyenek megértési problémák. A hallgatók legyenek képesek szóban, összefüggő mondatokban kifejezni magukat és gondolataikat.
- Önmagához mérten fejlődjön ugróügyessége.

- Legyenek képesek egy kijelölt táv megtételéhez szükséges idő és sebesség becslésére, illetve a becsült értékek alapján a feladat pontos végrehajtására. Ebben a kérdésben mutassanak fel javulást.
- Legyenek képesek a magas térdemelés, a sarokemeléses futás hibátlan és változó dinamikájú végrehajtására.
- A gyakorlati feladatok tekintetében a diákok minimálisan legyenek képesek a labdát a társnak eljuttatni, legalább 5-ből ötször sikeresen különböző távolságokból védő jelenlétében.
- Ismerjék és hajtsák végre helyes technikával az adott iskolában a tanár által tanított és általuk megértett, gyakorolt technikai és taktikai feladatokat. Legyenek képesek aktívan részt venni egy sportjátékban.
- Ismerjék az adott sportjáték játékszabályait, és azokat alkalmazzák a különböző taktikai megoldásoknál.
- Alkalmazzák a technikai elemeket kombinatív, taktikai, a tanulók csapaton belüli helyük és helyzetük felismerésére.
- Viselkedjenek sportszerűen, és alkalmazzák a jártasság szintjén a játékszabályokat.
- Játsszanak legalább két, eddig tanult labdajátékból, az iskolai lehetőségektől függően alkalmazott lényeges versenyszabályokkal.
- Mindenki legalább egyszer vegyen részt valamilyen alkotó feladatban a végrehajtás minőségétől eltekintve.
- Alkalmazza a szabadban történő feladatoknál a környezettudatos magatartást.
- Legyen rutinja a tanulóknak a változó időjárási körülményekhez való alkalmazkodásban: esőben, hűvösben, hóban is mozogjon, tudja, hogy nem baj, ha fázik a mozgás megkezdése előtt.

A 10. évfolyamba lépéshez szükséges minimum:

A sportági alapképzés alapvető fogalmainak ismerete és képi, fogalmi összekötése. A képességefejlesztés két-három eljárásainak megértése. Kialakuló önfegyelem a saját gyengeségek legyőzésében, a gyakorlásban, a versengésben és az edzésben. A sportágakra jellemző alaptechnikák, mozgásstílus megjelenítése még hibákkal, de javuló színvonalon. A rendszeres mozgás, egészséges életmód, versenyzés, sportteljesítmény kategóriáknak megismerése, megértése és saját tapasztalatra épülő megfogalmazása is.

10. évfolyam

Évi óraszám: 111 óra / heti 3 óra

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
1. Rendgyakorlatok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sorakozás különböző alakzatokban. ▪ Figurális menetek, futások. ▪ Fejlődések, szakadozások. ▪ Menetsebesség, lépéshossz változtatása. ▪ Helyben járás, helyben futás. ▪ Átmenet járásból futásba és vissza. 	5 óra

2. Előkészítés, alapozás, prevenció	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A helyes testtartást biztosító gyakorlatok. ▪ Kondicionális alapképességek fejlesztése, erő, állóképesség, koordinációs képesség, teljesítőképesség növelése. ▪ Légző- és relaxációs gyakorlatok. 	10 óra
3. Atlétikai jellegű feladatmegoldó-sok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az atlétika egyes ágainak elsajátításához szükséges gyakorlatok. ▪ Futóiskola, szökdelő-ugróiskola, dobóiskola. <p><i>Futások:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gyorsfutás 60-100 méteren. ▪ Rajtgyakorlatok, álló-, térdelőrajt, rajtversenyek. ▪ Fokozó futás, iramfutás. <p><i>Ugrások:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Távolugrás: nekifutással, guggoló vagy homorító technikával, az elugrás után kifejezett sodródással. ▪ Távolugróversenyek. <p><i>Dobások:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kislabdahajtás: a labda hosszú úton történő gyorsítása. ▪ Dobóversenyek. 	15 óra
4. Torna jellegű feladatmegoldó-sok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A 9. évfolyam anyagának nagyobb hatásfokkal (intenzitás, időtartam, ismétlésszám) történő végrehajtása, a kéziszerke, illetve a szerek fokozottabb és tudatosabb felhasználásával. 	15 óra
5. Szergyakorlatok	<p><i>Talaj:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kézenátfordulás (mindkét oldalra). ▪ Fejenátfordulás. ▪ Repülő gurulóátfordulás. 	10 óra
6. Testnevelési és sportjátékok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Támadásban a védelem széthúzása gyors adogatással, lövőcselekkkel, résekre helyezkedés, kapott labdával betörés, kapura lövés. ▪ Büntetődobás. ▪ Egyszerű lövő- és átadáscselek. ▪ Labdavezetés. ▪ Kapura lövés futásból és felugrásból. ▪ Védekezésben törekvés az együtt mozgásra. 	10 óra
7. Kézilabda		8 óra
8. Kosárlabda	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Átadások: pattintott, egykezes alsó átadás. ▪ Labdavezetés irányváltotatással. ▪ Fektetet dobás futás közben átvett labdával. ▪ Játék osztogatóval és két kosárral. 	8 óra
9. Labdarúgás	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Támadások a támadás súlypontjának változtatásával rövid és hosszú átadásokkal. ▪ Labdavezetés közben irányváltotatás és megállás a védőtől való szabadulás szándékával. ▪ Belsőcsúdrúgás. ▪ Védők váltása kijátszás esetén. 	10 óra
11. Természetben üzhető sportok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az iskola földrajzi helyzetétől függően a téli sporttevékenységek. 	17 óra

12. Önvédelmi és küzdősportok	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Küzdőjátékok párokban és csoportosan. ▪ Küzdőjátékok szerekekkel (bot, medicinlabda stb.). ▪ Versenyek. <i>Birkózás (fiúk):</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Fogások térdelésben, hidalás, kimozdítás fekvésből. ▪ Páros küzdelmek. 	3 óra
Összesen:		óra

Követelmények, a továbbhaladás feltételei

- Az utasítások tudatos, fegyelmezett végrehajtása.
- Fejlődések, szakadozások.
- Menetsebesség, lépéshossz változtatása.
- A nagyobb izomcsoportok önálló erősítése, lazítása, nyújtása.
- Egészségügyi testnevelési ismerete, gyakorlatok.
- Sikerélmény elérése futó-, ugró- és dobószámoknál.
- Két sportjáték szabályos körülmények közti játékkészsége.
- Rendszeres sporttevékenység a szabadban.
- Önvédelmi fogások elsajátítása.
- Értékeljük, hogy egy diák miként kommunikál, szervez, old meg feladatot egyes a tanári szerepkörhöz tartozó szituációkban.
- Legyenek képesek a páros karú indiánszökdelés, a magas térdemelés, a sarokemeléses futás, dzsoggolás hibátlan és változó dinamikájú végrehajtására.
- A grundbirkózás, önvédelem, és cselgáncs tekintetében, minden esetben értékeljük és követeljük meg. Grundbirkózásnál és önvédelemnél a hallgatók aktivitását és „vállalkozói kedvét” értékeljük.
- Tudja, hogy a mozgás után nem hülhet rá az izzadság, törölje le, váltson trikót, vegyen száraz zoknit, dörzsölje magát.

A 11. évfolyamba lépéshez szükséges minimum:

A diák által értelmezett és használt terminológia jelentős bővülése különösen a sportági alapképzés és a képesség-fejlesztés területén. Erősödő önfegyelem a saját gyengeségek legyőzésében, a gyakorlásban, a versengésben és az edzésben. A sportágakra jellemző alapttechnikák, mozgásstílus pontos rögzítése. A rendszeres mozgás, egészséges életmód, versenyzés, sportteljesítmény kategóriáknak elfogadása a műveltségterület alapvető értékeiként.

11.-12. évfolyam

Évi óraszám 11. évfolyamon: 74 óra / heti 2 óra

Évi óraszám 12. évfolyamon: 74 óra / heti 2 óra

A témakörök és tartalmak megegyeznek a 9. és 10. évfolyamon tanulókéval. Ezek a tanulók kéthetente járnak elméleti órákra, ekkor részesülnek testnevelésben, ezért náluk a fő cél és feladat a testmozgástól való eltávolodás megelőzése, a sport és a testmozgás szeretetének növelése, az egészséges életmódra való rávilágítás, a testtartás – esetleges további – romlásának elkerülése, a szinten tartás.

Követelmények:

A tanulók legyenek képesek önállóan bemelegíteni, az ismert gyakorlatokat testi képességeik fejlesztésére, karbantartására felhasználni.

Az adott tornaszereken az előző években tanult gyakorlatelemeket olyan összeállításban bemutatni, amelyeket képességeiknek megfelelően végre tudják hajtani.

Készségszinten birtokolják a választott labdajáték mozgásanyagát, és azok felhasználásával ismerjék fel a számukra legkedvezőbb támadó- és védőtechnikákat azt adott játékhelyzetben.

Rendelkezzenek olyan elméleti tudással, hogy felismerjék: a testkultúra az egyetemes emberi kultúra szerves része; a sport – nézőként is! – a szabadidő kulturált eltöltésének eszköze, és a testnevelés egyben egészségnevelés is.

Épüljön ki bennük a rendszeres fizikai aktivitás igénye olyan mértékben, hogy a felnőttkori életmódjuk nélkülözhetetlen részévé váljon.

Ellenőrzés, értékelés, minősítés

A fizikális és technikai képesség fejlődésének értékelés mellett vegyük figyelembe az osztályzatnál, hogy mennyire épült be a tanulók életfelfogásába, életvitelébe a későbbi életvitelüket jelentős mértékben meghatározó képességek értéke.

A feladatok végrehajtása mellett értékeljük azt is, ha a hallgatók képesek lerajzolni az adott egyszerű feladatot.

Az ellenőrzésnél elsősorban a hozzáállást értékeljük és ne a végrehajtás minőségét.

Értékeljük a tervezés színvonalát, ötletességét, szórakoztató voltát. Ehhez kapcsolódóan törekedjünk minden hallgató játékszervezésbe való bevonására, alkalmanként adjunk egy játék instrukciókat tartalmazó jegyzetet a tanulóknak, mely instrukciók elolvasása után a legrövidebb és leghatékonyabb módon meg kell szervezni az adott játékot.

Tanulóink testi felkészültségéről, ismereteiről, jártasságairól, készségeiről, 1-1 sportágban elsajátított technikai, taktikai tudásáról, mozgáskoordinációjáról, kondíciójáról és teljesítményéről az értékelés és a minősítés révén nyerhetünk reális képet.

Az értékelés alapját adó objektív mérések lehetővé teszik:

- * Tanulók aktuális teljesítményszintjének viszonyítását (kiindulási alap)
- * Tanulók önmagukhoz való viszonyítását (fejlesztési cél)
- * Tanulók teljesítményében bekövetkezett változások nyomon követését (a fejlődés vizsgálata)
- * A tanítás eredményességének vizsgálatát (önellenőrzés)
- * Az osztálytársak, az iskolai évfolyamának eredményeihez, illetve a fővárosi vagy az országos standardhez való viszonyítás (rangsorolás).

Az értékelés módjai:

- * A tanulók folyamatos megfigyelése
- * Az aktivitás folyamatos ellenőrzése
- * Meghatározott témákban és időpontokban végzett ellenőrzések
- * Objektív tesztek és sportági teljesítményértékek mérése

Az értékelés területei:

- * Motoros képességek (gyorsaság, állóképesség, erő, hajlékonyság, egyensúlyozás) és a többi testrészek (törzs, végtagok) teljesítményszintjének mérése.
- * Sportági feladatok, mozgástechnikák mérése
- * Sportági iránymutató teljesítményértékek mérése

- * Tanulói aktivitás, magatartás, viselkedés, cselekedetek értékelése: tanórai és a tanórán kívüli (tömegsport) tevékenység, szabadidősport tevékenység: tanfolyam részvétel, edzés, versenyzés, kerékpár- és kajaktúrák, a katolikus iskolák sportversenyein, baráti sporttalálkozóin való részvétel

Az osztályozás, értékelés anyaga és ideje

- * A motoros képességek és a fizikai állóképesség felmérése évente kétszer – ősszel és tavasszal
- * A sportági feladatok, mozgástechnikák, eredmények felmérése félévenként., vagy az anyagrészek befejeztével. Havonta, kéthavonta a tanulók kapjanak érdemjegyet!
- * Az aktivitást legalább negyedévente értékelni kell osztályzattal!

PÁLYAORIENTÁCIÓ

9. évfolyam

Éves óraszám: 37 óra / heti 1 óra

Pályorientáció, gyakorlati oktatás, szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás

A pályorientáció és a gyakorlati oktatás a 9. évfolyamon folyó oktatás, melynek célja a pályaválasztási döntés megalapozása, a tanuló önállóságának fejlesztése, önbizalmának növelése, érdeklődésének felkeltése, a szakképzéssel és a foglalkoztatási rendszerrel kapcsolatos információk, tapasztalatok átadása.

A pályorientáció összekapcsolja a különböző tantárgyak közös elemeit. Az oktatás tartalma elsősorban a tanulók tapasztalataira épül. A tanulók vagy tanulócsoportok aktuális problémái, igényei, az osztály, az iskola eseményei jelenthetik a kiindulást a képzési cél eléréséhez. A tanulmányi kirándulások, üzemlátogatások, külső szakértők meghívása elősegítik a pályaválasztás folyamatát, és hozzájárulnak a tanulók eredményes iskolai szocializációjához.

A pályorientáció és a gyakorlati oktatás keretében a tanulók megismerik a különböző szakmacsoportok tevékenységformáit és szakmai lehetőségeit.

A pályorientáció és a gyakorlati oktatás integrálva is oktatható.

A szakiskolákban a szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás keretében a különböző szakmacsoportok általános bevezetése, készségek, képességek fejlesztése folyik, tevékenységorientált formában. A szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás célja a tapasztalatszerzés, a megalapozott pályaválasztási döntés megerősítése. Ezt a programban részt vevő tanulók helyzete, motivációs szintje elkerülhetetlenné teszi. A program nem korlátozódik a manuális munkára. A gyakorlati problémákhoz kapcsolódik, amelybe az adott foglalkozási területek igényeihez szervesen illeszkedő műveltségmodulok is integrálódnak. A szakiskolában a gyakorlati oktatást, és a szakmai alapozó gyakorlati oktatást iskolai tanműhelyben (tankertben, tanirodában) kell megszervezni.

A szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás keretében egy szakmacsoport közös ismereteinek nyújtása; készségek, képességek fejlesztése folyik, ahol a tanulók megismerkednek a kiválasztott szakmacsoport jellemző technológiáival, a felhasznált anyagokkal, megismerik a szakmacsoportba tartozó szakképesítéseket, s felkészülnek az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés kiválasztására.

Pályorientáció, gyakorlati oktatás, szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás időkeretei, arányai

A szakiskola tizedik évfolyamán a kötelező tanórai foglalkozások legfeljebb negyven százalékában szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás folyik.

A pályorientáció, a gyakorlati oktatás, és szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás tartalmát, követelményeit a szakképző iskolák helyi tanterveikben határozzák meg az alábbiak együttes figyelembevételével:

- a) az OKJ szakképesítések központi programjai,
- b) a pályorientáció, a gyakorlati oktatás, és a szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás kerettantervi programjai, illetve ezek követelményei.

ROMA KULTÚRA

Bevezetés

Az MKM 32/1997. (XI.) rendelete engedélyezi a kisebbségi oktatást. Ezen oktatás – a magyarországi közoktatás részeként – megvalósítja az iskolai nevelés és az oktatás általános céljait és feladatait, és emellett biztosítja a kisebbség nyelvének tanulását, a kisebbség nyelven való tanulást, a kisebbség történelmének, szellemi és anyagi kultúrájának megismerését, a hagyományőrzést és -teremtést, az önismeret kialakítását, a kisebbségi jogok megismerését és gyakorlását.

A kisebbségi oktatás segíti a nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozót abban, hogy megtalálja, megőrizze és fejlessze identitását, vállalja másságát, elfogadja és másoknak is megmutassa a kisebbség értékeit, erősítse a közösséghez való kötődést.

Célok és feladatok

A roma kultúra oktatás biztosítja a cigány tanulók számára a cigányság *kulturális értékeinek megismerését, a történelméről, irodalmáról, képzőművészetéről, zenei és tánckultúrájáról, valamint hagyományairól* szóló ismeretek oktatását. E programnak nem kötelező eleme a cigány nyelv tanulása, de a szülő igénye alapján biztosítja a cigány nyelv általuk beszélt változatának oktatását. Az oktatás elősegíti a cigány tanulók iskolai sikerességét, illetve mérsékli az esetleges hátrányaikat. Biztosítja a cigányság helyzetéről, jogairól, szervezeteiről és intézményeiről szóló ismeretek oktatását. A pedagógia eszközeivel – asszimilációs elvárások nélkül – segíti a cigányság integrációját.

A roma kultúra (cigány felzárkóztató) oktatásban kötelező a cigány népismeret műveltségi terület oktatása és az iskolai sikerességet elősegítő készségfejlesztés. Ezen kívül a tanulók tudásszintjének, készségeinek, etnokulturális háttérének és lehetőségeink függvényében az alábbiakat tartalmazza:

- a.) a kisebbségi önismeret fejlesztése,
- b.) a szocializációs, kommunikációs fejlesztést,
- c.) a folyamatosan szervezett cigány kulturális tevékenységet.

Fejlesztési követelmények

A Roma kultúra tantárgynak kitüntetett helyet kell elfoglalnia a cigány identitás kibontakoztatásában. Meg kell erősíteni a cigány identitást, ugyanakkor rá kell ébreszteni a kialakuló személyiséget arra, hogy az országnak egyenjogú polgára az ezzel járó jogokkal és kötelezettségekkel; valamint, hogy elfogadja az európaiság, sőt a globális világhoz tartozás követelményeit. A középiskolai tanulmányok végére ki kell alakulnia egy olyan készségnek, amely lehetővé teszi a népismeret tárgyában történő ismeretbővítést, az elsődleges és másodlagos forrásokból történő információszerzést.

Alapkövetelmény a tájékozódási készség az információhordozókból, a nyomtatott és elektronikus sajtóból, valamint a könyvtárakból. Járatosnak kell lenni mind a hagyományos ismerethordozók, mind a kor szellemének megfelelő eszközök használatában. Értetni kell az autentikus cigány népismereti eszközök mibenlétét, használatát éppúgy, mint a számítógépes adathordozók kezelését, felhasználásának módjait.

Elengedhetetlenül fontos, hogy azok a cigány és nem cigány fiatalok, akik a népismereti tárggyal, mint választott, illetve kötelező tantárggyal megismerkednek, felelősséggel viszonyuljanak a kérdéshez, képesek legyenek az okok-okozatok láncolatából kiválasztani a

megbékélés, az egymás megismerése folyamatának megfelelő szempontokat. Az ismerethordozók hálójából képesek legyenek kiválasztani a szükségeseket, azokat megfelelő kifejezőképesség birtokában alkalmazzák, és ezáltal újabb ismeretek szerzésére legyen módjuk. Elengedhetetlen követelmény tehát a szóbeli kifejezőképesség alkalmazása, megerősítése és a szókincs bővítése. Ennek következtében a cigány népismeret szoros kapcsolatban van a magyar nyelv és irodalom, valamint a történelem-állampolgári ismeretek tantárgyakkal. Az ezekben elért sikerek bővíthetik a cigány népismereti ismereteket is.

Ezért szükséges nemcsak az ismeretek, a kötelező tananyag elsajátítása, hanem a történelmi-társadalmi tények összekapcsolása, azok elemzése, a helyes szemléletmód alkalmazása és a folyamatos továbbképzés képességének, szellemiségének kifejlesztése. Ezért fontos, hogy egységben lássák a tanulók a társadalmi, történelmi, kronológiai és település-földrajzi adatokat. Ez a szemléletmód az általános követelmény.

Szükséges taneszközök

- Ligeti György: Cigány népismereti tankönyv
- Audiókazetták
- Videókazetták

9. évfolyam

Évi óraszám: 37 óra / heti 1 óra

Belépő tevékenységformák

A cigányság vándorlásának eddig tanult főbb állomásai, áttekintésük a térképen.

Az olvasott és tanulmányozott irodalmi művek szóbeli megbeszélése.

A cigány közösségek életmódjával kapcsolatos információk megismerése.

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
1. Az őshaza	<ul style="list-style-type: none"> ▪ India történelméről ▪ India művészetéről: irodalom, zene, képzőművészet ▪ India vallása 	7 óra
2. A vándorlás	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A vándorlás okai ▪ A vándorlás nyelvi és tárgyi bizonyítékai ▪ A vándorlás hatásai a cigányságra 	5 óra
3. A cigányok Európában	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Romák Európa kapujában ▪ A romák üldöztetése ▪ A roma holokauszt ▪ A cigányság Magyarországon: munka és megélhetés, hagyományok és szokások ▪ A roma helyzet napjainkban, előítélet és rasszizmus 	8 óra
4. A roma nyelvről	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nyelvi hatások, a népvándorlás hatása ▪ A cigány nyelv szókincséről ▪ Szavak, kifejezések, rövid mondatok elsajátítása 	7 óra
5. Cigány népköltészet	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eredetmondák ▪ Mesék ▪ Köszöntők ▪ Balladák 	7 óra
6. Roma műköltészet	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Choli Daróczi József élete és munkássága 	3 óra
Összesen:		37 óra

Követelmények, a továbbhaladás feltételei:

- A tanulók tudják az őshaza, India történetét. Ismerjék művészetét, felismerjék a művészeti jegyeket különböző alkotásokon.
- Felismerjék a jellegzetes indiai zenét
- Rendelkezzenek ismeretekkel arról, hogy milyen feltevések vannak az őshaza elhagyásának okairól és a vándorlás útvonaláról.
- Értsék a vándorlás okait, s bizonyítani tudják a romák vándorlásának helyszíneit a nyelvi és tárgyi bizonyítékok alapján
- Ismerjék a cigányság üldözését, a romák magyarországi történetét a kezdetektől napjainkig
- Ismerjék lakóhelyük hagyományos mesterségeit és szokásait.
- Ismerjék a cigány nyelvjáráásokat, és bővüljön a szókincsük.
- Felismerjék a roma népköltészeti alkotásokat.
- Ismerjék a lakóhelyük közelében élt neves cigány személyiségeket.

10. évfolyam

Évi óraszám: 37 óra / heti 1 óra

Belépő tevékenységformák

A korábban megismert, a cigányokkal foglalkozó tanulmányok, történelmi források felidézése.

Önálló véleményformálás a cigányság kulturális-társadalmi felemelkedéséről.

Könyvtár és egyéb információhordozók használata a cigánysággal kapcsolatos adatgyűjtésre.

Cigány írók, költők, neves személyiségek életének, műveinek megismerése.

A tanult versek szöveghű felidézése.

Dal- és tánctanulás, ismert cigány népdalok, műdalok, zenei szemelvények felidézése, egyéni és közös éneklése.

A megfigyelt éneklési szokások felidézése.

Egy cigányzenész életének, munkásságának felkutatása, megismerése, bemutatása.

A jellegzetes népszokások ismerete, játékos bemutatása.

A szépirodalmi alkotásokban megismerhető élethelyzetek összehasonlítása a cigányság mai életével.

Cigány témájú képzőművészeti, irodalmi alkotások megismerése.

Kapcsolatteremtés a lakóhely civil szerveződéseivel a cigányság körében.

A cigány kisebbség egyéni és közösségi jogainak megismerése.

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
1. Néprajz:	<ul style="list-style-type: none">▪ A romák szokásai (szülési, keresztelési, esküvői, temetési, ünnepi stb.)▪ Cigányzene és tánc	10 óra
2. Európai roma képzőművészet:	<ul style="list-style-type: none">▪ Európai kitekintés▪ Magyarországi roma képzőművészek alkotásainak elemzése	9 óra
3. Cigány nyelvtan II.	<ul style="list-style-type: none">▪ Cigány (lovári) nyelven íródott művek elemzése▪ Szavak, kifejezések elsajátítása, társalgás	10 óra
4. Magyarországi roma költők, írók	<ul style="list-style-type: none">▪ Choli Daróczi József, Lakatos Menyhért, Bari Károly műveinek elemzése	8 óra

műveinek elemzése		
Összesen:		37 óra

Követelmények, a továbbhaladás feltételei:

- Ismerjék a romák szokásait (szülési, esküvői, keresztelői, temetési, egyéb ünnepi)
- Felismerjék a cigányzenét és táncot
- Legyenek képesek népdalok, műdalok, zenei szemelvények felismerésére. Ismerjék a zene világának jeles cigány képviselőit.
- Tudjanak felidézni egy kiemelkedő cigány irodalmi alkotást a népköltészet világából.
- Tudják elemezni a lovári nyelven íródott, tanult műveket
- Tudjanak rövid párbeszédet elmondani lovári nyelven
- Ismerjék a híres magyar és európai roma művészeket, és alkotásaikat
- Magyarország térképén a különböző cigány népcsoportok területi elhelyezkedésének ismerete.
- Összefüggések megtalálása a cigányság hagyományos foglalkozása és életmódja között.
- Önálló, reális vélemény megfogalmazása a hazai cigány lakosság életéről, lehetőségeiről.
- Ismerje lakóhelye civil szerveződéseit és legalább egy országos szervezetet.
- Ismerje a kisebbségi önkormányzatok szintjeit és jelentőségét.
- Legalább egy kiemelkedő cigány személyiség életének ismerete.

OSZTÁLYFŐNÖKI

Bevezetés

E tantárgyba integráljuk az önismeret, pályaorientáció, tanulás és médiaismeret, valamint egészségnevelés témaköröket.

Századunk betegsége, Camus szavával élve pestise: az elidegenedés. Az embert pusztító félelmet, szorongást, rettegést kizárólag a védettség tudata számolhatja föl. Az az Isten, aki sajátjának tekint, a legközelebb hozzánk másokon keresztül jut el. Az osztályközösségben ezt a védettséget, szeretetet kell megtapasztalni. Az osztályfőnöki órák kiemelt feladata a reális önismeret, önértékelés kialakítása. Aki nem értékeli, becsüli önmagát, aki nem tudja magát hibáival együtt elfogadni, az képtelen lesz a mások felé irányuló elfogadásra, megbocsátásra is. Az osztályfőnöki tantárgy szolgálja a személyiség harmonikus kibontakoztatását, a tanulók az osztályban formálódnak egyre inkább közösségi emberekké.

Örök életünk "törékeny cserépedényben", földi testünkben csírázik. Isten minden értéknek, testünknek is abszolút jövőt ígér. Az iskola mutassa be minden életkor szépségét, de becsületesen szóljon arról is, hogy az élet olyan, mint a kinyíló, és gyorsan elhervadó virág (vö. 103. zsoltár 15. vers). Új, már soha el nem múló életet csak halálunk után kapunk Krisztustól.

Ezzel az igaz és becsületes szemlélettel megóvjuk tanítványainkat a földi élethez való görcsös ragaszkodástól, és attól, hogy az egészség vagy a földi élet védelme, aggodalmas féltése pótvallásként megölje az igaz hitet.

Az egészséges életre nevelés, egészségvédelmet szolgáló tananyag minden osztály tantervében minimum 10 tanítási órát kapott.

Célok és feladatok

A legfontosabb célok:

Valóságalapú és ugyanakkor egészen személyes világnézet és világnézet kialakításának tapintatos segítése.

Az önismeret, önnevelés, a jellemformálás fontosságának bemutatása, segítségnyújtás ebben.

A helyes és eredményes tanulás módszereinek megismertetése.

A helyes önismeretre építő hivatás-keresés támogatása.

Tudatosan vállalt életvitel: munka, pihenés, ünneplés harmóniája.

Emberi kapcsolatteremtések motiválása, másokért való felelősség tudatosítása.

A közösségben reális önismeretre építve keresse helyét. Tanuljon meg engedelmeskedni, alkalmazkodni, ha vezetésre termett, ezt szolgálatnak tekintse, kerülje el a karrierizmus kísértéseit.

Tapasztalja meg és tudatosítsa, hogy közösségnek milyen nélkülözhetetlen szerepe van személyisége formálódásában.

Igazodjék el az emberi kapcsolatokat, közösségek világában. Minél szűkebb egy közösség, annál nagyobb a felelősség, ugyanakkor maradjon nyitott a nagyobb közösségek irányában is (pl. osztály, iskola).

A média szerepének megismerése, értékelése.

A közös imádság, a közös szentmisék, rekollekciók, lelki gyakorlatok által a vallás közösségformáló erejének tudatosítása.

Tudatosan vállalja azokat a közösségeket, amelyekhez tartozik: család, iskola, plébánia. Legyen rálátása a nagyobb közösségekre is: egyház, nemzet.

Alapok a felnőtt életre:

- mit vár el tőlem az Isten,
- a személy fontosabb, mint a dolgok,
- a közösségért áldozatot is kell vállalni,
- legyen kitartó, elkötelezett, hűséges vállalt eszményeihez,
- ismerje a nemzet életét, múltját, értékeit.

Életkori jellemzők a középiskolai években

A 9-10. évfolyamon az osztályfőnök segítse a tanulót a gyermek-én lebontásában és önmaga megtalálásában. A feszülő energiákat, világmegváltó vágyakat nem megölni kell, hanem mederbe kell terelni. A pedagógusok hallatlan felelőssége, hogy a tanulók ezekben az években jóllehet formálisan elutasítják a felnőtteket, a gyakorlatban sok mindent egy életre átvesznek az ő életükből.

A 11-12. évfolyam tanulóin a korai ifjúkor jellemzőit figyelhetjük meg. A serdüléssel megbomlott egyensúly lassan helyreáll. A nagy viták, tisztázások, összegzések korszaka ez. Hallatlanul meghatározóvá válik a kortárscsoport. A kialakuló világképben, világnézetben megrendül a gyermekkori naiv hit. Fontos, hogy e válságos helyzetben az ifjú a vallásban ne pusztán tanrendszert vagy ideológiát lásson, hanem segítséget találjon az Istennel való személyes kapcsolat kiépítéséhez, és helyesen lássa önállóságát, valamint a közösségek jelentőségét életében.

Tantervünkben hangsúlyos feladat a személyes tanár-diák kapcsolat kialakítása. A diákok osztályfőnökeiktől nemcsak tudást, hanem életvitelt is elsajátítanak. Jézus parancsa is erre a személyességre, gazdagságra utal, amikor apostolainak nem pusztán a tanítás parancsát adja, hanem azt, hogy életükkel tegyenek tanúságot az Ő tanításáról és tegyék tanítványává az összes nemzetet.

Nagyon fontos egy-egy tanulócsoport összefogására, a személyes kötődések tudatosítására az "osztályfőnök" és az ő munkájához fontos eszköz az osztályfőnöki óra.

Az osztályfőnökök lelkiismeretbeli kötelessége, hogy az osztályfőnöki óra betölthesse a jellemnevelés és a közösségteremtés szerepét, valamint ezeken felül is tájékozódjon és segítse a rábízott tanulók szellemi és lelki fejlődését.

Az osztályfőnök az első év alatt személyesen is beszélgessen el minden diákjával, s ha valakivel bármilyen gond van (családi, egészségügyi, tanulási, fegyelmi stb.) mindig szánjon időt a személyes beszélgetésre. Az osztályfőnök feladata óriási szakiskolánkban, ami a tanulók szociálisan és mentálisan hátrányos helyzetéből adódik. Ezért nagyon fontos, hogy az osztályfőnök szinte "második szülőjeként" foglalkozzék a tanulókkal. Azok bármikor fordulhassanak hozzá iskolai vagy személyes gondjaikkal.

A családlátogatásokat és a családdal való kapcsolattartást az osztályfőnöki munkában nélkülözhetetlennek tartjuk. Különösen igaz ez a 9. osztályban, amikor az osztályfőnök a gyermekvédelmi felelőssel már a tanév elején végiglátogatja a leendő osztályát.

Szükséges taneszközök

- Osztályfőnöki kézikönyv,
- Televízió és videó
- Hunyadiné Gyulai Zsuzsanna – Pózna Gabriella: Beszéljük meg! Raabe Klett Kiadó, Budapest, 1999.

- Gyurián Edit: Út a felnőtté válás felé, Budapest, 1996.
- Allport, Gordon W.: A személyiség alakulása (Gondolat, Bp. 1985)
- A szeretetről (Vigilia, Bp. 1987)
- Bágyoni Attila: Szenvedélyek rabságában (Medicina Könyvkiadó, Bp. 1982)
- A szeretet dimenziói (Ecclesia, Bp. 1995)
- Mohás Lívია: Mit tudsz önmagadról? (Móra Ferenc Kiadó, Bp. 1975)
- BIBLIA
- Szóltunk arról, hogy az osztályfőnöki óra más, mint a hittanóra. De ne feledjük, hogy a Bibliát nem szabad a hittanóra keretei közé szorítani. A bibliai történetek jellemformáló hatásával semmi nem vetekedhet.
- SZENTEK ÉLETE (4. kiadás, Szent István Társulat, Bp. 1993)
- Vannak olyan igazságok, amelyeket csak a legendák nyelvén lehet megfogalmazni. Ahogy a gyermek életéből nem hiányozhatnak a mesék, a keresztény ember életéből nem hiányozhatnak a legendák.
- Mauriac, Francois: Jézus élete (Harang Lap- és Könyvkiadó Kft., 1990)
- Szabó Attila: Jézus Krisztus élete és tanításai (2. kiadás, Szombathely, 1990)
- Szabó Attila: Létkérdések, emberi kapcsolatok (Olvasókönyv osztályfőnöki órákra) (Palatia Kiadó és Nyomda Bt., Győr, 1994)

9. évfolyam

Évi óraszám: 37 óra / heti 1 óra

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
1. Közösség és személyiség kialakulása	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Új tanévet kezdünk – ismerkedünk! A tanulónak legyen igényük önmaguk és társaik megismerésére. ▪ Iskolai életünk szabályai – Házi rend: balesetvédelmi és tűzrendi szabályok. Az együttélési szabályok elfogadása és betartása. Diákjogaink, az iskolai önkormányzat. ▪ Céljaink, feladataink ebben a tanévben. 	3 óra
2. Felfogások az egészségről	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az új környezetben általánosságban is beszélgetni velük az egészség, az egészségi állapot és a személyes jóllét problematikájával. A tájékozódást követően a tanulónak saját életükre kell e gondolatokat vonatkoztatniuk. ▪ Az egészségi állapot jelenlegi és későbbi alakulása szempontjából kulcsfontosságú elem az életmód. A diákok tekintsék át, hogy milyen különböző életvitel képzeltethető el, milyen tényezők befolyásolhatják, határozhatják meg az életmód alakulását (pl. társadalmi csoporthoz való tartozás, életkor, történelmi háttér). 	4 óra
3. Egészségvédelem	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Személyi higiénia. Az alapvető személyi higiénia követelményeinek megismerése, a megfelelő higiéniai szokások kialakítása és megtartása. ▪ Reggeltől estig- napirendem. Az egészséges életmód megvalósítása 	2 óra
4. Az egyén és a társadalom	<ul style="list-style-type: none"> ▪ “Vigyázat, serdülők!”. Ebben az életkorban már sokat tudnak a diákok arról, hogy a serdülőkor milyen testi, lelki változásokkal jár. Ennek a “köztes” élethelyzetnek a következményeit, sajátosságait tekintsék át a pedagógus segítségével. ▪ Milyen vagyok én? A személyiség megismerése, megismerhetősége, fejlesztése. Az önismeret, az emberismeret szempontjai. Értékelés, önértékelés. ▪ Én és a helyem a közösségben. Egyén és közösség viszonya. A jó osztályközösség. A vezető egyéniségek. Megbízhatóság, 	6 óra

	felelősségtudat.	
5. Ki számít kortársnak?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kapcsolataim. Milyen kapcsolatai vannak a fiúknak és a lányoknak ebben a korban? Ki számít kortársnak? Hogyan befolyásolják egymás véleményét a kortársak (zenei, ízlésben, öltözködésben, véleményben, életmód összetevőiben)? Pozitív és negatív példák a kortársak hatására. A kortárs hatások felismerése és kezelése. ▪ Kedvenc zeneszámom. Egymás érdeklődésének megismerése, egymás elfogadása. ▪ Konfliktusok az osztályban. A konfliktusok megoldásának különböző módzatainak megismerése, erőszakmentes megoldása. 	6 óra
6. Tanulás és munka	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hogyan tanulok? Hogyan tanuljak? Tanulási szokások és eredmények. ▪ Tanulási technikák. A tanulmányi feladatok önálló, igényes elvégzése. Tanulási sikerek és kudarcok. A rendszeres tanulás fontossága. ▪ Az olvasás, önművelés lehetőségei iskolában és iskolán kívül. A tanulás külső, belső feltételeinek megteremtése. 	4 óra
7. Kapcsolatok és a megjelenés	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A külső megjelenés értékmérőként működik. A különböző megjelenések, az öltözködés milyen "üzeneteket" hordoznak. ▪ Kapcsolataim, barátság, szeretet. A kapcsolatteremtés különböző formáinak megismerése. Az interaktív kommunikáció szabályai, toleráns magatartás normái. 	4 óra.
8. Veszélyek-dohányzás, ital, kábítószer	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mi számít drognak – legális és illegális. Veszélyes anyagok. A tényleges ismeretek fényében érdemes áttekinteni a drogok csoportosítását legális és illegális besorolás szerint. Csoportmunka keretében ajánlott feldolgozni a drogokkal való lehetséges "találkozási" formákat, a különböző kontextusokat (saját élmény + haverok elmondása + olvasmányok + filmek). Téves hiedelmek feltárása, megbeszélése, korrekciója helyet kaphat ezen az órán. ▪ A téma feldolgozása: élménykeresés, vagy lelki problémák enyhítése. Feltétlenül szükséges annak a kérdésnek a fölvetése is, hogy milyen kézenfekvő alternatívák lehetnek? ▪ A szenvedélybetegségek és kialakulásuk okainak megismerése. A csábításnak való ellenállás magatartási stratégiák. ▪ Drogambulanciák és segélyhelyek. Társadalmi hatások. Szendvények káros hatásai. ▪ Az AIDS terjedése és a védekezés. 	6 óra

9. Kockázatok és veszélyek – a biztonság megőrzése	<ul style="list-style-type: none"> A tanulók kritikusán, elemző módon tekintsek át, mi minden lehet az egészségre veszélye, kockázatos dolog, és mi lehet egészségforrás (ami védi vagy támogatja az egészséget). 	1 óra
10. Változások és az egyensúly	<ul style="list-style-type: none"> Összefoglalás. Tekintsük át mindazokat a témaköröket, amelyekkel a tanév során foglalkoztunk. A megbeszélés középpontjába a tanév kezdéskor érintett problémát tanácsos állítani, azt hogy már nem gyerekek és még nem is felnőttek: állandó változásban vannak. 	1 óra
Összesen:		37 óra

10. évfolyam

Évi óraszám: 37 óra / heti 1 óra

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
1. Elvárások: társadalom, család, kortárs csoport, média	<ul style="list-style-type: none"> Házirend, balesetvédelmi és tűzrendi szabályok Az “egészséges életmódok és s serdülés” gondolatmenet folytatásaként azzal foglalkozunk, hogy milyen elvárásoknak kell megfelelniük a mai 16-17 éves kamaszoknak, és vajon eleget tudnak-e tenni ezeknek. A társadalom és a család elvárásaival gyakran nincsenek összhangban a kortárs csoport által közvetített kívánalmak. A média által – sokszor igen erőszakosan sugallt – elvárások. Az összes irányába ható elvárásnak próbál megfelelni. Ez gyakorlatilag nem is lehetséges, ezért számos konfliktus keletkezhet. A gyerekeket ért hatásokat megfelelő módon tudják értelmezni és értékelni. Hírlapok, újságok, sajtótörténet. Elektronikus média, az Internet. 	4 óra
2. A család hatása az életmódra	<ul style="list-style-type: none"> A család az elsődleges szocializáció helyszíne, egyénenként eltérő, de ebben a korban gyengülő hatást gyakorol a serdülőkorú gyerekekre. A jól, demokratikus elvek alapján működő, kiszámítható elvárásokat közvetítő család hatása erősebb, de jó, ha a szülők, nagyszülők is figyelembe veszik a kortárs csoport és a média hatását. Bizonyos életmódminták elutasítása, vagy vállalása milyen mértékben saját átélt választásuk, illetőleg tiltakozás a család által kínált minták ellen. 	4 óra
3. Kortársak hatása az életmódra	<ul style="list-style-type: none"> A kortársak hatásának felértékelődése ezen életkorban még tovább fokozódik. A közös- jellemzően közösségi – élmények, a hasonló kulturális és fogyasztási szokások a média által “sulykolt” ideálok erősítik ezt a hatást. Étkezési szokások (gyors étkezdék mint a társasági élet központja) A kortárs csoportok befolyása az egyes gyerekek alkoholhoz, dohányzáshoz, illetve drogokhoz kapcsolódó viszonyához. Az alkohol mint a társadalmilag elismert egyik tudatállapotot befolyásoló szer. A kortárs csoportok nyomása befolyása a kamasz korban. 	6 óra
4. Mit üzen a média	<ul style="list-style-type: none"> A média viselkedésre gyakorolt hatása. Bizonyos elemi befolyásolási technikákkal ismerkedjenek meg a diákok. A befolyásolás demonstratív példája Thomas Mann: Mario és a varázsló című munkája. A kiszolgál-tatottságuk mérséklődik, ha tudatára ébrednek annak, hogy milyen mechanizmusok révén hat, érvényesül a befolyásoló hatás. 	6 óra
5. Társadalmi	<ul style="list-style-type: none"> Milyen társadalmi elvárások fogalmazódnak meg a diákok 	6 óra

elvárások	<p>szerint a mindennapokban? Honnan tudjuk, hogy milyen elvárások fogalmazódnak meg velünk szemben? A kommunikáció, a kommunikáció többszínűségére, a lehetséges félreértések, a szó és a gesztusok egymáshoz való viszonya. Jóllehet, a kamaszok látszólag minden kérdésre tudják a választ, de valójában nagy belső bizonytalanságokat élnek át. Állandóan ott van, természetesen rejtett formában a kérdés: “Kire hallgassak, ki segít eligazodni, kitől kérhetek segítséget?”</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Devianciák. A társadalmi elvárások megjelenése. Az értékek és a normák megfogalmazódása. A hagyományok és a törvények. Mit lehet és mit nem a mai magyar társadalom normái és törvényei szerint? Fontos kérdés, hogy az aktuális osztályközösség mit tekint deviánsnak, kit tekint normasértőnek. 	
6. Kölcsönhatások	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A deviancia, a normasértés mennyiben tekinthető egyéni “teljesítménynek”, illetőleg a társas interakciók “termékének”. 	2 óra
7. Meg akarok felelni	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az önértékelés és a társadalmi (csoportbeli) presztízs összefüggéseit vizsgálják a diákok a pedagógus segítségével. A felelősség és a döntés problematikája. A párkapcsolatok (szexualitás) és az illegális drogok. 	4 óra
8. Szerelem, házasság, gyermek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mi a szex? Szerelem feltétel nélkül? ▪ A szeretet megbecsülése. ▪ Az AIDS. Az élet játékszabályai. 	4 óra
9. Évi munkánk értékelése	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Iskola eseményei ▪ Egyéni problémák és fejlődések 	1 óra
Összesen:		37 óra

11. évfolyam

Évi óraszám: 37 óra / heti 1 óra

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
1. A társadalmi együttélés szabályai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Házi rend, balesetvédelmi és tűzrendi szabályok ▪ A társadalmi együttélés szabályai ▪ Írott (Biblia, BTK) és íratlan (erkölcsi) szabályok 	2 óra
2. A társadalmi normaalkotás folyamata	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Norma, szabály, szokás. A szokások kialakításában nagy szerepük van az egyes embereknek és kisebb közösségeiknek. Az erkölcsi, a társadalmi és a jogi normák közötti különbségek. Az egyes emberek és közösségeik – a kulturális, földrajzi, gazdasági és vallási környezettől erősen befolyásolt – nézetei, megfogalmazott elvárásai, mint erkölcsi norma. Táplálkozási szokások a társadalmi (vallási) norma rangjára való emelkedése (az iszlám és a zsidó vallás uralta területeken például az alkohol vagy a sertéshús fogyasztásának tilalma). 	10 óra
3. Eltérés a szokásostól	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Táplálkozás. Táplálkozási szokások, amelyek a szokásostól eltérnek. (pl. hús-, tejfehérje-, Gabonaszármazék-, gyümölcs-cukor-mentes táplálkozás) Az aktuális divatirányzatok, kiélezett élethelyzetek, továbbá akár filmek is befolyásolhatják a táplálkozási szokásokat. ▪ Párkapcsolati minták. Párkapcsolatok, amelyek meg-felelnek az általános elvárásnak. Összefüggés a kulturális, erkölcsi és vallási környezet és a közvetített minták között. Párok házasság nélküli tartós együttélése. Milyen lényeges különbségek fedezhetők fel a házasság és a tartós együttélés között? ▪ A szexualitás mindennapjai. A párkapcsolat alapja – jó esetben – 	10 óra

	<p>a tartós érzelmi kapcsolat. Az ezen az alapon kialakult harmonikus szexuális kapcsolat megalapozhatja az életre szóló monogám házasságot, amelyekben a születendő gyermekek biztos családi háttér mellett növekedhetnek. A szokatlan szexuális szokások (homoszexualitás, gyakori párváltás stb.) általában a társadalom elítélését vonják maguk után. Magánügyek vagy éppen ellenkezőleg, a közösségre tartoznak? Előítéletek a szexuális szokások megítélésében.</p>	
4. Eltérés a normáktól, devianciák	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Alkohol és drog. Az emberiség ősidők óta használ olyan szereket, amelyek alkalmasak arra, hogy időlegesen megváltozott tudatállapotot idézzenek elő. Ezeket a szereket elsősorban fájdalomcsillapításra használták. Európában elsősorban az alkohol fogyasztásával érték el az emberek a megváltozott tudatállapotot (alkoholos kultúrájú országok). Legális és illegális szerek. Az alkohol és a dohány a világ legtöbb országában legális szer (kivéve az iszlám országokat az alkohol szempontjából). A kábítószer a világ országaiban általában tiltottak. A drogok fogyasztásának következményei. Az egészséget károsító hatások, a jogi következmények. A függőség következményei. Esetleges rövid távú előnyök – ha vannak ilyenek – a hosszabb távú kedvezőtlen következmények. ▪ Veszély és veszélyes. Az érzelmi, szellemi és testi biztonság megőrzése az egészséges kiegyensúlyozott élet fontos összetevője. Milyen szerepe lehet a csoportnyomásnak a rizikó vállalásában? Mi a szerepe az önismeretnek, a felelősségérzetnek? Mi szükséges ahhoz, hogy a helyes döntést hozzuk meg? Eredményesebb a baj megelőzése, amit egy mondatban úgy fogalmazhatunk meg: “Maradj a napos oldalon!” ▪ Deviáns karrier. Egy korábban már érintett témához visszatérve: a személyiség részét képező, belsővé váló minősítés jelentőségével foglalkozunk a “deviáns karrier” szempontjából. A téma feldolgozását segítheti, ha valamilyen szépirodalmi alkotáson vagy filmen keresztül követhetik, érthetik meg a diákok, hogy a minősítés, a csoportban sorolás egy idő után önálló életet kezd élni, öntudatlanul is elvárásokat igazolunk. A pedagógus munkáját segíti, ha megismerkedik az “önbeteljesítő jóslat – Pygmalion effektus” hatásmechanizmusával. A diákok saját élményszerzését nagyban segítheti, ha a témakör feldolgozása során szerep-, szituációs játékokat veszünk igénybe. Fontos annak az összefüggésnek az átlátása, melynek révén élő kapcsolat teremtődik a mindennapok és a távolabbi jövő várható vagy elkerülhetetlennek látszó eseményei között. 	10 óra
5. Önismeret, szerelem, szexualitás, családi élet	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Önismeret, önkritika, felelősségtudat. ▪ Mi a szerelem? ▪ Szexualitás normái ▪ Harmonikus családi élet ▪ Milyen családot szeretnék? 	3 óra
6. Helyem a világban	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Életem 10 év múlva 	2 óra
Összesen:		37 óra

12-13. évfolyam

Évi óraszám: 16 óra / heti 1 óra*

*A tanév május első hetében ér véget.

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
1. Önvizsgálat, önmagunk keresése, a felnőtté válás	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Házi rend, balesetvédelmi és tűzrendi szabályok ▪ A felnőtté válás folyamata a döntések tükrében. A saját döntést, amely alapvetően befolyásolja jövőbeni életüket, egészségüket. A döntés során nemcsak önmagukról kell reális képpel rendelkezniük, hanem azzal is tisztában kell lenniük, hogy a környezetük milyen képet alakított ki róluk: önvizsgálat, önkritika, identitás. 	4 óra
2. A serdülőkor döntései, devianciái	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Döntések meghozatala. ▪ Döntések életmódban: kapcsolatok. Döntéseink jelentős része összefüggésben van életmódunkkal, ezen belül is kapcsolatainkkal. ▪ Döntések életmódban: táplálkozás, mozgás, személyes higiénia. ▪ Döntések hatása: rövid távon – hosszú távon. A tanulók áttekintik, hogy az egyes döntések milyen távon “fejtik ki” hatásukat. A közép és hosszú távú következmények. ▪ Devianciák: <ul style="list-style-type: none"> – dohányzás – alkohol – kábítószer – AIDS 	4 óra
3. Egészséges életmódok, az életminőség és az egészséges ember	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Egészséges életmódok társadalmi csoportonként az életpálya függvényében. Az életminőség összetevői, (munka, család, jövedelem, szabadidő, szórakozás stb.). Reális és teljesíthetetlen vágyak. A testi egészség. A lelki egészség. A szellemi egészség. 	3 óra
4. Szerelem, szexualitás, családi élet	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mi a szerelem? ▪ Szexualitás szerelemben, házasságban ▪ Készülés a családi életre ▪ Milyen családot szeretnék? 	3 óra
5. Helyem a világban	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Helyem a világban – helyem a jövőben. Lehet-e elégedett, “boldog” az az ember, aki a határai ellenében kíván érvényesülni? ▪ Reális jövőkép kialakítása ▪ Önismeret és szakmai tudás 	2 óra
Összesen:		16 óra

Ellenőrzési, értékelési alapelvek

Mint minden értékes nevelői munkához, az osztályfőnökihez is alapvetően hozzátartozik az ellenőrzés és az értékelés. Természetesen itt ezek sajátos jelleggel rendelkeznek: érdemjegyben, osztályzatban nem fejezhetők ki.

Az osztályfőnöknek úgy kell ellenőrzési munkáját végeznie, hogy a tanulók megérezzék, hogy ez felelős szeretetből fakad, tehát értük és nem ellenük történik.

Az értékelésnek pedig nagyon sokrétűnek kell lennie.

Az osztályfőnök ellenőrzési és értékelési munkájába kapcsolja be osztályát is. Ez a leghatékonyabb eszköz arra, hogy a tanulóknál kialakuljon a kollektív felelősség. Az osztályfőnök tanítsa és gyakorolja is azt az evangéliumi elvet, hogy bárkinek a hibáját először négy szemközt vele közöljük, s a közösségnek csak azt, ami arra is tartozik.

Természetes, hogy az osztályfőnöknek is elemi igénye a sikerélmény, de soha ne feledje, hogy az ő munkája a vetés. A termésből talán valamit megsejtenek, de valójában egyetlen valaki hivatott a termés begyűjtésére, s ez nem más mint az Aratás Ura.

HITTAN

Bevezetés

"Az ember értelme nagyobb, mint a világegyetem, épp ezért Isten annak egyetlen méltó tárgya." (Keresztes Szent János). Isten képségünk egyik összetevője az értelem, amellyel Istent a teremtett világból egyértelműen, biztosan felismerhetjük.

A hittan tantárgy segíti a tanulókat abban, hogy a természetben és az emberi életben nap, mint nap találkozhatnak a Teremtővel.

A tanulók átélhetik annak örömét, hogy Isten nevünkön szólít, megszerethetik az élő Isten élő üzenetét: a Bibliát. Felfigyelhetnek arra, hogy Isten, mint aranszálat, az üdvösségtörténetet beleszötte az emberi történelembe. Felfedezhetik a Szentlélek működését az Egyház életében és személyes életükben.

A hittan életre szólóan alapozhatja meg azt, hogy a hit ésszerű hódolat legyen Isten előtt.

A hittan helyi tantervet a Catechesi Tradendae (Budapest, 1980. Szent István Társulat) és az Országos Hitoktatási Bizottság által kiadott kerettanterv irányelvei alapján igyekeztünk felépíteni és életre váltani, amely követendő célként jelöli meg a következőket:

"A tanításnak kerek egésznek kell lennie... minden komolyságával és éltető erejével" (CT 30). "Az anyag épsége iránti igény nem zárja ki a különböző részek egyensúlyban tartását, megfelelő elrendezését és rangsorolását." - De "más nyelvet igényel a tanítás továbbadása az egyik embercsoport esetében, mint a másiknál" (CT 31).

Az ismeretanyag kiválasztásánál figyelemmel voltunk a Nemzeti Alaptanterv célkitűzéseire és a katolikus iskolák kerettantervében szereplő más tantárgyblokkok anyagmegjelölésére is, hogy a vallásismeretek kellő tapasztalati anyagot kapjanak, és az elért készség szintekre támaszkodhassanak a feldolgozás és az alkalmazás során.

A tantárgyblokk cél- és követelményrendszerét természetesen a katolikus iskolatípus is meghatározza, amelyben a hitoktatás a tantárgyi rendszer szerves része kötelező óraszámmal: évi 74 órában, heti 2 órás bontásban (fakultatív órakeret). Az elért eredményeket érdemjeggyel minősítik, amelyet a tanulók bizonyítványában is feltüntetnek.

Célok és feladatok

A szakiskola hittan tantárgyban egyház- és vallástörténeti anyagokat, etikai ismereteket és örök emberi értékeket találunk. Minden tanításunk alapja a Szentírásban gyökerezik. A Biblia Isten igéje, és az egyház által értelmezett isteni kinyilatkoztatás hitünk és életünk alapja. Szent Pál szavai szerint „minden írás, amit Isten sugalmazott, jól használható a tanításra, az érvelésre, a feddésre, az igaz életre való nevelésre, hogy az Isten embere tökéletes legyen, és minden jóra hajoljon.”

Az ismeretanyag átadása koncentrikus rendszerben történik, mivel nem minden esetben építhetünk a korábban tanultakra, így a hiányzó részt pótoljuk, a meglévőt kiegészítjük.

A tantárgy az anyag átadásán túl segít a mindenkor helyes keresztény magatartásformák, elvek megismerésében, elsajátításában, a mindennapok problémáira megoldást, eligazítást ad Krisztus példáján keresztül.

Jézus parancsát követve „...- Menjetek, tegyétek tanítványommá mind a népeket! Tanítsátok meg őket mindannak megtartására, amit parancsoltam nektek...”(Mt 28,19-20)

A tantárgy célja növendékeink személyiségének keresztény szellemiségűvé formálása, hogy az intézményünkben kikerülve felelősségteljesek és elkötelezettek legyenek Isten szolgálatára és embertársaik segítségére.

Cél továbbá a teljes, keresztény, családcentrikus ember kiformalása, test és lélek harmóniája, a krisztusi ember helyének, céljának megtalálása a társadalomban. A hit és az élet összhangja.

A tanuló tudja, hogy felelős önmaga és társai testi és lelki épségéért, cselekedetük, kimondott szavuk, gondolatuk által, tudja, hogy az élet érték, teste a Szentlélek temploma (1Kor 19)

Tanuljanak meg szelektálni a rájuk áradó, vagy őket érintő információk, dolgok és cselekedetek között, az igazi Krisztusi értéket választva, figyelmüket az örök valóságra irányítva.

Lássák be, hogy Krisztus a tökéletes ember és példakép, lénye fölötté áll az időnek. Jézus Krisztus ugyanaz tegnap, ma, és mindörökké (Zsid 13,8), hiszen olyan értékeket képvisel, melyek örök érvényűek. Igazság, szeretet, hit, remény, testi-lelki tisztaság, megbocsátás, türelem, stb...

Tudatosuljon bennük, hogy feladatuk van a közösségben, a társadalomban, meghívást kaptak fentről, és saját társaik üdvösségén kell munkálkodniuk, Isten Országának építésén kell fáradozniuk. „Ti elsősorban Isten Országát és annak igazságát keressétek, hogy elmondhassátok magatokról: élek, de már nem én, hanem Krisztus él bennem” (Mt 6,33)?

Fejlesztési követelmények

Ismerje meg a tanuló az Úr Jézus tanítása alapján a *megváltás és az istengyermeki élet* fogalmának egyes elemeit: kegyelem, üdvösség, bűn, áldozat, jóvátétel...; továbbá a szentgyónáshoz és szentáldozáshoz szükséges ismereteket: erkölcsi törvény, lelkiismeret, szándékosság, a bűnök különböző fajtái, bűnbánat, erősfogadás, szentgyónás, feloldozás, a bűnbánat öröme, elégtétel... áldozás, kegyelem állapota, oltáriszentség, Jézus jelenléte, Jézus áldozata, hálaadás, Jézussal való együttlétünk öröme... Ismerje fel Jézusban Isten üdvözítő szeretetét.

Cél a Krisztus központú gondolkodás, a rendszeres *szentségi élet kialakítása*, a hálaadás, az eukarisztikus és a bűnbánó lelkület megalapozása. Élje át a tanuló az Úr Jézussal való közösségünk örömét. Felkészülés a szentgyónásra, a lelkiismeret vizsgálás gyakorlata, az áldozás módja, imádság szentáldozás után... Eközben a tanulót hozzá kell segíteni ahhoz a felismeréshez, hogy a Krisztust követő ember válasza Isten szeretetére nem más, mint a Jézus Krisztus tanítása szerinti élet, melynek táplálója a Jézussal való találkozás az Eukarisztiában.

Tárgyi tudásának építése közben lelki fejlődését is segítenünk kell, hogy felkészülten várja a Jézussal való személyes találkozást a szentáldozásban. Törekednünk kell arra, hogy értse és érezze az ima fontosságát. Segítenünk kell abban őket, hogy tudatosan válaszoljanak Jézus szeretetére, törekedjenek a jóra.

Jézus életének eseményei: születése, tanítása, szenvedése, halála és feltámadása. A Szentlélek eljövetele. Jézus példabeszédei és csodái, tanítása a Mennyei Atyáról, a Teremtőről, az emberről, a bűnről, Isten irgalmasságáról és az örök életről.

A keresztény élet alapvető gyakorlatainak meggyökereztetése: imádság, templomba járás, áldozatvállalás, kötelességteljesítés, jócselekedetek, részvétel az egyházi év ünnepein.

Fontos központi cél, hogy a tanulók életük példajaként tekintsenek Jézusra, aki megváltotta életünket a haláltól, cselekedeteiket az Ő tanításához igazítsák. Gyümölcsöző és személyes kapcsolatuk legyen vele. Élő tagjai legyenek az Egyháznak, gyakran járuljanak szentségeihez.

Ismerje meg a tanuló az *alapvető keresztény erkölcsi fogalmakat*, a krisztusi élet törvényeit. Megtanítjuk őket, hogyan kell értelmezniük az Úr Jézus csodáit, példabeszédeit, hogy miként váltsák életre Jézus tanítását. A keresztény élethivatás: meghívás Jézus

Krisztus követésére. Az ember küldetése a világban és az Egyházban. (Házasság-család, papság-szerzetesség.)

Alapvető erkölcsi fogalmak: törvény, lelkiismeret, felelősség, bűn, önismeret, önnevelés. Az igazi boldogság feltétele a keresztény igényesség Jézus követésében, Isten és az Egyház parancsainak megtartásában. (Főparancs, tízparancs, az Egyház öt parancsa – áldozatvállalás, a szenvedés és a kereszt értelme – A nyolc boldogság, jócselekedetek, erények – fiúk és lányok helyes kapcsolata, a *keresztény családmódel*, az önzetlenség, az anyagiság és az élethajhászás veszélyei) Kialakuló hívő világnézetükben válják tudatossá, hogy az *Egyház tanításában hűségesen őrz*i és *adja tovább* az apostolok tanítását, a Jézustól kapott kinyilatkoztatást.

Élete legyen személyes válasz Isten üdvözítő szeretetére. Legyen meggyőződése, hogy minden igazi örömmel és *boldogságnak alapja Isten törvényeinek megtartása*, az Isten által számára kijelölt élethivatás elfogadása. Tudatosan vállalja a keresztény élet áldozatait, hogy élete végéig Krisztus követője maradjon, az Egyház közösségében. Készüljön fel a keresztény családi életre és a társadalom életében való részvételre. Legyenek vonzó példák a keresztény életre. Tudatosan keressék a nekik megfelelő keresztény katolikus közösségeket. Szívesen vegyenek részt lelki programokon.

A bérnálásra való felkészülés: tudatosan építse hívő világnézetét, alakítsa életét Jézus tanítása szerint, és találja meg helyét és feladatát az egyházban, saját egyházközösségében.

Szükséges taneszközök

- Tanulói segédletek: tankönyv, füzet, Szentírás, Hozsanna énekeskönyv.
- Tanári segédletek: térképek, A katolikus egyház katekizmusa, Biblia, vallásos irodalom és folyóiratok, videó filmek, CD-ROM-ok

9. évfolyam

Találkozás Jézussal a bűnbocsánatban és az Eukarisztiában

Évi óraszám: 74 óra / heti 2 óra

Belépő tevékenységformák

Tudja a tanuló az Úr Jézus tanítása alapján a *megváltás és az istengyermeki élet* fogalmának egyes elemeit: kegyelem, üdvösség, bűn, áldozat, jóvátétel...; továbbá a szentgyónáshoz és szentáldozáshoz szükséges ismereteket: erkölcsi törvény, lelkiismeret, szándékosság, a bűnök különböző fajtái, bűnbánat, erősfogadás, szentgyónás, feloldozás, a bűnbánat öröme, elégtétel... áldozás, kegyelem állapota, oltáriszentség, Jézus jelenléte, Jézus áldozata, hálaadás, Jézussal való együttlétünk öröme... Ismerje fel Jézusban Isten üdvözítő szeretetét.

Felkészülés a szentgyónásra, a lelkiismeret vizsgálás gyakorlata, az áldozás módja, imádság szentáldozás után...

Törekednünk kell arra, hogy értse és érezze az ima fontosságát. Segítenünk kell abban őket, hogy tudatosan válaszoljanak Jézus szeretetére, törekedjenek a jóra.

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
1. Hitünk alapjai és az üdvtörténet ószövetségi bevezetője	<ul style="list-style-type: none">▪ Katolikus keresztény vagy▪ Isten atyai szeretettel gondoskodik rólunk▪ Imádsággal tartunk kapcsolatot Istennel▪ Milyen az Isten?▪ A boldog és boldogtalan angyalok▪ Isten az embert saját hasonlatosságára teremtette	20 óra

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Isten boldoggá akarja tenni az embert a földön és a mennyben ▪ Az ember boldogságát a bűn rontja meg ▪ Isten megváltót ígért a bűnös emberiségnek ▪ Káin és Ábel áldozatot mutattak be Istennek ▪ A vízözön ▪ Isten elkezdte a helyes vallásosságra való nevelést ▪ Isten szövetséget köt Izrael népével ▪ Izrael országa, Dávid és a próféták 	
2. Az üdvtörténet újszövetségi folytatása	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Isten kiválasztja a Megváltó édesanyját ▪ És az Ige testté lőn ▪ Jézus születése ▪ Napkeleti bölcsek hódolnak Jézusnak ▪ Jézus megkeresztelkedik ▪ Hogyan lehetünk Krisztus-követők? ▪ Jézus az apostolokra bízta tanítását ▪ A kánai menyegző ▪ Jézus törődik a betegekkel ▪ Mi lesz a halál után? ▪ Csak Istennel szép az élet ▪ Ki bocsáthat meg bűnöket? ▪ Jézus az istengyermek élethez isteni kenyeret ad 	12 óra
3. A Tízparancsolat, a böjti fegyelem, a főbűnök	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ismerd meg istent, imádd és szolgálj! ▪ Isten és a szentek nevét becsüld meg! ▪ Az Úr napját szenteld meg! ▪ Atyádat és anyádat tiszteld! ▪ Gyűlöletre Jézus megbocsátó szeretettel válaszolt ▪ Légy szemérmes! ▪ A mennyben gyűjtsünk kincseket! ▪ A keresztény ember mindenkor szavahihető legyen! ▪ A bűnbánati napokat tartsd meg! ▪ A főbűnök 	16 óra
4. Jézus beteljesíti értünk vállalt küldetését	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az irgalmasság gyakran súlyos kötelesség ▪ Zakeus a gyónók mintaképe lehet ▪ A bűnbocsánat szentségéről ▪ Jézus ünnepélyes bevonulása Jeruzsálembe ▪ Az utolsó vacsora, a szentmise mintája ▪ Az oltár a szentmiseáldozat helye, és Jézus vendéglátó asztala ▪ Bizalommal fordulunk a szentségi Jézushoz ▪ A szentmiseáldozat gyógyítja lelkünk bajait ▪ Kinél érzi jól magát Jézus? ▪ Jézus a Getszemáni kertben és a zsidó főtanács előtt ▪ Jézust Pilátus megostoroztatja és halálra ítéli ▪ Jézus bemutatja értünk a keresztáldozatot ▪ Jézus Húsvétvasárnap feltámadt ▪ Jézus Szent Péterre bízta az Egyház vezetését ▪ Jézus a mennybe ment ▪ Pünkösdkor a Szentlélek útjára indította az Egyházat ▪ Megindult az Egyház élete ▪ A működő Egyház ▪ Az apostoli hitvallás 	26 óra
Összesen:		74 óra

Követelmények, a továbbhaladás feltételei:

- Ismerje meg a tanuló az Istennel való szeretetkapcsolat alapvető fogalmát. Nagyon fontos ebben az alapozó évben a hit ébresztése és növelése, amit legjobban a *hitoktató tanúságtevő élete*, Jézusra emlékeztető szeretete szolgálhat.
- Ismerje meg a tanuló a keresztény élet legalapvetőbb tanait, a vallásos élet gyakorlatait: napi imádság, templomba járás, templomi és szentmise alatti viselkedés, alapvető imádságok és parancsolatok ismerete: *Miatyánk, Üdvözlégy, Apostoli hitvallás, Tízparancsolat, Hét szentség, Anyaszentegyház öt parancsolata, Szentháromság dicsőítése, Főparancs*. Ezek az imák és parancsolatok a további években is követelményként jelennek meg!
- Ismerje Jézus életének és tanításának főbb vonásait, tételeit. Le tudja vonni saját életére következtetéseket ezekből.
- Válgon tudatossá benne, hogy ő is Isten gyermekeinek a családjába, az Egyházba tartozik. Legyen személyes kapcsolata Istennel.

A tantervhez illő tankönyv: Bajtai Zsigmond: Jézus, a mi életünk, Kiadja a Pécsi püspökség, Pécs.

10. évfolyam

Az Újszövetségi üdvtörténet kezdete
Évi óraszám: 74 óra / heti 2 óra

Belépő tevékenységformák

Tudja Jézus életének eseményeit: születése, tanítása, szenvedése, halála és feltámadása. A Szentlélek eljövetele. Jézus példabeszédei és csodái, tanítása a Mennyei Atyáról, a Teremtőről, az emberről, a bűnről, Isten irgalmasságáról és az örök életről.

A keresztény élet alapvető gyakorlatainak meggyökereztetése: imádság, templomba járás, áldozatvállalás, kötelelességteljesítés, jócselekedetek, részvétel az egyházi év ünnepein.

Fontos központi cél, hogy a tanulók életük példájaként tekintsenek Jézusra, aki megváltotta életünket a haláltól, cselekedeteiket az Ő tanításához igazítsák. Gyümölcsöző és személyes kapcsolatuk legyen vele. Élő tagjai legyenek az Egyháznak, gyakran járuljanak szentségeihez.

Témakörök	Tartalmak	Óra- szám
1.	<ul style="list-style-type: none">▪ A Fiúisten érettünk emberré lett▪ A gyermek Jézusban még rejtőzött az istenség▪ Keresztelő Szent János előkészíti Jézus működését▪ Jézus tanítványokat gyűjt és megalapítja Isten országát▪ Jézus a betegek csodálatos orvosa▪ A lelki vakság a testi vakságnál is nagyobb baj▪ Jézus nem elítélni jött a bűnösöket, hanem megmenteni	10 óra
2.	<ul style="list-style-type: none">▪ Jézus az ígért Megváltó▪ Az apostolok Jézus küldöttei, rájuk építi Egyházát▪ Milyen az élet az Isten országában?▪ Isten országa nem terület, hanem krisztusi lelkület▪ Jézus az Egyházra bízta Isten országának terjesztését▪ Hogyan valósul meg bennünk az Isten országa	11 óra
3.	<ul style="list-style-type: none">▪ Aki befogadja Isten ígését, „új emberre” válik▪ A kegyelem az isteni élet részesévé tesz	12 óra

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A kegyelmi élet lelki tápláléka Jézus teste ▪ Jézus az Istennel való imádságos kapcsolatra tanít ▪ Isten országában az irgalmas szeretet uralkodik ▪ Mindenben győzzön a szeretet 	
4.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A föld csak ideiglenes hazánk, végleges otthonunk a mennyben van ▪ Isten elszámoltat képességeinkről és lehetőségeinkről ▪ Erőtéljes és szokatlan kifejezések a Szentírásban ▪ Jézus bizonyoságot tesz istenségéről ▪ Jézus ellenségei nem hiúsíthatják meg üdvözítő tervét 	12 óra
5.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jézus elindul a szenvedés útján ▪ Az utolsó vacsora ▪ Vért izzadva, de elvállalta a szenvedés áldozatát értünk ▪ Jézus Pilátus hatalmában ▪ Jézus bemutatta értünk a keresztáldozatot 	17 óra
6.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A szent asszonyok Jézus dicsőséges sírjánál ▪ Jézus többször is megjelenik az apostoloknak ▪ Jézus befejezvéen művét „ott ül az Atya jobbján” ▪ A Szentlélek betölti és élteti Jézus Egyházát 	12 óra
Összesen		74 óra

Követelmények, a továbbhaladás feltételei

- Ismerje a tanuló Jézus életének, tanításának és a megváltás főbb mozzanatait, különös tekintettel az Eukarisztia, a bűnbánat és a bűnbocsánattal kapcsolatos vonatkozásokra
- Ismerje fel Jézus csodáiban isteni erejét és irántunk való szeretetét és az őszinte jóra törekvéssel viszonyozza
- Természetes követelmény a rendszeres imádság, a megbízható kötelességteljesítés, az örömteli szentmisére járás és áldozatvállalás, figyelmesség és jócselekedetek, részvétel az egyházi év ünnepein
- Továbbiakban is követelmény az alapvető imádságok és parancsolatok ismerete: Miatyánk, Üdvözlégy, Apostoli hitvallás, Tízparancsolat, Hét szentség, Anyaszentegyház öt parancsolata, Szentháromság dicsőítése, Főparancs. Ezek az imák és parancsolatok a további években is követelményként jelennek meg!

A tantervhez illő tankönyv: **Bajtai Zsigmond: Jézus evangéliuma**, Kiadja a Pécsi püspökség, Pécs.

11. évfolyam

Biblikus erkölcsstan 1.

Évi óraszám: 37 óra / kétheti 2 óra

Az erkölcsstan tananyag feldolgozása a 12. évfolyamon folytatódik.

Belépő tevékenységformák a 11. és 12. évfolyamon:

Tudja a tanuló az *alapvető keresztény erkölcsi fogalmakat*, a krisztusi élet törvényeit. A keresztény élethivatás: meghívás Jézus Krisztus követésére.

Tudja az alapvető erkölcsi fogalmakat: törvény, lelkiismeret, felelősség, bűn, önismeret, önnevelés.

Kialakuló hívő világnézetükben válják tudatossá, hogy az *Egyház tanításában hűségesen őrzi és adja tovább* az apostolok tanítását, a Jézustól kapott kinyilatkoztatást.

Élete legyen személyes válasz Isten üdvözítő szeretetére. Legyen meggyőződése, hogy minden igazi örömmnek és *boldogságnak alapja Isten törvényeinek megtartása*, az Isten által számára kijelölt élethivatás elfogadása. Tudatosan vállalja a keresztény élet áldozatait, hogy élete végéig Krisztus követője maradjon, az Egyház közösségében. Készüljön fel a keresztény családi életre és a társadalom életében való részvételre. Legyenek vonzó példák a keresztény életre. Tudatosan keressék a nekik megfelelő keresztény katolikus közösségeket. Szívesen vegyenek részt lelki programokon.

A bérmlásra való felkészülés: tudatosan építse hívő világnézetét, alakítsa életét Jézus tanítása szerint, és találja meg helyét és feladatát az egyházban, saját egyházközösségében.

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
1.	<ul style="list-style-type: none">▪ Hogyan éljünk▪ A lelkiismeret▪ A főparancs▪ A tízparancsolat▪ Uradat Istenedet imádd és csak neki szolgálj!▪ Beszélő viszony Istennel▪ A hit, a remény, a szeretet isteni erénye▪ Istennek Szent Anyja▪ Az erények Istenről tanúskodnak, a babona sötétségéről	18 óra
2.	<ul style="list-style-type: none">▪ Atyádat és anyádat tiszteld!▪ Mi tartozik az 5. parancsolathoz?▪ Az emberi méltóság▪ Szeresd felebarátodat, mint magadat!▪ A testi és lelki élet védelme▪ A tiszta élet▪ Földünk és eszünk termékei az isteni gondolkodás eszközei▪ Igazság és becsület	19 óra
Összesen:		37 óra

Követelmények, a továbbtanulás feltételei

- Ismerje az alapvető erkölcsi fogalmakat: törvény, lelkiismeret, felelősség, bűn, önismeret, önnevelés. Legyen helyes önismerete.
- *Tudatosan, lelkiismeretesen élje saját keresztény életét.*
- Készségesen segítsen rászoruló embertársainak.
- Tudatosan keresse a neki megfelelő katolikus közösséget.

- Rendszeresen és felnőtt módon végezzék szentgyónásukat.
- Ismerjék a tízparancsolatot és azt helyesen értelmezzék.
- Továbbiakban is követelmény az alapvető imádságok és parancsolatok ismerete: Miatyánk, Üdvözlégy, Apostoli hitvallás, Tízparancsolat, Hét szentség, Anyaszentegyház öt parancsolata, Szentháromság dicsőítése, Főparancs. Ezek az imák és parancsolatok a további években is követelményként jelennek meg!
- A bérnálásra készülve érjen meg benne a tudatos döntés Jézus követésére. *Saját maga akarjon bérnálkozni* és ne csak azért, mert a többiek is most bérnálkoznak.

A tantervhez illő tankönyv: Bajtai Zsigmond: Tartsd meg a parancsokat! Kiadja a Pécsi püspökség, Pécs.

A 11. és 12. évfolyamokon is ugyanez a tankönyv használatos.

12. évfolyam

Biblikus erkölcsstan 2.

Évi óraszám: 33 óra / kétheti 2 óra

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
3.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az Egyház parancsai ▪ A sarkalatos erények ▪ A jócselekedetek ▪ A bűn azt emberi lélek sebe ▪ A bűn Isten szép terveinek kiforgatása ▪ Krisztus követése 	16 óra
4.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szemben az árral ▪ A szenvedés az üdvösség eszköze lehet ▪ Katolikus akció ▪ Szű az Egyház testén (a szekták) ▪ A szerzetesek ▪ Kegyelmi közösségben könnyebb boldognak lenni ▪ Az egymásért élés boldogsága 	17 óra
Összesen:		33 óra

Ellenőrzés, értékelés, minősítés

Az oktató-nevelő munkának igen fontos feladata tanítványaink munkájának folyamatos, rendszeres *ellenőrzése és értékelése*. Ez többféle módon is történhet: rendszeres szóbeli feleltetéssel, kikérdezéssel, időnként felmérő dolgozatok írásával, máskor tesztlapok kitöltésével, stb. a tanár és a diák szempontjából egyformán nélkülözhetetlen, mert ez segíti a reális önismeretet, a helyes önellenőrzés és önértékelés kialakulását.

Folyamatosan megfigyeljük, hogyan vesznek részt a tanulók a tanítás-tanulási folyamatban, milyen a figyelmük, az érdeklődésük és az aktivitásuk. Ellenőrizzük, hogy megértették-e az anyagot, hogyan vesznek részt a közösségi munkában, hogyan készítik el az esetleges házi feladatot.

A tananyagok ellenőrzése szóbeli összefüggő feleletek vagy írásbeli beszámolók formájában történhet. Az ellenőrzésnek ezen formáit folyamatosan alkalmazzuk.

Az osztályozás a pedagógiai gyakorlat megszokott összetevője, mely a pedagógustól lelkiismeretes mérlegelést kíván. A hittanár komoly probléma elé kerül az értékelésnél. A tanulók *tudását* viszonylag könnyű értékelni, *lelki előrehaladásuk* azonban már semmiképpen nem osztályozható. A katekézis nem lehet csupán tantárgy, amit jól vagy

rosszul meg lehet tanulni, hanem elsősorban *életre váltandó örömhír*, amit kívülről aligha lehet igazságosan megítélni.

A gyakorlat igazolja, hogy a tanulókat különböző csoportokba lehet osztani tudásuk, hozzáállásuk szerint.

Példás:

- * Szorgalmasan tanulja a hittant
- * Tudása pozitívan értékelhető
- * Teljesítménye folyamatosan kiemelkedő
- * Aktívan részt vesz a közösség életében
- * Önként és rendszeresen ministrál, felolvas
- * Szorgalmi feladatokat végez
- * Versenyeken részt vesz
- * Példaként állítható a közösség elé

Jól megfelelt:

- * Szorgalmasan tanulja a hittant
- * Tudása pozitívan értékelhető
- * Teljesítménye jó, de nem kiemelkedő
- * A közösség életében részt vesz

Megfelelt:

- * Képességei alatt teljesít
- * Tudása, teljesítménye ingadozó
- * A közösség életében passzív magatartást tanúsít
- * Önállótlan, irányításra szorul

Nem felelt meg:

- * Hitismeretei nem érik el a korosztályától követelhető szintet
- * Ennek megváltoztatására nem törekszik
- * Vallását nem gyakorolja
- * Azt az iskolai körülmények közt is kényszernek érzi

Az ellenőrzési és értékelési alapelveknél a didaktika nyújtotta lehetőségekkel élünk. Többek között a feladatlapos felmérések különböző formáit használjuk. Értékelésünknel figyelembe vesszük, hogy csak a vallásismeret elsajátítása mérhető és értékelhető. A hitbeli fejlődés foka, mértéke, annak őszintesége a kegyelem kérdése és Isten ítéletére tartozik. Alapszabályunk, hogy értékelésünk mindig nevelőértékű legyen. Érdemjegyekkel büntetni igen veszélyes, a személyiség fejlődése szempontjából nagyon káros, tantárgyunkhoz pedig méltatlan. Az osztályzatok bekerülnek a tanulók bizonyítványába.

SZAKMAI ELŐKÉSZÍTŐ ISMERETEK

9. évfolyam

A tanulók a pályorientáció két évében szakmacsoportokkal ismerkednek meg. A kilencedik osztályban két szakmacsoportba (17. kereskedelem és 18. vendéglátás) nyernek betekintést összevontan, *heti HAT órában*. A tizedik osztályban a két szakmacsoport alapozó ismereteit tanulják *heti nyolc tanórán*.

A kilencedik évfolyamon vázlatosan, leegyszerűsítve, a teljesség igénye nélkül, tizedik évfolyamon az előzőeket részletezve, kibővítve, az ide kapcsolódó témaköröket hiánytalanul, konkrétan.

Alkalmazott taneszközök:

* A szakács és ABC-eladó szakképesítések szakmai tankönyvei felhasználásával készült tanári jegyzetek, ezek: kereskedelmi és gazdasági ismeretek, vendéglátó szakmai ismeretek, élelmiszerismeret, áruismeret, vendéglátó gazdálkodási ismeretek.

* Megfelelő szakmai könyvek, szakmai lapok, folyóiratok, prospektusok, ismertető, ÁNTSZ szabályozásai, gazdasági szabályozásokról szóló dokumentumok, rendelkezések.

* Képek, videofilmek, statisztikai adatok, katalógusok, prospektusok.

A tantárgy oktatása a következő, szakiskolánkban elsajátítható szakképesítések szakmai előkészítő és alapozó programja:

- * Szakács
- * ABC-eladó
- * Bútorasztalos

Célok és feladatok

A *szakmai előkészítő ismeretek* oktatása során, a tanulók szakmacsoport iránti érdeklődésének felkeltése történik, amennyiben ez sikeres, a programban részt vevő tanulók, a következő tanévtől szakmai alapozó oktatásban vesznek részt.

Az előkészítő ismeretek oktatásának alapvető célja a gazdasági-szolgáltatási szakterület általános ismereteinek elsajátítása, a készségek, képességek fejlesztése, valamint olyan ismeretrendszer, tudás és gyakorlati ismeretek kialakítása, amely megalapozza és formálja a gazdasági-szolgáltatási szakterület szakmacsoportjaihoz szükséges szemléletet. Készítse fel a tanulókat az önálló és csoportban történő tevékenységekre és ezen keresztül megfelelő tapasztalatszerzésre. Segítse a megalapozott pályaválasztási döntés megerősítését.

A szakmai előkészítő ismeretek oktatásának célja azoknak a funkcionális készségeknek, képességeknek a fejlesztése, amelyek a szakképzésbe való belépéshez feltétlenül szükségesek. A tanulók elméleti hiányosságainak pótlása ezt a célt szolgálja.

Fejlesztési követelmények

A tantárgy tanulása során a tanulók fejlődjenek a szakmai tantárgyak tanulásához szükséges képességei, így különösen az ismeretelemző értékelő gondolkodás, az önálló ismeretszerzés, az ismeretek alkalmazási képessége.

Fejlessze a szóbeli és írásos szakmai kommunikációs képességeket, a rajzi képességeket. Alakuljon ki, fejlődjön, erősödjön meg a tanulók saját munkájukkal kapcsolatos

igényessége, munkájuk legyen átgondolt, célszerű, eredményes, a szóbeli kommunikációban törekedjenek a nyelv, a szakkifejezések szabatos használatára, munkáikban az igényes külalakra.

Alakuljon ki a tanulóknál az önálló szakmai tanulás, a feladatmegoldás igénye, érezzék meg a tanulási eredmények, sikerek értékét, örömeit.

A tantárgyi tevékenységek során folyamatosan erősödjenek a tanulási és szakmai motiváció, váljon tudatos döntéssé a szakmaválasztás.

A tanulók ismerkedjenek meg a gazdaság és gazdálkodás fogalmával, sajátosságaival, szereplőivel. Ismereteket szerezzenek a gazdasági ágakról, azok feladatairól és tevékenységéről.

A tanévek során konkrét elvárásaink

* A tanulók az általuk választott szakmacsoportot közelebbről megismerjék, szakszerű elnevezésekkel, fogalmakkal tisztában legyenek.

* Ismerjék az élelmiszereket, azok tulajdonságait, élettani hatását, tárolási, kezelési szükségleteiket, eltarthatóságukat.

* Megismerjék a választható szakmákon belül a munkalehetőségeket, jövedelmi viszonyokat, egyéb sajátosságokat.

A szakmai program során arra törekszünk, hogy egyszerű, de a szakmához kapcsolódó feladatokat adjunk. A szakképesítések központi programjai, illetve a szakmai programok útmutatásai alapján készítettük helyi tantervünket, melynek elkészítése során tanulóink sajátosságait, képességeit vettük figyelembe. A munka során arra törekszünk, hogy a programban résztvevő tanulókat az új ismeretek, játékos feladatok motiválják a továbbhaladásra, az egyszerű feladatok megoldása sikerélményhez juttassa őket.

9. évfolyam

Évi óraszám: 144 óra / heti 4 óra

Gyakorlati oktatás

A tananyag két fő fejezetre és e fejezeteken belül témakörökre lett bontva.

I. Vásárlás, eladás

II. Vendéglátás

Belépő tevékenységformák

A tanulók mindkét témakörben felhasználhatják korábbi ismereteiket biológia, illetve kémia tantárgyakból. A tanórákon az áruk bemutatása nem csupán a jellemzőik leírásával, hanem szemléltetéssel is történik. Összetételük alapján eltarthatóságukról, szervezetre gyakorolt hatásukról is szó esik, mely információk a mindennapi életben hasznosak, életvitelüket formálhatják.

I. Vásárlás, eladás

A tantárgy célja:

A tanuló érdeklődésének felkeltése az ABC-eladó szakma iránt.

Az értékesítő helyek típusainak és jellemzőinek berendezésének, felszerelésének megismertetése. A kereskedelmi egységtípusok külső- és belső képének megismerése.

Az áru útjának megismerése. Az árukezelés lépéseinek elsajátítása. A kereskedővel szemben támasztott követelmények megismerése.

Vevőtípusok megismerése, megkülönböztetése. Az egyes típusokkal való megfelelő bánásmód elsajátítása.

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
1. Boltok, áruházak helyiségei és berendezései	Baleset-, munka- és tűzvédelmi oktatás. Kiskereskedelmi egységtípusok felsorolás, jellemzése, berendezési tárgyak, eszközök, helyiségek Boltok, áruházak látogatása, „boltok tervezése” Összefoglalás Számonkérés	25 óra
2. Az áru útjának megismerése	Az áruforgalmi folyamat szereplőinek megismerése Az áru rendelése, készletezése, értékelése és az ezzel összefüggő feladatok Különböző árucsoportok kezelése, elhelyezésének szabályai Összefoglalás Számonkérés	27 óra
3. Az eladás szereplői	Bolti munkakörök, az egyes munkakörökhöz kapcsolódó feladatok Vevőtípusok csoportosítása és jellemzése Az egyes vevő-típusokkal való helyes bánásmód Összefoglalás (ellenőrzés) Számonkérés (feleltetés)	20 óra
	Összesen	72 óra

Fejlesztési feladatok

Felkelteni az érdeklődést a kereskedelmi szakma iránt.

Az értékesítő helyek felépítésének, helyiségeinek, a helyiségek kapcsolati rendszerének megismerése.

A bolt külső képéhez kapcsolódó elemek megismerése, esztétikai érzék fejlesztése.

A bolt belső képéhez kapcsolódó elemek megismerése, az önálló ismeretszerzés, esztétikai érzék, véleményalkotási képesség fejlesztése.

Az értékesítő helyek berendezéseinek és felszereléseinek megismerése, az ismeretek alkalmazási képességének fejlesztése.

Az önálló ismeretszerzés képességének, az ismeretek integrálásának fejlesztése.

Felkelteni az érdeklődést a kereskedelmi munka iránt.

Az emberismeret, empátia, kommunikációs készségek fejlesztése és gyakorlati alkalmazása.

Ajánlott tevékenység

Halgassa meg tanára magyarázatát a baleset-, munka és tűzvédelemről.

Ismerje meg a munkahelyeken alkalmazott jelzéseket, értelmezze jelentésüket. Ismerje meg a tűzoltó készülékek fajtáit, használatát.

A magyarázat közben készítsen feljegyzést.

Projektfeladat: Boltok, áruházak helyiségei és berendezései.

A projektfeladat megoldása megfigyelési szempontok szerint.

Projektfeladat: A bolt külső-belső képe.

A projektfeladat megoldása megfigyelési szempontok szerint:

– Figyelje meg a bolt külső képének legfontosabb elemeit (portál, feliratok, kirakat, színek, nyitvatartási tábla), készítsen feljegyzést!

– Fogalmazza meg véleményét a látottakról!

– Tegyen javaslatot az esetleges változtatásra!

– Tervezze meg egy tanára által meghatározott bolt külső képét!

– Mondjon véleményt a színek alkalmazásáról és összhangjáról, világítási megoldásokról, a bolt nagyságáról és felépítéséről!

– A tanár által kiosztott kártyákat, amelyek tartalmazzák az egyes berendezési tárgyak és eszközök neveit, helyezze a megfelelő helyre a bolt alaprajzán!

– Berendezések és felszerelések működtetésének bemutatása.

– Felszerelések működtetésének gyakoroltatása.

Halgassa meg egy gyakorló szakember előadását az ideális bolt, áruház kialakításáról és a gyakorlatban alkalmazott kapcsolódási rendszerekről.

Projektfeladat: Ki a jó kereskedő?

– Gyűjtsék össze, hogy a meglátogatott boltban milyen munkakörök vannak.

– A boltvezetővel beszélgessenek arról, hogy milyen tulajdonságai vannak a jó kereskedőnek, készítsenek a látogatás során feljegyzést.

Projektfeladat: A vevőtípusok megismerése.

A szaktanár útmutatása alapján párokban szituációs feladatok megoldása.

A párok értékeljék egymás feladatmegoldását.

Elérhető eredmények

A tanuló legyen képes:

– a balesetvédelmi szabályokat betartani a munkahelyek meglátogatása során

– a megfigyelési szempontok alapján bemutatni a boltok helyiségeit, berendezési tárgyait és a helyiségek kapcsolódását

– elkészíteni a kereskedelmi egység alaprajzát

– megállapításait írásban rögzíteni és bemutatni

– egy bolt külső képét rajz formájában vagy számítógéppel megtervezni

– kritikusan értékelni a bolt belső képét

– ismertetni helyiségeit, berendezéseit

– összehasonlítani a hagyományos és az önkiszolgáló értékesítési módon árusító boltok eladótereit

– a megismert berendezéseket és felszereléseket jellemezni

– a megismert berendezéseket és felszereléseket működtetni

– a helyiségek ideális kapcsolatát meghatározni

– alaprajzot készíteni

– bemutatni az egyes bolti munkaköröket

- felsorolni a jó kereskedőre jellemző tulajdonságokat
- felismerni és jellemezni az egyes vevőtípusokat
- bemutatni az egyes vevőtípusokkal való bánásmódot

II. Vendéglátás:

Témakörök	Tartalmak	Óra- szám
1. Az élelmiszerek alkotórészei	Általános alapfogalmak Az élelmiszerek összetevői A víz Alaptápanyagok Védőtápanyagok Járulékos és ballasztanyagok Az emésztés folyamata Az élelmiszerek értékelése	13 óra
2. Mikrobiológiai és tartósítási ismeretek	A mikroorganizmusok általános jellemzése A mikroorganizmusok életfeltételei A mikroorganizmusok hasznos tevékenysége A mikroorganizmusok káros tevékenysége Az élelmiszerek romlásának okai Tartósítási eljárások	6 óra
3. Az élelmiszerek fő csoportjainak jellemzése	A tej és termékei A tojás A hús és a húsipari termékek Halak és halkészítmények Egyéb hidegvérű állatok Gabonafélék és termékeik Természetes édesítőszer Étkezési zsiradékok Zöldségfélék Gyümölcsök Alkaloidtartalmú élvezeti szerek Az ételkészítés segédanyagai Italok	53 óra
Összesen:		72 óra

Mindösszesen:

144 óra

Fejlesztési feladatok

Fogalommegértés, problémamegoldó gondolkodás, ismeretalkalmazási képesség, az összefüggések rendszerezése.

Fejlődjön az ismeretelemző, az alkalmazási, a csoportosítási képességük.

A fontosabb élelmiszerek felismerése.

Alakuljon ki az önálló tanulás és feladatmegoldás igénye.

Problémamegoldó gondolkodás, ismeretalkalmazási képesség fejlesztése, az összefüggések rendszerezése.

Ismeretalkalmazási, csoportosítási, rendszerezési képesség fejlesztése.

A jövőkép kialakítása.

A szakmaválasztás segítése.

Ajánlott tevékenység

Vezetett beszélgetések.
Egyéni és/vagy csoportmunka keretében fogalomalkotások kategóriák kialakítása.
Projektek készítése.
Alapvető élelmiszerek (fűszerek) felismerése.
Egyéni, csoportos gyakorlati feladatok adása.
Otthoni feladat készítése.
Falitáblák készítése.
Tanüzemi tevékenységek.
Vezetett közös beszélgetések osztálykeretben.
Egyéni és/vagy csoportmunka keretében szövegolvasás a szakirodalomból.
Kiselőadások tartása.
Gyűjtőmunka, képek tanulmányozása.
Interjúk készítése.

Elérhető eredmények

A tanuló legyen képes:

- meghatározni, rendszerezni a legfontosabb alapfogalmakat
- példákat felsorolni az egyes alapfogalmakra
- felismerni az egyes alap- és segédanyagok szerepét az ételkészítésben, a cukrászatban
- példákat felsorolni az egyes termékcsoportok ételkészítés és cukrászati felhasználására
- csoportosítani az italokat
- megismerni a cukrászati és ételkészítési termékek segédanyagait
- megismerni a feldolgozás célját, szerepét
- csoportosítani a fő élelmiszer-feldolgozási műveleteket
- példákat felsorolni az egyes előkészítő, elkészítő és befejező műveletekre
- felsorolni a cukrászati, az ételkészítési félkész és késztermékeket, valamint italtermékeket
- meghatározni a félkész és a késztermék közötti különbségeket
- rendszerezni, példákat mondani az egyes ételkészítési és cukrászati félkész és késztermékekre
- felsorolni a magyar konyha jellemzőit
- nyomon követni gasztronómiánk változását, fejlődését az egyes századokban
- megismerni a szakácsszakma kialakulását
- felsorolni neves szakácsmestereket
- megismerni a cukrászszakma kialakulását
- felsorolni neves cukrászdákat, cukrázmestereket
- megismerni a pincérszakma kialakulását

Követelmények, a továbbhaladás feltételei:

- Fontos, hogy a tanév végére egy globális képet kapjanak, rálátásuk legyen a vásárlás, eladás, vendéglátás folyamatára, jelentőségére.
- A tanuló ismerje meg a gazdasági alapfogalmakat, szakkifejezéseket tudjon használni, illetve definiálni.
- A tanulók ismerjék az eladás helyét, szereplőit, a vendéglátás alapanyagait és termékeit. Képet kapjanak a hazai gasztronómia történetéről.

Vendéglátás-idegenforgalom Szakmai alapozó oktatás 10. évfolyam

Bevezetés

A szakiskola kilencedik évfolyamán általános műveltséget megalapozó nevelés-oktatás, pályaaorientáció, gyakorlati oktatás, tizedik évfolyamán a kötelező tanórai foglalkozások legfeljebb negyven százalékában szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás folyik, amelyek során biztosítani kell a tanulók képességeinek kibontakoztatásával a sikeres életpályára való felkészülést, a megalapozott szakmaválasztást.

A szakiskola 9. évfolyamán folyó képzés elsődleges célja az általános műveltség megszilárdítása, az alapismeretekben mutatkozó hiányok pótlása, az alap- és kulcskompetenciák, valamint a szakképzésbe történő bekapcsolódáshoz szükséges ismeretek, készségek, képességek fejlesztése és az élethosszig tartó tanulás igényének, képességének kialakítása. A 10. évfolyamon folyó szakmai alapozó képzés célja a megalapozott szakmaválasztás elősegítése és felkészítés a munka világában való helytállásra, hiszen 11. osztályban a gyakorlati helyeken helyt kell állniuk tanulóinknak.

A 10. évfolyamon a modulok feldolgozása során törekszünk az integrált elmélet-gyakorlat megvalósítására és az órákon a csoportmunka, az egyéni ismeretszerzés, valamint a szituációs játékok nagy szerepet kapnak.

A vendéglátás-idegenforgalom szakmai alapozó oktatás célja

A szakiskolában a 10. évfolyamokon a szakmai alapozó elméleti és gyakorlati oktatás keretében a vendéglátás-idegenforgalom szakmacsoportban a szakmai alapozó ismeretek elsajátítása, az alapkészségek fejlesztése folyik.

A szakmai alapozó oktatás motiválhatja a tanulókat a választandó szakmáik megismerésére; képességeik, készségeik kipróbálására, elősegítve döntésüket a megalapozott pályaválasztásban.

A szakmai alapozó oktatás:

- biztosítson lehetőséget a szakmacsoport fontosabb munkaköreiben szükséges magatartási
- formák megismeréséhez,
- segítse elő a tanulási és a szakmai motiváció fejlesztését, megerősítését,
- biztosítson olyan feltételeket, tevékenységeket, amelyek elősegíthetik azt, hogy a tanulók kipróbálhassák képességeiket, és elmélyedhessenek a szakmai érdeklődésüknek megfelelő vendéglátási területeken,
- adjon lehetőséget a tanulóknak a képzés során megszerzett tapasztalataik rendszerezésére, értékelésére, elemzésére,

- segítse a logikai gondolkodás képességének, az ok-okozati alapösszefüggések felismerésének a kialakulását,
- készítse fel a tanulókat az önálló és a csoportban történő munkavégzésre,
- segítse a tanulókat a leendő szakmájuk kiválasztásában,
- adjon lehetőséget a tanulóknak arra, hogy a szakmai tevékenységekkel kapcsolatban tudatos, felelősségteljes magatartás alakuljon ki,
- alakítsa ki a tanulóknál a pontos, minőségi munkavégzés igényét, a környezettel szembeni felelősségérzetet,
- hozza felszínre és fejlessze a tanulók beleélő képességét,
- fejlessze ki a tanulók problémakezelő képességét és kreativitását,
- segítse a tanulóknak az új osztály (iskola) közösségbe történő beilleszkedését, valamint azon személyi attitűdök kialakítását, amelyek a társadalmi együttélés folyamán, illetve a vendéglátási területen kiemelten fontosak,
- járuljon hozzá ahhoz, hogy a tanulók pozitív élményeken alapuló és eredményes munkát végezzenek majd a választott vendéglátási életpályájukon,
- segítse elő a személyre szabottabb szakmaválasztást, fokozódjon a tanulóknak a szakma iránti elkötelezettségük, valamint kapjanak tágabb képet az egyes vendéglátási szakmák munkaterületeiről, tevékenységi köreiről.

A Vendéglátás-idegenforgalom szakmai alapozó oktatás fejlesztési feladatai

A modulok tanulása során:

- a tanulók készüljenek fel a felnőtt lét szerepeire,
- fejlődjön az ismeretelemző és az ismeretalkalmazási képességük,
- munkájuk, tevékenységük legyen átgondolt, célszerű, eredményes,
- fejlődjön az írásos és a szóbeli szakmai kommunikációs képességük,
- alakuljon ki, erősödjön a tanulók saját munkájukkal kapcsolatos igényessége,
- törekedjenek a szóbeli kommunikációban a nyelv, a szakkifejezések szabatos használatára,
- alakuljon ki a tanulóknál az önálló szakmai tanulás, a feladatmegoldás igénye,
- érezzék meg az eredményeik, tevékenységük értékét, örömet,
- váljanak képessé különböző ismeretforrások használatára, az információk helyes értelmezésére,
- az ismeretek alkalmazására,
- tevékenységeikben az embertársainak és a vendég tisztelete váljék meghatározóvá,
- fejlődjenek a tanulók ismeretalkotó, önálló tapasztalatszerző, valamint a gyakorlati feladatmegoldó képességei,
- használják fel a mindennapi életükben, az iskolai tevékenységükben az iskolai éveik során
- elsajátított szakmai alapozó ismereteket,
- alakuljon ki a személyi, a munkahelyi, a technológiai higiénia betartásának az igénye,
- erősödjék a szakmai motivációjuk, váljon tudatossá a szakmaválasztásuk,
- ismerjék meg a szakmai tevékenységekhez szükséges információk kiválasztásának, rendszerezésének a módjait,
- alakuljon ki az alapvető vendéglátási eszközhasználati ismeretük.

10. évfolyam

Évi óraszám: 144 óra / heti 4 óra

Belépő tevékenységformák

A tanulók az előző tanévben megismerkedtek a vásárlás, eladás, vendéglátás folyamatával, összefüggéseivel, az alapanyagok jellemzőivel, csoportosításával. A 10. évfolyamon a vendéglátás szakmacsoport köré szerveződik az éves tananyag. Részletesebb gasztronómiai alapgyakorlatok, kommunikáció és viselkedéskultúra gyakorlatba átvihető gazdasági ismeret jellemzi a tanév anyagát.

I. Gasztronómiai alapgyakorlatok:

	Témák, tartalmak	Óraszám
1. Biztonságos munkavégzés	<ul style="list-style-type: none">• a tankonyha baleseti lehetőségei és megelőzésük,• elsősegélynyújtás,• tűzvédelmi utasítások, környezetvédelmi előírások.	6 óra
2. Vendéglátó termelés alapműveletei, tevékenységek:	<ul style="list-style-type: none">• előkészítő műveletek (pl. összekeverés)• alapműveletek (pl. sütés)• befejező műveletek (pl. díszítés)	5 óra
3. Értékesítés	<ul style="list-style-type: none">• szerepe, szinterei• folyamatai, munkakörök	4 óra
4. Tankonyha	<ul style="list-style-type: none">• kialakítása, helyiségek (raktárak, előkészítők, termelőhely, kiegészítő helyiségek)• helyiségkapcsolatok• kiképzése• főbb konyhai berendezések, gépek, eszközök	6 óra
5. Tanétterem	<ul style="list-style-type: none">• kialakítása• helyiségkapcsolatok• főbb éttermi berendezési, felszerelési tárgyak	5 óra
6. Felszolgálati alapműveletek	<ul style="list-style-type: none">• a felszolgálat általános szabályai• az éttermi felszolgálat munkafolyamatai:• előkészületek, a vendég fogadása, az ételek, italok felszolgálása, a vendég távozás utáni feladatok	10 óra
Összesen:		36 óra

Fejlesztési feladatok

Fejlődjön az ismeretelemző, alkalmazási, csoportosítási képességük.

Közös munkafeladatok elvégztetése, az együttműködés fejlesztése.

A rajzkészség, a kreativitás fejlesztése.

A balesetmentes, biztonságos munkavégzés (elsősegélynyújtási alapok, munka-, tűzvédelem) kialakítása.

A gyakorlatok végzéséhez szükséges alapképességek kialakítása.

Munkájuk, tevékenységük legyen átgondolt, eredményes.

Ajánlott tevékenység

Egyéni és/vagy csoportmunka keretében fogalomalkotások, kategóriák kialakítása.
Projekt készítése.

Egyéni, csoportos gyakorlati feladatok adása.

Berendezési tárgyak alaprajzon való elhelyezése.

Elsősegélynyújtási táblázatok tanulmányozása.

Esettanulmányok megbeszélése.

Konyhai gyakorlatok (néhány alapvető munkafolyamat elvégzése, alapvető cukrászati termékek elkészítése, alapvető konyhai termékek elkészítése).

Egyéni, csoportos felszolgálási gyakorlati alapfeladatok adása, végzése.

Elérhető eredmények

A tanuló legyen képes:

- elsajátítani a cukrászati alapfogalmakat
- értelmezni az egyes helyiségek kapcsolatát
- a beérkező áruk útját követni
- megismerni az alapvető konyhai berendezéseket, felszerelési eszközöket, gépeket
- megnevezni, alkalmazni a tankonyhai baleseti lehetőségeket, munka-, tűzvédelmi utasításokat
- elsajátítani az elsősegélynyújtási alapokat
- környezettudatos magatartást kialakítani
- megkülönböztetni a különböző vendéglátó termelési eljárásokat, műveleteket
- egyénileg és/vagy csoportban a legalapvetőbb vendéglátó termelési alapműveleteit elvégezni
- elsajátítani az értékesítési alapfogalmakat
- az étel útját követni
- megismerni a felszolgálás alapvető felszerelési, berendezési tárgyait, eszközeit
- megnevezni, alkalmazni a tantermi baleseti lehetőségeket, munka-, és tűzvédelmi utasításokat
- megkülönböztetni a különböző felszolgálási eljárásokat, műveleteket
- egyénileg és/vagy csoportban a legalapvetőbb felszolgálási alapműveleteket elvégezni

II. Ismerkedés a vendéglátó üzletekkel:

Témakörök	Tartalmak	Óra- szám
1. A vendéglátás rövid hazai története		2 óra
2. A vendéglátás szakmai ismeret alapja	A vendéglátás feladata, jelentősége, tevékenysége	6 óra
3. A vendéglátás tárgyi feltételei, a vendéglátó üzletek	Az üzletek csoportosítása üzletkör szerint Az üzletek csoportosítása típusok, kategóriák szerint Az üzletek helyiségei, berendezései, felszerelési tárgyai	17 óra
4. A vendéglátás kapcsolata az	A turizmus fogalma, jelentősége, formái, feltételei, szervezet	13 óra

idegen- forgalommal		
5. Szállodai alapismeretek	A szálláshelyek csoportosítása rendeltetésük szerint A szálláshelyek csoportosítása színvonaluk szerint A szállodák főbb helyiségei A szállodai tevékenység főbb munkakörei Önálló munka: plakát készítése a turizmus és szállodai alapismeretek témakörökből	16 óra
6. Vállalkozási formák	Egyéni vállalkozás Betéti társaság Részvénytársaság Korlátolt felelősségű társaság Közhasznú társaság, közkereseti társaság	10 óra
7. Látogatások különböző vendéglátó üzletekben és szállásadó helyeken		8 óra
Összesen:		72 óra

III. A vendéglátás dolgozói, a vendégek:

Témakörök	Tartalmak	Óra- szám
1. A vendéglátás dolgozói	– a vendéglátási szakmák, munkakörök – a szakmai szépségek, nehézségek – a vendéglátóssal szemben támasztott követelmények	10 óra
2. A vendég	– fogalma – igényei – jogai Fogyasztói érdekvédelem. Vendégtípusok	6 óra
3. A szakácsokkal szemben támasztott követelmények	– képességek, készségek – személyiségjegyek – szakmai követelmények – egészségügyi alkalmassági feltételek	8 óra
4. A cukrászokkal szemben támasztott követelmények	– képességek, készségek – személyiségjegyek – szakmai követelmények – egészségügyi alkalmassági feltételek	6 óra
5. A pincérekkel szemben támasztott követelmények	– képességek, készségek – személyiségjegyek – szakmai követelmények – egészségügyi alkalmassági feltételek	6 óra
Összesen:		36 óra

Mindösszesen:

144 óra

Kommunikáció és viselkedéskultúra:

Évi óraszám: 74 óra/heti 2 óra

Szükséges taneszközök, felhasznált irodalom:

- Schleiher Imréné (szerk.) Magyar nyelv és irodalom 9. és 10.-es tankönyvei
- Domonkos Zsuzsa: Társadalomismeret, jelenismeret
- Dörömbözi János: Erkölcsi alapismeretek
- Köves J. Julianna: Illik tudni

Témakörök	Tartalmak	Óraszám
1. Kommunikáció	A kommunikáció fogalma, elemei, folyamata, formái Kisközösségi kommunikáció	9 óra
2. Önmegismerés	Veleszületett adottságaink Tanult viselkedésminták Illemtan Ki vagyok én? Serdülőkor problémái Saját identitás kialakítása	8 óra
3. Az emberi együttélés, munka szabályai	Csoportmunka szabályai Mások meghallgatása Előítélet legyőzése Empátia Erkölcsi szabályok alkalmazása	7 óra
4. A kapcsolatteremtés szabályai, tevékenységei	Köszönés, bemutatkozás Megszólítás és társalgás	7 óra
5. Kommunikációs eszközök és a metakommunikáció	Beszéd és az írás Képek és jelek Metakommunikáció: <ul style="list-style-type: none">– gesztus, mimika– tekintet, testtartás– emberi hang– térközszabályozás Kommunikációs gyakorlatok	23 óra
6. Konfliktusok	Konfliktusok a gyakorlatban Konfliktusok megoldásai, konfliktuskezelési technikák	11 óra
7. Öltözködés, higiénia	Öltözködés sajátosságai Testi és személyi higiénia Alapvető ápoltsági követelmények Alkalomhoz illő ruházat	9 óra

Összesen:		74 óra
------------------	--	---------------

Követelmények, a továbbhaladás feltételei:

- Váljanak képessé különböző ismeretforrások használatára, az információk helyes értelmezésére, az ismeretek alkalmazására.
- Ismerjék az élelmiszerek csoportjait, a csoportok tagjait, annak sajátosságait, élettani hatását.
- Alakuljon ki a tanulóknak az önmaguk és a környezetük iránti igényesség. Szükség esetén tudjanak segítséget nyújtani embertársaiknak.
- Legyenek képesek információk és egyszerűbb mutatószámok alapján jelenségek, törvényszerűségek felismerésére, a tendenciák megfogalmazására.
- Legyenek képesek a másokkal együtt végzendő munkára, együttműködésre.
- Tudjanak információkat gyűjteni kiadványok, szakmai folyóiratok, elektronikus ismerethordozó eszközök segítségével.
- Tevékenységeiben az embertársainak és a vendég tisztelete váljék meghatározóvá.
- Fejlődjenek a tanulók ismeretalkotó, önálló tapasztalatszerző, valamint a gyakorlati feladatmegoldó képességei.
- Használják fel a mindennapi életükben, az iskolai tevékenységükben az iskolai éveik során elsajátított szakmai alapozó ismereteket.
- Alakuljon ki a személyi, a munkahelyi, a technológiai higiéniai betartásának az igénye.
- Ismerjék meg a szakmai tevékenységekhez szükséges információk kiválasztásának, rendszerezésének módjait
- Alakuljon ki az alapvető vendéglátási eszközhasználati ismeretük.

Szakmai alapozás
Bútorasztalos szakma
10. évf.
Éves óraszám: 37 óra, kétheti 2 óra

Témakörök	Tartalmak	Óra- szám
1. Bevezető	Munkavédelmi oktatás Munkahely bemutatása Szerszámok bemutatása	2 óra
2. Mérő és rajzeszközök	Mérő és rajzeszközök, használatuk Mérési rajzolási gyakorlatok	2 óra
3. Fűrészek	Fűrészek fajtái, beállítása, használata A fűrészelés általános szabályai Fűrészelés harántirányba, rostmentén, előrajzolás mellett Íves felületek fűrészelése kanyarító és lyukfűrészekkel Lapok, lemezek szabása szabásterv alapján kézi fűrészekkel	5 óra
4. Intarzia	Kézi szerszámok Balesetvédelem Szike készítése	3 óra
5. Ragasztás	Ragasztás fogalma Ragasztó anyagok bemutatása, fajtái, jellemzőjük, előkészítésük Ragasztóanyagok viszkozitása Lapterítékek ragasztás, szorítása	5 óra
6. Csiszolás	Csiszolópapírok fajtái, csiszolás irányai Különbéle felületkezelési eljárások	3 óra
7. Gyaluk	A gyalulás célja, a gyalu részei, működése A gyaluk csoportosítása és fajtái A gyalukés élezése és beállítása A gyalulás általános szabályai Egy lap- egy él egyengetése természetes faanyagnál Padmérce, párosléc és kézjel alkalmazása Vastagoló gyalulás végzése Lapok lemezek gyalulása, anyaggrögztítés, alátámasztás	6 óra
8. Lapszerkezetek (tömör lap) készítése	Lapszerkezet bemutatása, anyagkiválasztás Összeforgatás, összejelölés Él illesztés (fugolás) egyenes, árkolt éllel Lapszerkezet készítés hevederléccel Szélesítő toldás készítése köldökcsappal Él illesztési gyakorlatok	5 óra
9. Vésés, keretkötések	Vésők ismertetése, a vésés általános szabályai Keretszerkezet fogalma, fajtái Sarokkötés lapolással 90°, 45°-os illesztéssel Kettős ollócsap készítése 90°-os illesztéssel Ollócsapozás készítése 90°, 45°-os illesztéssel Vésett és átvésett szakállas csapozás (sarokkötés) „T” kötés kialakítással	6 óra
Összesen:		37 óra

KOMMUNIKÁCIÓ

Bevezetés

A kommunikáció tantárgy segíti a tanulók felkészülését a mindennapos élethelyzetekre, a társadalom szerepvállalásra, munkahelyi helytállásra.

A tantárgy egyik legfontosabb feladata a tanulók beszédkészségének, kifejezőkészségének fejlesztése, hogy gondolataikat pontosan megfogalmazva tudják közvetíteni a másik fél felé.

Napjainkban az egyik legnehezebb feladat az álláskeresés. Célunk, hogy a tanulók segítséget kapjanak, hogyan és miként kell egy álláshirdetésre jelentkezni (szóban és írásban), hogyan kell a protokoll szabályai szerint használni a kommunikációt segítő tárgyi eszközöket (pl. telefon, számítógép).

A tanulók megismerkednek az etikett fogalmával, a nyelvi illemmel, a vendéglátás és az idegenforgalom sajátos viselkedési szabályaival és protokollszabályaival.

Belépő tevékenységformák

Mindennapos élethelyzetek elemzése, konfliktusok kezelése, megoldása.

Egyéni és csoportos feladatként közéleti és szakmai szöveg értelmezése, kiselőadások készítése, a szóbeli beszédkészség fejlesztése.

Irányított viták, szerepjátékok; feladatok, példák a társadalmi konfliktusok és erkölcsi dilemmák felismerésének és értelmezésének gyakoroltatása.

11. évfolyam (szakács szakma)

Évi óraszám: 36 óra / heti 1 óra

Témakörök	Tartalmak	Óra- szám
1. Az emberi kommunikáció	<ul style="list-style-type: none">A kommunikáció fogalma, típusai, csatornái	4 óra
2. A kommunikáció kódja	<ul style="list-style-type: none">A nem verbális jelekVerbális jelek	4 óra
3. A szóbeli kommunikáció	<ul style="list-style-type: none">A kommunikációs kapcsolatokA kapcsolatfelvétel (köszönés, bemutatkozás, bemutatás, megszólítás)	6 óra
4. Az írásbeli kommunikáció	<ul style="list-style-type: none">Az írásbeli érintkezés legjellemzőbb formái (névjegy, önéletrajz, levél)Általánosan használt kisebb ügyiratok	11 óra
5. A kommunikációt segítő tárgyi eszközök	<ul style="list-style-type: none">A telefon, telefonhasználatTelefax, másológép, számítógép	3 óra
6. Ismétlés, gyakorlás	<ul style="list-style-type: none">Írásbeli gyakorlatok (önéletrajz, levél)Szóbeli gyakorlatok (telefon, kiselőadás)	4 óra
	<ul style="list-style-type: none">Számonkérés az év során	4 óra
Összesen:		36 óra

12. évfolyam (szakács szakma)

Évi óraszám: 72 óra / heti 2 óra

Témakörök	Tartalmak	Óra- szám
1. Jog, erkölcs, illem	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az illem, etikett, protokoll ▪ Egy kis nyelvi illemtan (megszólítás keresztnévvel, a tegezés, a magázás) ▪ Ami még meghatározza illemtani kulturáltságunkat 	6 óra
2. A vendéglátás sajátos viselkedési szabályai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ A vendéglátó, vendégfogadás, vendégtípusok ▪ A rendelés felvétele, a felszolgálás ▪ Az étkezés befejezése, a fizetés, a környezet, a reklamációk, a konfliktusok kezelése ▪ Mitől lehet valaki még sikeresebb? ▪ Néhány nép étkezési szokásai (angolok, franciák, németek, olaszok, kínaiak) 	21 óra
3. Protokoll a vendéglátásban	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az álló alkalmak (fogadás, parti), ritkább esetei ▪ Az ültetési alkalmak (asztalok, terítés, menüsor összeállítása, kínálás, felszolgálás) 	10 óra
4. A megfelelő étlap és teríték	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mi szerepeljen az étlapon? ▪ Az étlap összeállítása, anyaga, borítója, színvilága, hitelessége, befolyásoló hatása ▪ Készítsünk étlapot 	10 óra
5. Kommunikáció az üzleti világban	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Marketing kommunikáció ▪ Reklám, PR (public relations) 	8 óra
6. Új kommunikációs formák: számítógépes kommunikáció	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Az internet szerepe a kommunikációban 	2 óra
7.	A tanult ismeretek rendszerezése, feladatmegoldások	4 óra
	Összefoglalás, számonkérés az év során	11 óra
Összesen:		72 óra

Követelmények, a továbbhaladás feltételei

- A szóbeli és az írásbeli kommunikáció típusainak megismerése, használata.
- Egyszerű párbeszéd, előadások lebonyolítása.
- A viselkedéskultúra, a metakommunikáció és a telefonálás szabályainak használata.
- Konfliktushelyzet kezelése.
- A vendéglátás sajátos viselkedési szabályainak ismerete, használata.
- A vendéglátás protokollszabályainak ismerete, használata.